

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

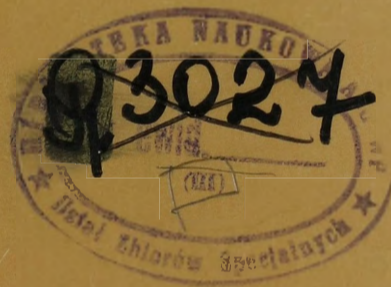
**AKADEMIA
SZTABU GENERALNEGO**
IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

943027

JAWNE

POUFNE

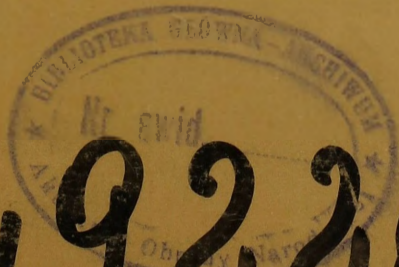
Egz. Nr. 1

Ppłk dypl. Zenon STEPA

**OBRONA I OCHRONA
ZGRUPOWANIA BAZOWEGO
OPERACYJNEGO ODDZIAŁU
WYDZIELONEGO**

Rozprawa doktorska

PF 49226

WARSZAWA 1990

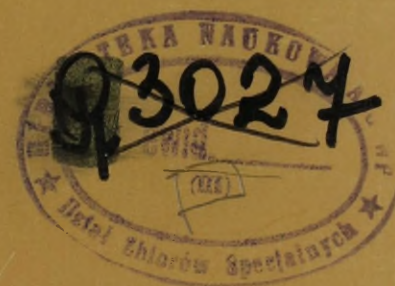
93027

**AKADEMIA
SZTABU GENERALNEGO**
IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

JAWNE

POUFNE

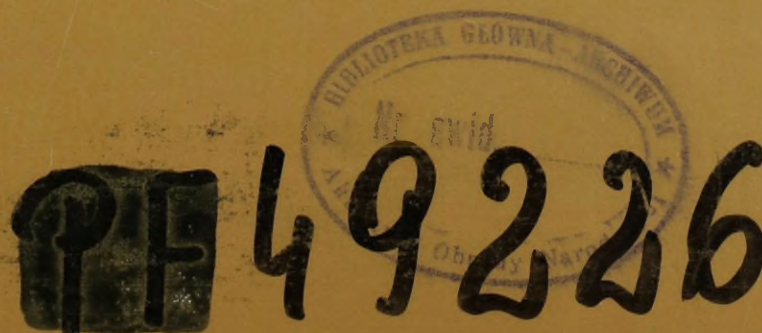
Egz. Nr. 1

Ppłk dypl. Zenon STEPA

**OBRONA I OCHRONA
ZGRUPOWANIA BAZOWEGO
OPERACYJNEGO ODDZIAŁU
WYDZIELONEGO**

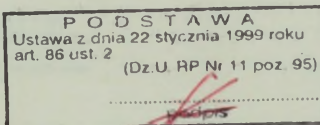
Rozprawa doktorska

WARSZAWA 1990

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 54305

JAWNE

Egz.nr..1..

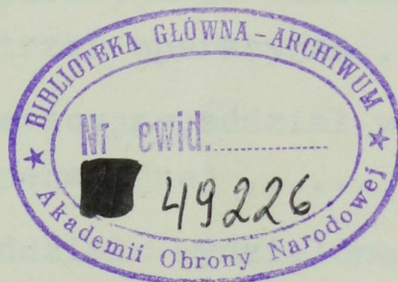

ppłk dypl. Zenon STEPA

OBRONA I OCHRONA ZGRUPOWANIA BAZOWEGO

OPERACYJNEGO ODDZIAŁU WYDZIELONEGO

/ Rozprawa doktorska /

Rozprawa opracowana

pod naukowym kierownictwem

płk.prof.dr.hab. Stanisława KOZIEJA

SPIS TREŚCI

	Strona
WSTĘP	4
ROZDZIAŁ I. PODSTAWY METODOLOGICZNE I TEORETYCZNE BADAN	7
1. Problematyka i procedura badawcza	7
2. Podstawowe pojęcia	15
ROZDZIAŁ II. MOŻLIWOŚCI I SPOSOBY ODDZIAŁYWANIA NIEPRZY- JACIELA NA ZGRUPOWANIE BAZOWE OPERACYJNEGO ODDZIAŁU WYDZIELONEGO W RÓŻNYCH SYTUACJACH OPERACYJNYCH I TAKTYCZNYCH	26
1. Zgrupowanie bazowe jako obiekt uderzeń nie- przyjaciela	26
2. Zagrożenie zgrupowania bazowego uderzeniami nieprzyjaciela w różnych sytuacjach operacyj- nych i taktycznych	44
2.1. Przedstawianie się operacyjnego oddziału wydzielonego w przestrzeń operacyjną	45
2.2. Wykonywanie przez operacyjny oddział wydzie- lony zadań w głębi operacyjnej	47
2.3. Walka operacyjnego oddziału wydzielonego o połączenie się z siłami głównymi związku operacyjnego /taktyczno-operacyjnego/.....	54
ROZDZIAŁ III. ZADANIA I SKŁAD RZUTU BOJOWEGO ZGRUPOWANIA BAZOWEGO	61
1. Obrona naziemna zgrupowania bazowego	61
2. Obrona przeciwlotnicza zgrupowania bazowego ..	67
3. Zabezpieczenie bojowe	79

ROZDZIAŁ IV. SPOSOBY DZIAŁANIA RZUTU BOJOWEGO ZGRUPO- WANIA BAZOWEGO	89
1. Obrona i ochrona zgrupowania bazowego pod- czas postoju i wykonywania zadań w rejonach bazowych	90
2. Działania rzutu bojowego podczas przesunięć w kolejny rejon bazy	104
ZAKOŃCZENIE	111
BIBLIOGRAFIA	114
ZAŁĄCZNIKI	117

W S T Ę P

Jednym z ważniejszych warunków skutecznego prowadzenia współczesnych operacji jest jednoczesne oddziaływanie na całą głębokość ugrupowania przeciwnika. Przewiduje się, że ważną w tym rolę, obok oddziaływania ogniowego i desantów powietrznych, odegrać mogą rajdy zgrupowań wojsk lądowych, w tym zwłaszcza operacyjnych oddziałów wydzielonych.

Pomyślne wykonanie rajdu operacyjnego w głąb ugrupowania przeciwnika i wykonywanie tam różnorodnych zadań bojowych /zwalczanie nieprzyjacielskich sił i środków, opanowywanie i utrzymywanie ważnych obiektów i rejonów, walka z odwodami/ nie jest możliwe bez zapewnienia niezbędnej żywotności bojowej całego operacyjnego oddziału wydzielonego i jego poszczególnych elementów ugrupowania. Do wykonania tego zadania przeznaczony jest specyficzny element ugrupowania operacyjnego oddziału wydzielonego w sile związku taktycznego, jakim jest zgrupowanie bazowe /oddział bazowy/.

Z tego względu zapewnienie swobody działania zgrupowania bazowego, jego obrona i ochrona w toku rajdu operacyjnego oddziału wydzielonego na tyłach przeciwnika, jest wyjątkowo istotnym i ważnym problemem taktycznym. Jemu właśnie poświęcona jest niniejsza rozprawa. Składa się ona z czterech rozdziałów.

Pierwszy rozdział ma charakter metodologiczny. Dokonano w nim analizy podstawowych uwarunkowań problemu obrony i ochrony zgrupowania bazowego, określono cel i problemy badawcze,

przedstawiono hipotezę roboczą i procedurę badawczą. W dalszej części rozdziału, dla potrzeb procesu badawczego, a także dla określenia obszaru i kierunków badań, sprecyzowano najważniejsze pojęcia występujące w rozprawie, takie jak "żywołność bojowa OOW", "ugrupowanie bojowe OOW", "zgrupowanie bazowe OOW" oraz "obrona i ochrona zgrupowania bazowego".

W rozdziale drugim rozpatrzono możliwości i sposoby oddziaływania nieprzyjaciela na zgrupowanie bazowe w różnych sytuacjach operacyjnych i taktycznych. Punktem wyjścia do określenia tego zagrożenia uczyniono charakterystykę zgrupowania bazowego jako obiektu uderzeń.

Wnioski z analizy możliwości i sposobów oddziaływania nieprzyjaciela na zgrupowanie bazowe pozwalają określić treści zadań niezbędnych do wykonania przez rzut bojowy zgrupowania bazowego w różnych sytuacjach taktycznych. Zagrożenie uderzeniami nieprzyjaciela w połączeniu z treścią tych zadań determinują skład sił bojowych, niezbędnych do zapewnienia obrony i ochrony zgrupowania bazowego. Analiza tego problemu przedstawiona jest w trzecim rozdziale.

W rozdziale czwartym, uwzględniając zagrożenie uderzeniami nieprzyjaciela, etapy działań zgrupowania bazowego, a także i inne uwarunkowania, scharakteryzowano sposoby wykonywania zadań przez rzut bojowy w celu zapewnienia swobody działania rzutu bazowego na rzecz utrzymania żywołności bojowej oddziałów /grup/ rajdowych.

Najcenniejsze doświadczenia autor niniejszej rozprawy uzyskał konfrontując wiedzę nabytą w czasie studiowania literatury przedmiotu z wnioskami z ćwiczeń grupowych, dowódczo-

sztabowych i ćwiczeń z wojskami, prowadzonych w ASG WP, 16 i 2o DPanc. Na ostateczny kształt rozwiązania problemu badawczego miały również wpływ konsultacje i rozmowy z promotorem, dowódcami i szefami sztabów związków taktycznych, nauczycielami akademickimi.

Autor zdaje sobie sprawę z tego, że przedstawiony sposób rozwiązania problemu badawczego nie może być traktowany jako jedyny. O jego ostatecznym kształcie decydują bowiem w głównej mierze rozmach prowadzonych operacji oraz cele i zadania elementów rajdowych. Niemniej jednak zaproponowane rozwiązanie służyć może jako model, którym kierować można się podczas organizacji i działania elementów rajdowych w ugrupowaniu nieprzyjaciela.

Autor tą drogą składa podziękowanie Komendantowi WSOWP gen.bryg. Zdzisławowi GŁUSZCZYKOWI i Szefostwu Katedry Taktyki za życzliwy stosunek i dobrą atmosferę, jak również tym wszystkim oficerom, którzy służyli radą i wskazówkami w czasie opracowywania rozprawy.

Szczególnie serdeczne słowa podziękowania autor kieruje w stronę promotora rozprawy płk.prof.dr.hab.Stanisława KOZIEJA za okazaną wydatną i wszelką pomoc, szczególnie w zakresie opracowania wyników badań.

ROZDZIAŁ I

PODSTAWY METODOLOGICZNE I TEORETYCZNE BADAN

1. Problematyka i procedura badawcza

Działania rajdowe doczekały się pokaźnej liczby opracowań naukowych. Wynika z nich, że niezależnie od epoki historycznej i wyposażenia armii działania rajdowe zawsze miały na celu jeżeli nie niszczyć, to dezorganizować funkcjonowanie zaplecza nieprzyjaciela, utrudniając mu przez to wykonywanie zadań bojowych. Różniły się przede wszystkim rozmachem działań determinowanym przez rozmach prowadzonej operacji oraz możliwości bojowe i logistyczne elementu rajdowego. W wyniku syntezy doświadczeń bojowych z okresu drugiej wojny światowej i współczesnych konfliktów zbrojnych oraz przewidywań co do możliwego charakteru działań bojowych na przyszłym polu walki, zwłaszcza w kontekście prowadzenia operacyjnych i taktycznych działań manewrowych w ugrupowaniu nieprzyjaciela, w latach osiemdziesiątych opracowano i ćwiczebnie wdrożono koncepcję użycia i działania operacyjnych grup manewrowych /OGM/, jako elementu ugrupowania operacyjnego armii lub frontu przeznaczanego do wykonywania rajdu operacyjnego w głębi ugrupowania i na tyły przeciwnika.

Sytuacja się nieco zmieniła wraz z przyjęciem w Układzie Warszawskim, a tym samym w Polsce, doktryny wojennej o

jednoznacznie obronnym charakterze. Zmiany te wynikają przede wszystkim z tego, że obecnie operacje zaczepne będą przede wszystkim operacjami typu przeciwuderzenia lub przeciwnatarcia, a więc działaniami prowadzonymi w ramach operacji obronnej wyższego szczebla. Z tego względu rozmach takich operacji zaczepnych będzie znacznie mniejszy, około dwukrotnie, niż to np. przyjmowano w latach osiemdziesiątych. Traci więc rację bytu organizowanie dużych elementów rajdowych w postaci OGM.

Tym niemniej nadal istnieć będzie potrzeba wykonywania szeregu różnych zadań na tyłach przeciwnika, a ich skuteczna realizacja warunkować często będzie powodzenie całej operacji zaczepnej. Przewiduje się, że w obecnych warunkach zadania takie mogą przejąć operacyjne oddziały wydzielone /OOW/, organizowane na szczeblu frontu, armii lub korpusu armijnego, w sile od wzmocnionego pułku do dywizji.^{1/}

Specyfika działań OOW - wyrażająca się w penetrowaniu głębi operacyjnej nieprzyjaciela w oderwaniu od sił własnych, charakter zadań, stosunkowo długi czas działania, a także ciągłe zagrożenie uderzeniami przeciwnika powietrznego i naziemnego powoduje, że istnieje ścisła zależność między wykorzystaniem możliwości ogniowych i manewrowych oraz utrzymaniem żywotności bojowej oddziałów rajdowych, a przyjętym ugrupowaniem bojowym całego OOW. Dotyczy to zwłaszcza OOW w sile dywizji. W tym właśnie wypadku zależność owa powoduje, że dla osiągnięcia zakładanego celu działania - stworzenia w przestrzeni operacyjnej nieprzyjaciela drugiego frontu, w skład operacyjnego

1/ Szerzej na ten temat zob.m.in. - S.KOZIEJ: Wykonywanie przeciwuderzenia przez armię po operacyjnym rozwinięciu w ugrupowaniu wojsk pierwszego rzutu operacyjnego-strategicznego. Wykład. Dowództwo SOW. Wrocław 1990; S.KOZIEJ: Operacje zaczepne. "Myśl Wojskowa" nr 5/90.

oddziału wydzielonego organizowanego na bazie związku taktycznego muszą wchodzić samodzielne, wysoce manewrowe elementy ugrupowania - oddziały /grupy/ rajdowe, wykonujące główne zadania bojowe oraz element odpowiedzialny za utrzymanie żywotności bojowej całego OOW - zgrupowanie bazowe /oddział bazowy/.

Problematyka prowadzenia działań manewrowych w ugrupowaniu nieprzyjaciela w oderwaniu od sił własnych była przedmiotem licznych badań, dociekań i doświadczeń ćwiczebnych. Analiza wynikających z nich wniosków wskazuje, że:

po pierwsze - prowadzenie działań przez oddziały rajdowe na samodzielnych kierunkach w znacznym oddaleniu od siebie powodować będzie okresy, w których te elementy ugrupowania łączyć będzie tylko cel działania i konieczność utrzymywania żywotności bojowej;

po drugie - elementem ugrupowania OOW w sile dywizji, którego podstawowym zadaniem będzie utrzymanie żywotności bojowej poszczególnych oddziałów /grup/ rajdowych, powinno być zgrupowanie bazowe;

po trzecie - w dotychczasowych opracowaniach teoretycznych, a także w praktyce ćwiczebnej, eksponowana jest problematyka działania bojowych elementów /oddziałów rajdowych /, natomiast bardzo mało miejsca zajmują zagadnienia użycia i działania zgrupowania bazowego. Na ogół sprawy zapewnienia żywotności bojowej wojsk działających w ugrupowaniu przeciwnika, traktuje się jako problem tyłowy z całym ich balastem sił i środków, pozbawionych samodzielności w wykonywaniu przesunięć ze względu na brak odporności na uderzenia przeciwnika naziemnego i powietrznego;

po czwarte - nawet te nieliczne opracowania traktujące o użyciu i działaniu zgrupowania bazowego zajmują się niemal wyłącznie sposobami spełniania przez nie funkcji tyłowych i technicznych. Nie doczekały się pogłębionej analizy operacyjnej i taktycznej aspektów działania zgrupowania bazowego, a w tym problematyka jego obrony i ochrony. W ślad za niedostatkiem teorii idzie niedocenywanie tych kwestii w praktyce ćwiczebnej lub też stosowaniu doraźnych, często bardzo kontrowersyjnych rozwiązań.

Taki stan rzeczy wskazuje na potrzebę podjęcia szerszych badań nad operacyjną i taktyczną problematyką działania zgrupowania bazowego, a w tym zwłaszcza nad zagadnieniami dotyczącymi jego obrony i ochrony w czasie działania w ugrupowaniu przeciwnika.

Uwzględniając tę potrzebę w niniejszej rozprawie przyjęto jako cel badawczy określenie niezbędnego, w świetle przewidywanych zadań i warunków działania zgrupowania bazowego OOW, składu sił bojowych tego zgrupowania oraz zasad i sposobów ich działania tak, aby zapewniły samodzielne wykonywanie zadań przez rzut bazowy na rzecz utrzymywania żywotności bojowej pozostałych elementów ugrupowania bojowego dywizji działającej jako OOW.

Cel ten - oprócz aspektu teoretyczno-poznawczego, wyrażającego się wypełnieniem luki w teorii dotyczącej problematyki rajdów operacyjnych - ma także aspekt dydaktyczny. Rozwiązania mogą stanowić pomoc w teoretycznym przygotowaniu słuchaczy Akademii Obrony Narodowej i oficerów sztabów operacyjnych oraz taktycznych, a także w praktycznej działalności szkoleniowej wojsk.

Stosownie do takiego celu przyjęto następujący problem badawczy: Jakie będą potrzeby, możliwości i sposoby zapewnienia obrony i ochrony zgrupowania bazowego operacyjnego oddziału wydzielonego w sile dywizji podczas działania w ugrupowaniu nieprzyjaciela ?

Z powyższego głównego problemu badawczego wynikają następujące problemy szczegółowe:

1. Jakimi siłami i środkami oraz w jaki sposób może oddziaływać nieprzyjaciel na zgrupowanie bazowe w poszczególnych okresach działania OOW ?

2. Jakie siły i środki bojowe będzie musiała wydzielić dywizja w celu zapewnienia obrony i ochrony zgrupowania bazowego w różnych sytuacjach operacyjnych i taktycznych, jakie mogą zaistnieć w toku rajdu na tyłach przeciwnika ?

3. Jakie mogą być skuteczne sposoby działania sił i środków bojowych wydzielonych do obrony i ochrony zgrupowania bazowego podczas jego postoju w rejonie bazowym i na drogach przesunięć ?

Wstępna analiza problematyki badawczej pozwoliła sformułować następującą wstępną hipotezę roboczą: Zgrupowanie bazowe ze względu na swój skład i spełniane funkcje będzie elementem ugrupowania szczególnie narażonym na oddziaływanie nieprzyjaciela. Należy liczyć się z uderzeniami odwodów ogólnowojskowych, jak również z oddziaływaniem lotnictwa taktycznego i lotnictwa wojsk lądowych. Dla przeciwstawienia się temu zagrożeniu operacyjny oddział wydzielony w sile dywizji, niezależnie od rodzajów i sposobów wykonywania zadań, powinien w celu obrony i ochrony zgrupowania bazowego wydzielić część

swych sił bojowych - nawet do wzmocnionego pułku włącznie.
Wydzielone siły powinny zapewnić obronę i ochronę zgrupowa-
nia bazowego w rejonie bazowym organizując system ubezpie-
czeń i wydzielając odwody manewrowe rozmieszczone na kierun-
kach szczególnie zagrożonych uderzeniami przeciwnika. Podczas
przesunięcia zgrupowania bazowego w kolejny rejon bazowy
obronę i ochronę stanowić powinny ubezpieczenia marszowe
przednie, boczne i tylne, odwody manewrowe na drogach marszu
oraz odwód śmigłowcowy /jeżeli OOW będzie dysponować śmi-
głowcami/.

Proces weryfikacji owej hipotezy wstępnej obejmował trzy podstawowe etapy.

W pierwszym etapie - którego treścią było gromadzenie oraz analiza informacji o historycznych i współczesnych zagadnieniach działania wojsk na tyłach i w ugrupowaniu przeciwnika, dokonano teoretycznej weryfikacji hipotezy roboczej i na tej podstawie opracowano jej wersję rozwiniętą.

Podstawową metodą badawczą w tym etapie była analiza i krytyka literatury przedmiotu. Pozwoliła poznać doświadczenia historyczne, zebrać i przestudiować opinie i poglądy, a także rozwiązania teoretyczne i praktyczne dotyczące problematyki organizacji i prowadzenia działań przez OGM, przeanalizować wstępne poglądy na temat użycia i działania OOW, określić stan obecnej wiedzy o miejscu, roli i sposobach wykonywania zadań przez zgrupowanie bazowe.

Natomiast analiza materiałów źródłowych opracowanych przez Zarząd II Sztabu Generalnego, Katedrę Rozpoznania i Armii Obcych ASG WP oraz zawartych w specjalistycznych czasopismach

wojskowych pozwoliła na określenie sposobów i możliwości oddziaływania przeciwnika na elementy rajdowe wykonujące zadania w jego ugrupowaniu.

Wyodrębnienie zależności pomiędzy wykorzystaniem możliwości ogniowych i manewrowych oraz utrzymaniem żywotności bojowej oddziałów rajdowych a ugrupowaniem bojowym OGM i następnie OOW podczas działań w głębi operacyjnej nieprzyjaciela pozwoliło dostrzec niedoskonałości, uzasadniało przekształcenie wstępnej hipotezy w hipotezę rozwiniętą, wskazywało na wybór metod badawczych.

W etapie drugim - dokonano teoretyczno-empirycznej weryfikacji rozwiniętej hipotezy roboczej, stosując takie metody badawcze, jak: obserwację pośrednią, symulację komputerową, modelowanie matematyczne /na modelach teoretycznych/, badanie sądów przez wywiad.

Obserwacja bierna - pozwoliła na skonfrontowanie wniosków ze studiowania literatury z praktyką ćwiczebną prowadzenia działań przez OGM armii, stosowaną w trakcie ćwiczeń dowódczo-sztabowych i ćwiczeń z wojskami. Badania tą metodą prowadzone były w ASG WP oraz w sztabach: POW, 16 DPanc, 2o DPanc, 12 DZ. Wnioski z prowadzonych badań metodą obserwacji pośredniej pozwoliły na określenie charakteru obiektu obrony i ochrony - jego składu i miejsca w ugrupowaniu OOW.

Wynikiem przeprowadzonej w Instytucie Badań Strategiczno-Obronnych ASG WP z wykorzystaniem EMC symulacji komputerowej było określenie optymalnego składu sił i środków bojowych, które koniecznie trzeba będzie wydzielić do zapewnienia swobody działania zgrupowania bazowego.

Metodą modelowania matematycznego przy zastosowaniu modeli teoretycznych określono wartość parametrów czasowo-przestrzennych, charakteryzujących działanie zgrupowania bazowego podczas przesunięć i w rejonach rozmieszczenia.

W badaniach stosowano również metodę wywiadu. W odniesieniu do wybranych problemów prowadzenia działań rajdowych oraz potrzeb i możliwości usprawnienia działania zgrupowania bazowego zasięgnięto opinii nauczycieli akademickich katedr: Taktyki Ogólnej, Sztuki Operacyjnej, Rozpoznania i Armii Obcych ASG WP. Badania tą metodą prowadzono również wśród oficerów dowództw 12 DZ, 16, 20 DPanc.

W etapie trzecim - dokonano syntezy uzyskanych wyników badań oraz opracowano je w postaci rozprawy doktorskiej.

Głównymi metodami badawczymi w tym etapie były:

- analiza i synteza;
- abstrahowanie;
- porównanie.

Analiza - była dominującą metodą stosowaną w całym procesie badawczym. Towarzyszyła metodom empirycznym w drugim etapie badań. Natomiast występując wraz z abstrahowaniem sprzyjała ustalaniu związków przyczynowo-skutkowych podczas opracowywania wyników badań. Możliwość rozłożenia przedmiotu badań przy zastosowaniu tej metody na poszczególne elementy w celu ich kolejnego i odrębnego zbadania, pozwalała na dokonanie oceny stanu rzeczywistego, wykrycie uwarunkowań i zależności występujących w badanym problemie.

Synteza - jako metoda o przeciwstawnym do analizy ukierunkowaniu, pozwalała łączyć w całość wyodrębnione i zbadane

w toku analizy elementy przyczynowo-skutkowe, wywierające wpływ na skład i sposoby prowadzenia działań przez siły bojowe zgrupowania bazowego. Prowadzona wraz z abstrahowaniem dostarczyła głębszej i bardziej istotnej wiedzy o badanym problemie.

W prowadzonych badaniach ważną rolę odegrało porównanie, jako zabieg poznawczy i logiczna metoda badawcza. Odgrywała ona główną rolę w wykorzystaniu konkretnych wniosków i doświadczeń z badania ćwiczebnej praktyki użycia i działania OGM do opracowania teorii odnoszącej się do użycia i działania OOW w nowych warunkach operacyjnych, zdeterminowanych założeniami obecnej doktryny obronnej Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Podstawowe pojęcia

Dla potrzeb procesu badawczego, a także dla określenia obszaru i kierunków badań, sprecyzowania lub wyjaśnienia wymagały takie pojęcia, jak "żywołność bojowa OOW", "ugrupowanie bojowe OOW", "zgrupowanie bazowe OOW", "obrona i ochrona zgrupowania bazowego".

Wnioski z analizy literatury przedmiotu wskazują, że zapewnienie żywołności bojowej będzie podstawowym warunkiem pomyślnego wykonania zadań przez OOW w ugrupowaniu przeciwnika. Jak więc należy rozumieć żywołność bojową OOW ?

"Leksykon Wiedzy Wojskowej" żywołność bojową określa jako zdolność wojsk do prowadzenia długotrwałej walki oraz szybkiego odtwarzania gotowości bojowej w razie poniesienia

większych strat w ludziach i sprzęcie. Osiąga się ją przez zwiększenie odporności psychofizycznej żołnierzy, a zwłaszcza umiejętne maskowanie i wykorzystanie naturalnych właściwości terenu, rozśrodkowanie wojsk w terenie, manewrowość sił i środków, aktywne działanie, nieprzerwane, sprawne dowodzenie wojskami, szybką likwidację skutków ognia nieprzyjaciela itp.^{1/}.

Czy mówiąc o żywotności bojowej OOW można przyjąć powyższą definicję? Stosowane w literaturze przedmiotu określenie "specyficzne" w odniesieniu do warunków, w jakich wykonywać będą zadania wojska działające w ugrupowaniu i na tyłach przeciwnika, wskazuje, że różnić się one będą od warunków prowadzenia działań bojowych przez związek taktyczny w składzie pierwszego rzutu operacyjnego /taktyczno-operacyjnego/. Zwiększają się przede wszystkim wymagania dotyczące:

- manewrowego, samodzielnego, nieszablonowego, aktywnego i zaskakującego prowadzenia działań bojowych w głębi operacyjnej nieprzyjaciela w oderwaniu od sił własnych zarówno przez związek taktyczny, jak i przez elementy jego ugrupowania;

- utrzymania sprawnego i nieprzerwanego dowodzenia;

- odtwarzania gotowości bojowej.^{2/}

Reasumując, istotą żywotności bojowej OOW jest zdolność do prowadzenia działań manewrowych przez związek taktyczny w oderwaniu od sił własnych przez kilka dni z taką odpornością na uderzenia nieprzyjaciela, która umożliwi wykonanie zadań, a

1/ Leksykon Wiedzy Wojskowej, Warszawa 1979, s.361.

2/ Możliwości odtwarzania gotowości bojowej będą ograniczone. Nieco szerzej na ten temat zob. m.in. Z.STEPA: Żywotność bojowa OGM armii. "Myśl Wojskowa" /Tajna/ nr 1/89.

po ich wykonaniu połączenie z siłami frontu /armii, korpusu armijnego/ i ponowny udział w operacji po odtworzeniu zdolności bojowej w pełnym zakresie. Utrzymanie żywotności bojowej osiąga się przez: stworzenie potencjału bojowego, który jest syntezą wysocemanewrowej i mobilnej techniki bojowej oraz umiejętności i nawyków stanu osobowego związku taktycznego, sprawnego i nieprzerwanego dowodzenia oraz zachowania możliwości odtwarzania zdolności bojowej.^{1/}

Kolejnym pojęciem wymagającym sprecyzowania, a jednocześnie wskazującym kierunek i zakreślającym obszar badań, jest "ugrupowanie bojowe OOW".

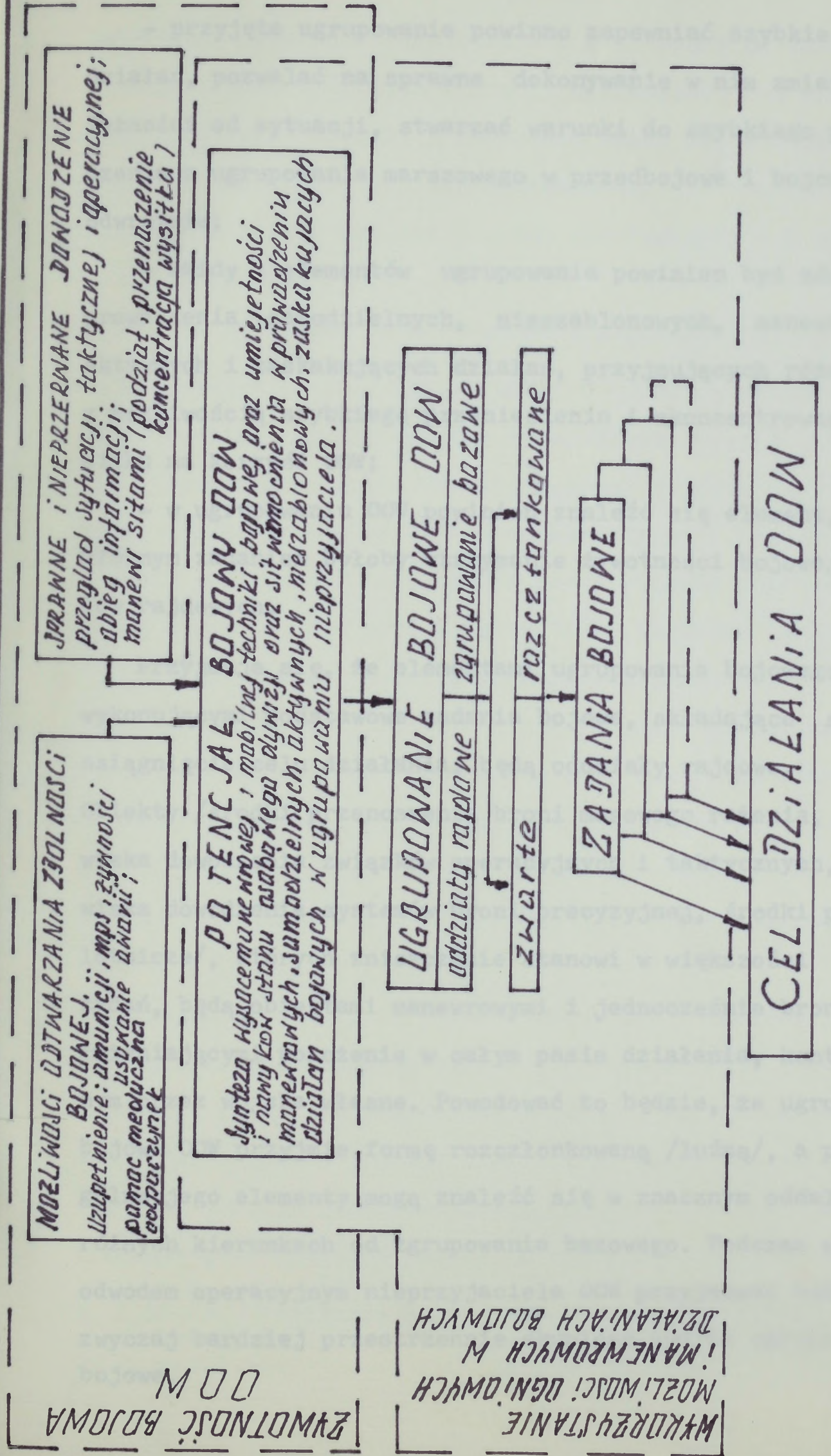
W odniesieniu do OGM armii dotychczasowy "Regulamin Walki Wojsk Lądowych Sił Zbrojnych PRL" /część I/^{2/} w punkcie 229 wskazuje, że: "Ugrupowanie bojowe dywizji działającej jako OGM powinno odpowiadać zamiarowi prowadzenia działań, warunkom terenowym oraz zapewnić całkowite wykorzystanie jej możliwości bojowych do wykonania przewidywanych zadań, a zwłaszcza wykorzystania siły uderzeniowej i możliwości manewrowych, a także ciągłości dowodzenia i współdziałania".

Na podstawie analizy literatury przedmiotu można rozwinąć powyższe wymagania w odniesieniu do OOW wskazując, że:

- ugrupowanie bojowe związku taktycznego działającego jako OOW będzie zasadniczo różnić się od ugrupowania bojowego związku taktycznego wykonującego zadania zaczepne czy obronne w składzie sił głównych - pierwszego lub drugiego rzutu;

1/ Zob. Rysunek 1.

2/ Regulamin Walki Wojsk Lądowych Sił Zbrojnych PRL /część I/.
Wyd. MON 1985.

RYS 1. ZALEŻNOŚĆ POMIĘDZY WYKORZYSTANIEM MOŻLIWOŚCI OGNIOWYCH; MANEWROWYCH ORAZ ŻYWOŹNOŚCI BOJOWEJ A UGRUPOWANIEM BOJOWYM W OŚNIĘCIU CELU DZIAŁANIA.

- przyjęte ugrupowanie powinno zapewniać szybkie tempo działań, pozwalać na sprawne dokonywanie w nim zmian w zależności od sytuacji, stwarzać warunki do szybkiego przechodzenia z ugrupowania marszowego w przedbojowe i bojowe oraz odwrotnie;

- każdy z elementów ugrupowania powinien być zdolny do prowadzenia samodzielnych, nieszablonowych, manewrowych, aktywnych i zaskakujących działań, przyjmujących różne formy, z możliwością szybkiego przeniesienia i skoncentrowania wysiłku na korzyść OOW;

- w ugrupowaniu OOW powinien znaleźć się element, którego głównym zadaniem byłoby utrzymanie żywotności bojowej oddziałów rajdowych.

Przyjmuje się, że elementami ugrupowania bojowego OOW, wykonującymi podstawowe zadania bojowe, składające się na osiągnięcie celu działania, będą oddziały rajdowe. Obiekty /środki przenoszenia broni masowego rażenia, stanowiska dowodzenia związków operacyjnych i taktycznych, stanowiska dowodzenia systemów broni precyzyjnej, środki przeciwlotnicze/, których zniszczenie stanowi w większości treść zadań, będą obiektami manewrowymi i jednocześnie bronionymi, zmieniającymi położenie w całym pasie działania, kontrolowanym przez wojska własne. Powodować to będzie, że ugrupowanie bojowe OOW przyjmie formę rozczłonkowaną /luźną/, a poszczególne jego elementy mogą znaleźć się w znacznym oddaleniu w różnych kierunkach od zgrupowania bazowego. Podczas walki z odwodem operacyjnym nieprzyjaciela OOW przyjmować będzie zazwyczaj bardziej przestrzennie skupione, zwarte ugrupowanie bojowe.

Literatura przedmiotu wyodrębnia w zależności od zakładanego celu działania i rozwoju sytuacji operacyjnej lub taktycznej trzy podstawowe sposoby prowadzenia walki przez element rajdowy z odwodem przeciwnika, a mianowicie:

- opóźnianie podejścia odwodów podciąganych z głębi;
- bój spotkaniowy;
- atak na odwody rozmieszczone w rejonach.^{1/}

We wszystkich tych sposobach walki z odwodami ważne są: umiejętny podział, koncentracja i przenoszenie wysiłku, wykonywanie i wychodzenie spod uderzeń, dążenie do przejęcia inicjatywy, a więc przede wszystkim manewr siłami i środkami oznaczający konieczność zapewnienia sobie swobody dokonywania zmian w ugrupowaniu przy wykorzystaniu warunków terenowych.

Sumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że aby ugrupowanie bojowe OOW sprostało stojącym przed nim wymaganiom, każdy jego element musi być manewrowy, zdolny do samodzielnego działania, posiadać możliwości podjęcia walki z przeważającymi siłami /jeżeli wymaga tego sytuacja/ przynajmniej do czasu skoncentrowania wysiłku całego OOW /lub niezbędnych sił i środków/.

Wymagania te dotyczą również zgrupowania bazowego, elementu, którego głównym zadaniem będzie utrzymanie żywotności bojowej oddziałów /grup/ rajdowych. Na podstawie dotychczasowych ustaleń regulaminowych^{2/} można stwierdzić, że zgrupowanie bazowe OOW będą tworzyć osłaniane przez piechotę i czołgi oddziały /pododdziały/ rodzajów wojsk nie rozdzielone do poszczególnych

1/ S.KOZIEJ: Działania Rajdowe. Rozprawa habilitacyjna, ASG WP, Warszawa 1985.

2/ Regulamin Walki ... wyd. cyt., s.176.

oddziałów rajdowych, oddziały /pododdziały/zabezpieczenia technicznego i tyłowego, pododdział śmigłowców oraz stanowiska dowodzenia. Zgrupowanie bazowe składa się więc z dwóch rzutów /elementów/, różniących się zasadniczo przeznaczeniem i składem:

- pierwszy - to oddziały i pododdziały zabezpieczenia technicznego i tyłowego, oddziały /pododdziały/ rodzajów wojsk pozostawione w dyspozycji dowódcy OOW oraz stanowiska dowodzenia; jest to więc element odpowiedzialny za utrzymanie żywotności bojowej, zwany dalej w rozprawie rzutem bazowym;

- drugi - to wydzielone ze składu OOW siły i środki bojowe przeznaczone do zapewnienia możliwości wykonywania zadań przez rzut bazowy; ten element nazywany będzie rzutem bojowym zgrupowania bazowego.

Reasumując dotychczasowe rozważania o ugrupowaniu bojowym operacyjnego oddziału wydzielonego w sile związku taktycznego można stwierdzić, że jest to odpowiadające zamiarowi i warunkom terenowym rozmieszczenie sił i środków OOW, zapewniające optymalne wykorzystanie ich możliwości bojowych do wykonania w sposób manewrowy przewidywanych zadań w ugrupowaniu nieprzyjaciela, w warunkach działania w oderwaniu od sił własnych i prowadzące do osiągnięcia celu przy jak najmniejszych stratach w ludziach i w sprzęcie bojowym. Ugrupowanie bojowe OOW powinno zapewnić:

- prowadzenie zaskakujących, wysocemanewrowych, aktywnych i nieszablonowych działań bojowych, przyjmujących różne formy walki przez samodzielne elementy zdolne dzielić, koncentrować i przenosić wysiłek;

- szybkie dokonywanie zmian w zależności od sytuacji;
- sprawne i nieprzerwane dowodzenie;
- możliwości odtwarzania zdolności bojowej.

Podstawowymi elementami ugrupowania OOW w sile związku taktycznego będą oddziały rajdowe i zgrupowanie bazowe. Oddziały rajdowe - to manewrowe elementy o możliwościach bojowych pozwalających na realizację postawionych zadań samodzielnie lub w sposób scentralizowany. Zgrupowanie bazowe - to samodzielny, manewrowy element ugrupowania bojowego OOW, który między innymi przez wykonywanie przedsięwzięć wchodzących w zakres zabezpieczenia działań bojowych realizować będzie swoje główne zadanie, jakim jest utrzymanie żywotności bojowej oddziałów rajdowych.

Kolejne pojęcie, jakie należy sprecyzować i wyjaśnić przed zaprezentowaniem rozwiązań merytorycznych - to "obrona i ochrona zgrupowania bazowego OOW". W literaturze przedmiotu spotyka się pojęcia "obrona i ochrona tyłów" oraz "obrona i ochrona obiektów". W odniesieniu do zgrupowania bazowego jako elementu ugrupowania OOW przeznaczonego do wykonywania zadań gwarantujących utrzymanie żywotności bojowej, oznacza osłonę tego elementu przed niespodziewanym napadem nieprzyjaciela lub osłabienie jego oddziaływania.^{1/}

Jeżeli osłonę interpretować się będzie jako całokształt działań mających na celu umożliwienie osłanianym wojskom realizację przedsięwzięć związanych z utrzymaniem żywotności bojowej, to głównym zadaniem wydzielonych do obrony i ochrony sił i środków bojowych będzie niedopuszczenie nieprzyjaciela

1/ Por. Mała Encyklopedia Wojskowa. Warszawa 1978, t.III, s. 529.

do osłanianych wojsk oraz uniemożliwienie mu oddziaływania ogniem i prowadzenie rozpoznania.^{1/} Pojęcia "obrony" i "ochrony" zgrupowania bazowego muszą być rozpatrywane łącznie jako działania kompleksowe. Stanowią bowiem zespół przedsięwzięć, w których przewaga elementów obronnych lub ochronnych zależy będzie od rodzaju i charakteru obiektu, położenia, stopnia zagrożenia itp.^{2/}

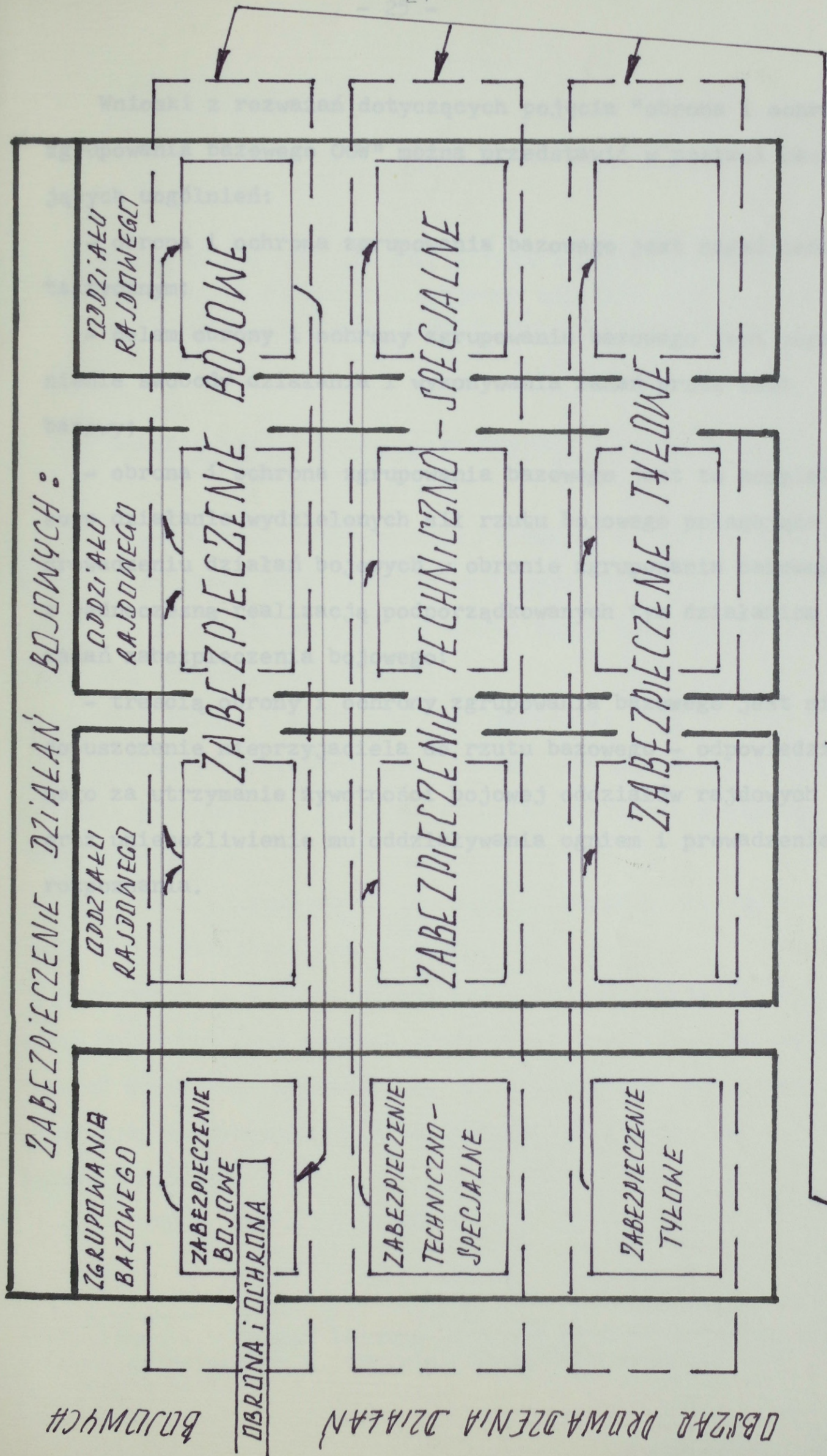
Specyfika prowadzenia działań przez OOW - niezależnie od formy, jaką przyjmie ugrupowanie bojowe w danej sytuacji operacyjno-taktycznej - wskazuje, że oddziały rajdowe i zgrupowanie bazowe będą musiały w znacznej części wykonywać swoje zadania w pewnym oddaleniu od siebie. Wynika to przede wszystkim z konieczności zapewnienia swobody prowadzenia działań manewrowych oraz uniknięcia stwarzania dogodnych warunków nieprzyjacielowi do wykonania zmasowanych uderzeń systemami broni precyzyjnej czy lotnictwem. Obronę zgrupowania bazowego OOW należy traktować jako zagadnienie taktyczne, którego treścią będzie niedopuszczenie nieprzyjaciela do osłanianych wojsk oraz uniemożliwienie mu oddziaływania ogniem i prowadzenie rozpoznania. Jeżeli z kolei ochronę zgrupowania bazowego interpretować się będzie jako zespół przedsięwzięć uniemożliwiających nieprzyjacielowi wykonanie uderzeń przez zaskoczenie^{3/}, to kompleksowe działanie sił rzutu bojowego polegać będzie na prowadzeniu działań bojowych z jednoczesną realizacją przedsięwzięć związanych z zabezpieczeniem bojowym tych działań. Wynika z tego, że zabezpieczenie bojowe działań prowadzonych przez siły obrony i ochrony stanowić będzie integralną część zabezpieczenia bojowego zgrupowania bazowego^{4/}.

1/ Tamże, s. 545.

2/ Por. Leksykon Wiedzy Wojskowej... Wyd. cyt., s. 260.

3/ Tamże, s. 260.

4/ Rysunek 2.

RYS 2. ZABEZPIECZENIE DZIAŁAŃ BOJOWYCH OOW

Wnioski z rozważań dotyczących pojęcia "obrona i ochrona zgrupowania bazowego OOW" można przedstawić w postaci następujących uogólnień:

- obrona i ochrona zgrupowania bazowego jest zagadnieniem taktycznym;
- celem obrony i ochrony zgrupowania bazowego jest zapewnienie swobody działania i wykonywania zadań przez rzut bazowy;
- obrona i ochrona zgrupowania bazowego jest to kompleksowe działanie wydzielonych sił rzutu bojowego polegające na prowadzeniu działań bojowych w obronie zgrupowania bazowego z jednoczesną realizacją podporządkowanych tym działaniom zadań zabezpieczenia bojowego;
- treścią obrony i ochrony zgrupowania bazowego jest niedopuszczenie nieprzyjaciela do rzutu bazowego - odpowiedzialnego za utrzymanie żywotności bojowej oddziałów rajdowych - oraz uniemożliwienie mu oddziaływania ogniem i prowadzenie rozpoznania.

ROZDZIAŁ II

MOŻLIWOŚCI I SPOSOBY ODDZIAŁYWANIA NIEPRZYJACIELA NA ZGRUPOWANIE BAZOWE OPERACYJNEGO ODDZIAŁU WYDZIELONEGO W RÓŻNYCH SYTUACJACH OPERACYJNYCH I TAKTYCZNYCH

1. Zgrupowanie bazowe jako obiekt uderzeń nieprzyjaciela

Głównym elementem zgrupowania bazowego, na którym koncentrować się będzie oddziaływanie nieprzyjaciela, jest rzut bazowy. Dla przeanalizowania zagrożenia rzutu bazowego konieczne staje się uprzednie określenie:

- jego składu i odporności na uderzenia;
- parametrów przestrzennych charakteryzujących rzut bazowy w czasie przesunięć i postojów /długości kolumn i wielkości rejonów bazowych/;
- położenia zgrupowania bazowego w stosunku do oddziałów rajdowych w kolejnych fazach rajdu.

Prowadzone pod kątem składu rzutu bazowego badania opracowań naukowych oraz ćwiczeń grupowych, dowódczo-sztabowych i ćwiczeń z wojskami wykazały, że w odniesieniu do operacyjnych grup manewrowych w sile dywizji ten element ugrupowania zawsze stanowiły:

- SD, WSD^{1/}, TSD z bł i koirr;
- br,

1/ Posiadanie w rzucie bazowym SD i WSD dyktowane było koniecznością dysponowania rezerwami środków łączności /WSD-II rzut środków łączności/.

TABELA 1. SKŁAD RZUTU BAZOWEGO ZGRUPOWANIA BAZOWEGO W WYBRANYCH ĆWICZENIACH
I LITERATURZE PRZEDMIOTU^{1/}

Ćwiczenie dowódczo - sztabowe 16DPanc 1984	Ćwiczenie akademickie nr 206, ASG WP 1985	Ćwiczenie akademickie nr 218, ASG WP 1987	Wariant przyjęty w rozprawie doktorskiej ppłk Zmerzlińskiego, ASG WP 1985; nr bibl. PF 2020	Wariant przyjęty w opracowaniu "Zabezpieczenie tyłowe", ASG WP 1987; nr bibl. 4141/87
SD WSD prplot "KUB" GZMT śm br dar 1, 2 da/BAH OInż OChem TSD bzaop brem bm	SD drt dar 3da/pa prplot "OSA/bcz 3, 4 br plot/ kpts zabap br GZMTśm TSD bzaop brem /część/ bm	SD WSD 3/BSap drt 1, 2 brplot "KUB" TSD bzaop z ktr am ktr mps brem /część/ bm	SD WSD 1, 2, 3 da/ABAA da brplot /OSA/ KWRE bsap kchem GZTM śm bzaop z ktr am ktr mps brem /część/ bm	SD WSD drt dar OInż bm mbw brplot /OSA/ TSD bzaop brem /część/ bm

1/ Pięć przedstawionych wariantów składu rzutu bazowego zgrupowania bazowego można nazwać modelowymi. Występowały bowiem w innych ćwiczeniach różniąc się urzutowaniem sił i środków.

- OInż., OChem.;
- GZMT śm z kzlł;
- bm, brem, bzaop;
- środki obrony przeciwlotniczej.

Skład przedstawionych w tabeli 1 elementów rzutu bazowego był różny, uzależniony od wzmocnienia, jakie dywizja otrzymała przed przystąpieniem do działań oraz od urzutowania tego wzmocnienia w oddziałach rajdowych.

Tabela 2 przedstawia obliczenia liczby pojazdów dwóch skrajnych wariantów rzutu bazowego. Ich stan wahał się w zależności od wzmocnienia dywizji i urzutowania tych sił i środków w poszczególnych elementach w granicach 580 - 810 pojazdów.

Poza wymienionymi w tabeli 2 siłami i środkami dowódcy OGM w badanych ćwiczeniach, w rzucie bazowym jako dyspozycyjne pozostawiali ponadto:

- drt;
- prplot "Kub" /spełniał zadania obrony przeciwlotniczej w zgrupowaniu bazowym w razie wzmocnienia dywizji zmechanizowanej tym oddziałem lub gdy dywizję pancerną wzmocniono prplot OSA-AK/;
- dar;
- 1-2 da.

Rozwiązania takie spotykały się z merytoryczną krytyką, zwłaszcza co do pozostawienia w zgrupowaniu bazowym środków artyleryjskich, a także w ogóle włączania w skład OGM drt. Krytyka ta jest tym bardziej zasadną w odniesieniu do zgrupowania bazowego OOW, którego działanie ma szereg specyficznych właściwości odróżniających od działania OGM.

TABELA 2. WYKAZ LICZBY POJAZDÓW W SKRAJNYCH WARIANTACH
URZUTOWANIA SIŁ I ŚRODKÓW BOJOWYCH W RZUCIE
BAZOWYM OGM

NAZWA ELEMENTU	SKŁAD ELEMENTU /skrajne warianty /	LICZBA POJAZDÓW
SD, WSD, TSD	bT /bez wojskowej stacji po- lowej/ z koirr	120-135
br	1-2 pl, 1-2 GR, tyły batalionu	30-36
OInż	kid, kdp /lub kpont/, plrinż, 1-2 plsap, plmin	50-112 ^{1/}
OChem	kchem /bez 2-4 drrsk/	35-37
GZMTśm	kzlt eśrł + kzlt eśsz Mi-2 /lub z kzlt eśsz Mi-24D/	84-95 ^{2/}
brem	środki batalionu pozostawione w dyspozycji	10-15 ^{3/}
bzaop	pododdziały batalionu ze wzmocnieniem do btr	230-350 ^{4/}
bm	środki batalionu ze wzmocnie- niem mbw	25-30
Razem		548-810

1/ P.SUSZYŃSKI: Zabezpieczenie inżynieryjne działań OGM w operacji zaczepnej armii na ZTDW. Rozprawa doktorska. ASG WP, Warszawa 1984.

2/ R.MANKOWSKI: Zabezpieczenie tyłowe LWL działającego w składzie OGMarmii. Rozprawa doktorska. ASG WP, Warszawa 1984.

3/ W.TERECZOWICZ: Zabezpieczenie materiałowe OGM armii w operacji zaczepnej. Rozprawa doktorska. ASG WP, Warszawa 1984.

4/ Tamże

Specyfika prowadzenia działań przez OOW wskazuje, że oddziały /grupy/ rajdowe wykonując zadania bojowe w oddaleniu od zgrupowania bazowego powinna cechować samodzielność. Samodzielność wyrażająca się możliwościami bojowymi, a także możliwościami wykonania przedsięwzięć związanych z zabezpieczeniem bojowym tych zadań.

Istota działania zgrupowania bazowego OOW polega na wykonywaniu zadań związanych z utrzymaniem żywotności bojowej oddziałów /grup/ rajdowych. Groźba jej utraty będzie sygnałem do przygotowania rejonu bazowego i wykonania przez rzut bazowy czynności związanych z uzupełnieniem amunicji i paliw, zapewnieniem odpoczynku. Cel działania i oddalenie zgrupowania bazowego od oddziałów /grup/ rajdowych powodować więc będzie spóźnioną lub niemożliwą pomoc odwodów /inżynieryjnego i chemicznego/ w realizacji zadań zabezpieczenia bojowego - wynikających z rozwoju sytuacji. Powoduje konieczność podziału tych sił i środków oraz przydzielenia do oddziałów /grup/ rajdowych.

Rozmach operacji zaczepnej w ramach przeciwuderzenia taktyczno-operacyjnego czy operacyjnego wskazuje na mniejszy rozmach prowadzenia działań przez OOW. Stwarzać będzie możliwości większego zaangażowania sił i środków bojowych armii /korpusu armijnego/ do wsparcia działań OOW z ugrupowania operacyjnego, w tym także wsparcia lotnictwem wojsk lądowych. Przygotowanie lądowisk dla śmigłowców, przedsięwzięcia i środki zabezpieczenia lotów oraz obrony i ochrony tego elementu, a także oddalenie OOW od pierwszorzutowych związków taktycznych armii /korpusu armijnego/, wskazują na efektywniejsze możliwości wykonywania zadań przez śmigłowce

z lądowisk położonych w ugrupowaniu operacyjnym.

Wynika stąd, że rzut bazowy tworzyć powinny tylko te siły i środki które pozwolą na wykonanie zadań związanych z utrzymaniem żywotności bojowej oddziałów /grup/ rajdowych, a mianowicie:

- w celu zapewnienia sprawnego i nieprzerwanego dowodzenia ze SD OOW - siły i środki łączności batalionu łączności /bez wojskowej stacji polowej/ z koirr;

- dla odtworzenia zdolności bojowej oddziałów /grup/ rajdowych - pododdziały batalionu zaopatrzenia, batalionu remontowego i medycznego;

- dla zabezpieczenia bojowego działań rzutu bazowego elementy zabezpieczenia inżynieryjnego i chemicznego, a także organu rozpoznawczego. Proponowany skład rzutu bazowego /liczba pojazdów/ przedstawia tabela 3.

TABELA 3. PROPONOWANY SKŁAD ELEMENTÓW I LICZBA POJAZDÓW RZUTU BAZOWEGO ZGRUPOWANIA BAZOWEGO OOW^{1/}

NAZWA ELEMENTU	SKŁAD ELEMENTU	LICZBA POJAZDÓW
SD	Sztab OOW, b1 /bez wojskowej stacji polowej/ z koirr	do 90
bzaop	sztab, trzy kompanie zaopatrzenia drużyna wydobywania i oczyszczania wody	ok.240
brem	środki batalionu pozostawione w dyspozycji	10-15
bm	środki batalionu pozostawione w dyspozycji	10-15
siły i środki inżynierijne	kpd	14
br	sztab i tyły batalionu, 1-2 plr	20
Razem		384-394

Uogólniając powyższe rozważania należy stwierdzić, że rzut bazowy tworzyć będzie około 400 pojazdów. W tej liczbie pojazdów stanowiących skład rzutu bazowego to:

- opancerzone wozy dowodzenia /WD/, środki przeprawowe /GSP, PTS/ - odporne na ogień broni strzeleckiej, ale nie

1/ Opracowano na podstawie: Struktura organizacyjna dywizji zmechanizowanej i bazy materiałowej /ćwiczebna/.
ASG WP, Warszawa 1989

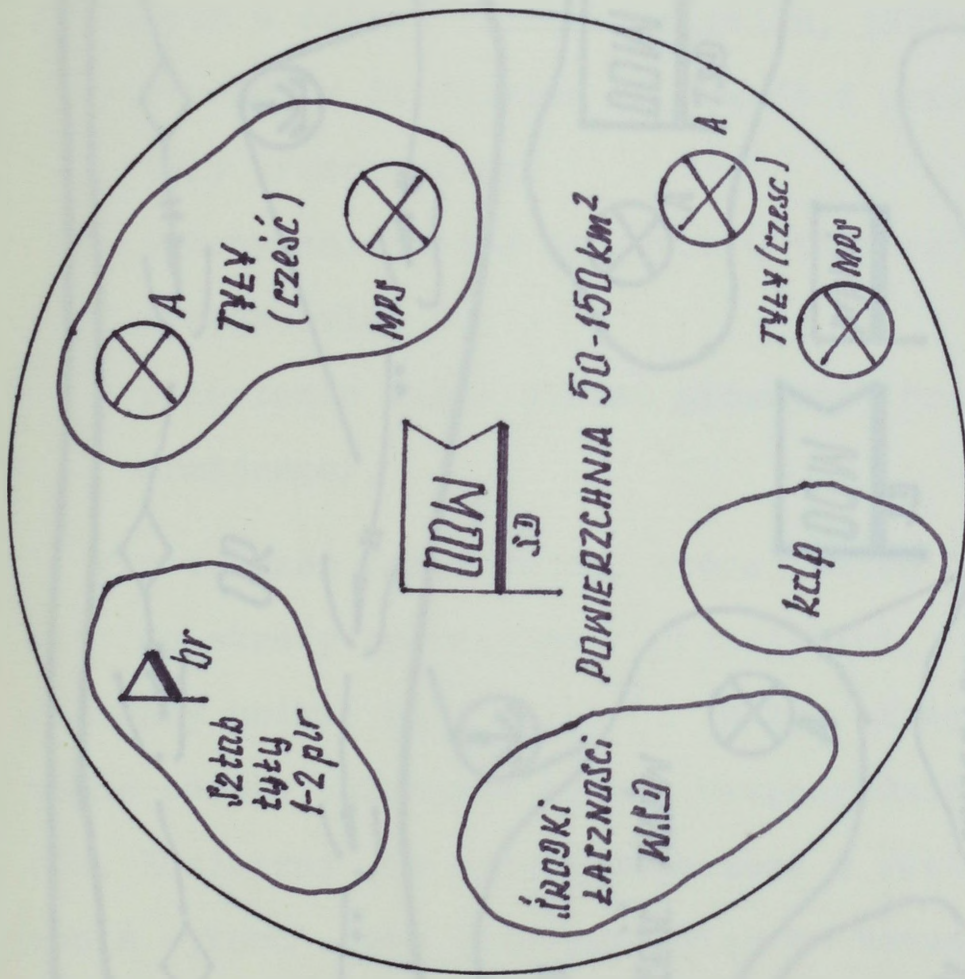
posiadające żadnych szans na dalszą eksploatację przy oddziaływaniu innych środków rażenia;

- środki łączności, amunicja, mps, materiały minerskie i inne, transportowane w samochodach ciężarowo-terenowych i samochodach specjalnych, stanowiące najbardziej wrażliwą na uderzenia grupę pojazdów. Zagrożenie dla tej grupy stanowią będą wszystkie środki walki z bronią strzelecką włącznie. Będzie to więc najbardziej czułe miejsce w rzucie bazowym.

Podczas analizy wniosków z ćwiczeń grupowych i dowódczo-sztabowych stwierdzono, że wielkość rejonów bazowych odpowiadała wielkości rejonów ześrodkowania /wyjściowych/ pułku zmechanizowanego o ówczesnej strukturze. Oznacza to, że na powierzchni około 100 kilometrów kwadratowych rozmieszczono około 810 pojazdów. Jeżeli średnia gęstość wynosiła 8,1 pojazdu na kilometr kwadratowy, to w odniesieniu do zgrupowania bazowego OOW, jak wynika z obliczeń matematycznych, powierzchnia rejonu bazowego będzie wynosić przy rozmieszczeniu:^{1/}

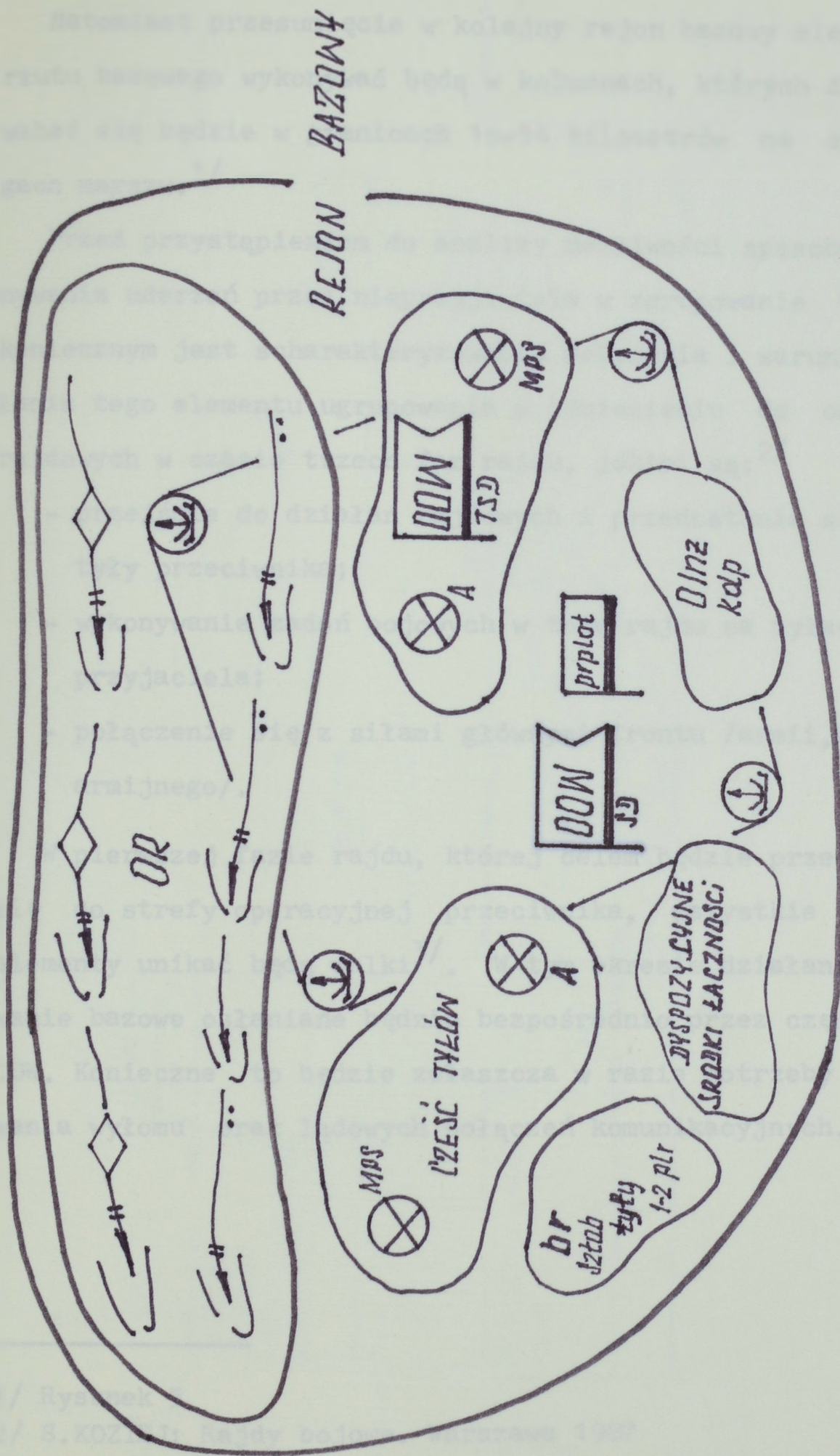
- rzutu bazowego /ok. 400 pojazdów/ - około 50 km²;
- rzutu bazowego /400 p./ i grupy rajdowej /bzmot z bas - około 65-70 p./ - 60 km²;
- rzutu bazowego /400 p./ i oddziału rajdowego /bzmot, bcz, bas - 110-120 p./ - 65-70 km²;
- rzutu bazowego /400 p./ i oddziału rajdowego /bzmot, bcz, das - 150 p./ - ok. 100 km²;
- rzutu bazowego /400 p./ i oddziału rajdowego /pułk zmechanizowany/ - 150 km².

1/ Rysunek 3 i 4

około 150 km² przy rozmieszczeniu
ELEMENTÓW RAJONOWYCH ODW

RYS 3. ROZMIESZCZENIE SIŁ I ŚRODKÓW RZUTU BAZOWEGO W REJONIE
(wariant)

RYC. 4. ROZMIESZCZENIE SIŁ I ŚRODKÓW ODDZIAŁU RAJONOWEGO W SIŁE bzmot i bcz
W REJONIE BAZOWYM (waricant - bez uwzględnienia sił obrony i ochrony)

Natomiast przesunięcie w kolejny rejon bazowy elementy rzutu bazowego wykonywać będą w kolumnach, których długość wahać się będzie w granicach 10-14 kilometrów na dwóch drogach marszu.^{1/}

Przed przystąpieniem do analizy możliwości sposobów wykonywania uderzeń przez nieprzyjaciela w zgrupowanie bazowe koniecznym jest scharakteryzowanie położenia i warunków działania tego elementu ugrupowania w odniesieniu do oddziałów rajdowych w czasie trzech faz rajdu, jakimi są:^{2/}

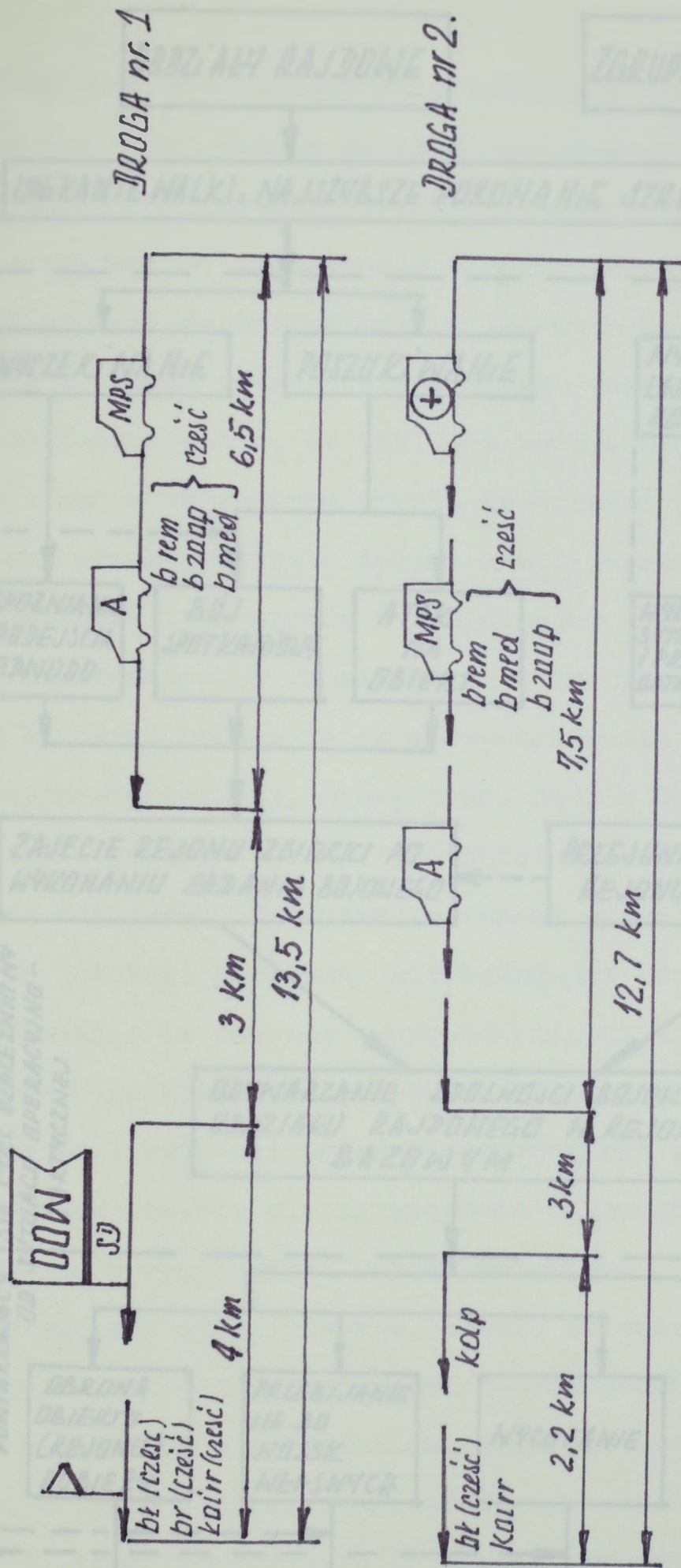
- przejście do działań rajdowych i przedostanie się na tyły przeciwnika;
- wykonywanie zadań bojowych w toku rajdu na tyłach nieprzyjaciela;
- połączenie się z siłami głównymi frontu /armii, korpusu armijnego/.

W pierwszej fazie rajdu, której celem będzie przedostanie się do strefy operacyjnej przeciwnika, wszystkie jego elementy unikać będą walki^{3/}. W tym okresie działania zgrupowanie bazowe osłaniane będzie bezpośrednio przez część sił OOW. Konieczne to będzie zwłaszcza w razie potrzeby utrzymania wyłomu oraz lądowych połączeń komunikacyjnych.

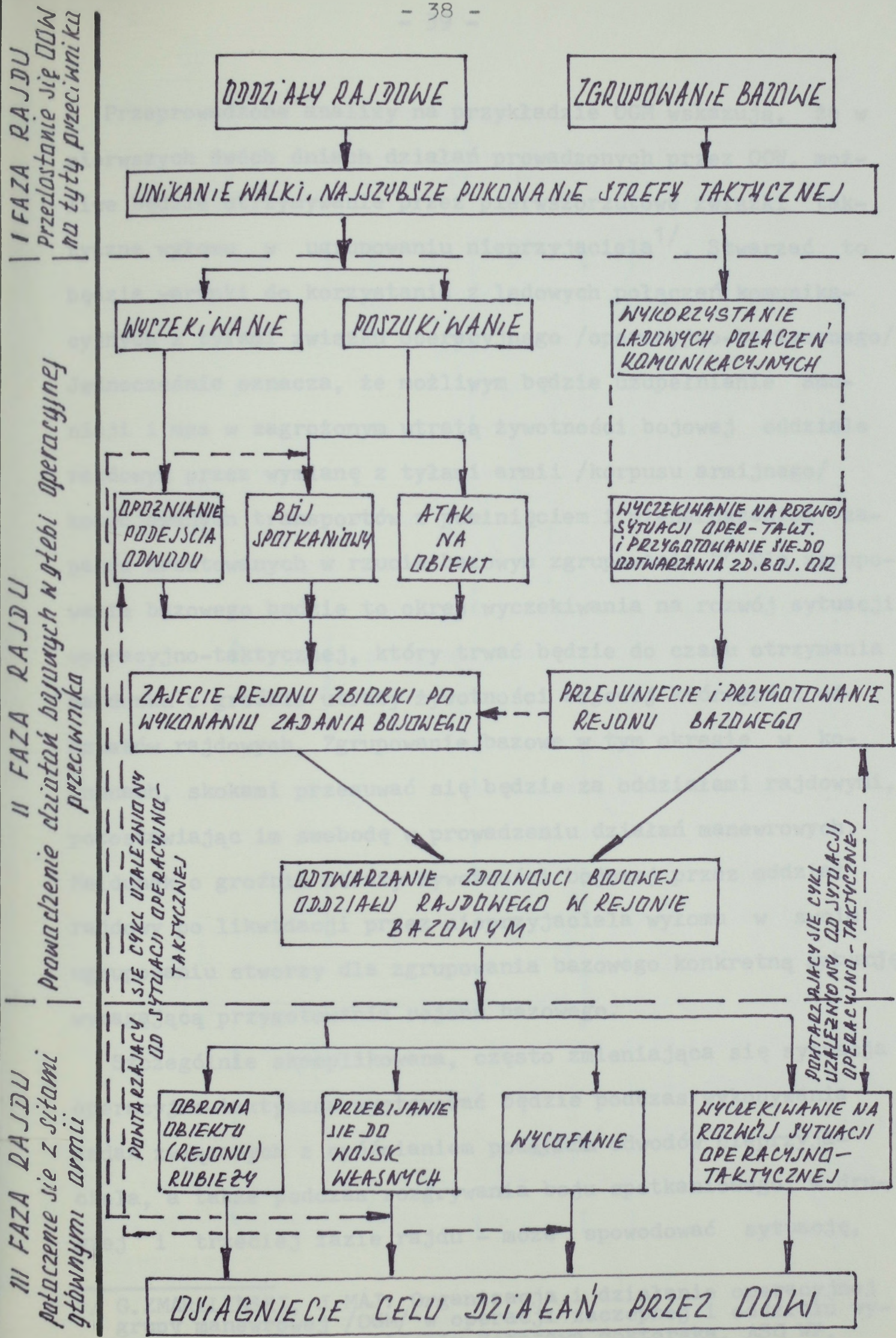
1/ Rysunek 5

2/ S.KOZIEJ: Rajdy bojowe. Warszawa 1987

3/ Rysunek 6

RYS 5. KALKULACJA DŁUGOŚCI KOLUMN MARSZOWYCH RZUTU BAZOWEGO
(wariant nieuwzględniający w ugrupowaniu sił obrony i ochrony)

RYS 6. MODEL DZIAŁANIA ODDZIAŁÓW RAJDOWYCH I ZGRUPOWANIA BAZOWEGO

Przeprowadzone analizy na przykładzie OGM wskazują, że w pierwszych dwóch dniach działań prowadzonych przez OOW, możliwe będzie utrzymywanie przez pierwszorzutowe związki taktyczne wyłomu w ugrupowaniu nieprzyjaciela^{1/}. Stwarzać to będzie warunki do korzystania z lądowych połączeń komunikacyjnych z tyłami związku operacyjnego /operacyjno-taktycznego/. Jednocześnie oznacza, że możliwym będzie uzupełnianie amunicji i mps w zagrożonym utratą żywotności bojowej oddziale rajdowym przez wymianę z tyłami armii /korpusu armijnego/ konwojowanych transportów z pominięciem i nienaruszaniem zapasów urzutowanych w rzucie bazowym zgrupowania.^{2/} Dla zgrupowania bazowego będzie to okres wyczekiwania na rozwój sytuacji operacyjno-taktycznej, który trwać będzie do czasu otrzymania meldunku o groźbie utraty żywotności bojowej któregoś z oddziałów rajdowych. Zgrupowanie bazowe w tym okresie w kolumnach, skokami przesuwać się będzie za oddziałami rajdowymi, pozostawiając im swobodę w prowadzeniu działań manewrowych. Meldunek o groźbie utraty żywotności bojowej przez oddział rajdowy po likwidacji przez nieprzyjaciela wyłomu w swoim ugrupowaniu stworzy dla zgrupowania bazowego konkretną sytuację wymagającą przygotowania rejonu bazowego.

Szczególnie skomplikowana, często zmieniająca się sytuacja operacyjno-taktyczna występować będzie podczas wykonywania zadań związanych z opóźnianiem podejścia odwodów nieprzyjaciela, a także podczas rozgrywania boju spotkaniowego, w drugiej i trzeciej fazie rajdu - może spowodować sytuację,

1/ G.ZMARZLIŃSKI, J.MAJ: Organizacja i działanie operacyjnej grupy manewrowej /OGM/ w operacji zaczepnej i oddziału wydzielonego /OW/ w natarciu. Rozprawa doktorska. ASG WP, Warszawa 1985.

2/ W.TERECHOWICZ: Zabezpieczenie materiałowe ...Wyd.cyt., s.87

w której zgrupowanie bazowe znajduje się bezpośrednio na kierunku uderzenia lub wykonującego manewr obejścia oddziału nieprzyjaciela^{1/}. Natomiast podczas niszczenia obiektów manewrowych metodami zwalczania strefowego lub selektywnego tropienia^{2/}, a także podczas uderzeń na odwody rozmieszczone w rejonach, oddziały rajdowe swoje zadania bojowe wykonywać będą w znacznym oddaleniu od zgrupowania bazowego.^{3/}

Tak więc utrzymywanie żywotności bojowej oddziałów rajdowych oznaczać będzie dla zgrupowania bazowego cykliczne powtarzanie się okresów: wyczekiwania, przesunięcia i wykonywania zadań w rejonie bazowym.

W podsumowaniu rozważań nad charakterem zgrupowania bazowego jako obiektu uderzeń nieprzyjaciela można przedstawić następujące wnioski:

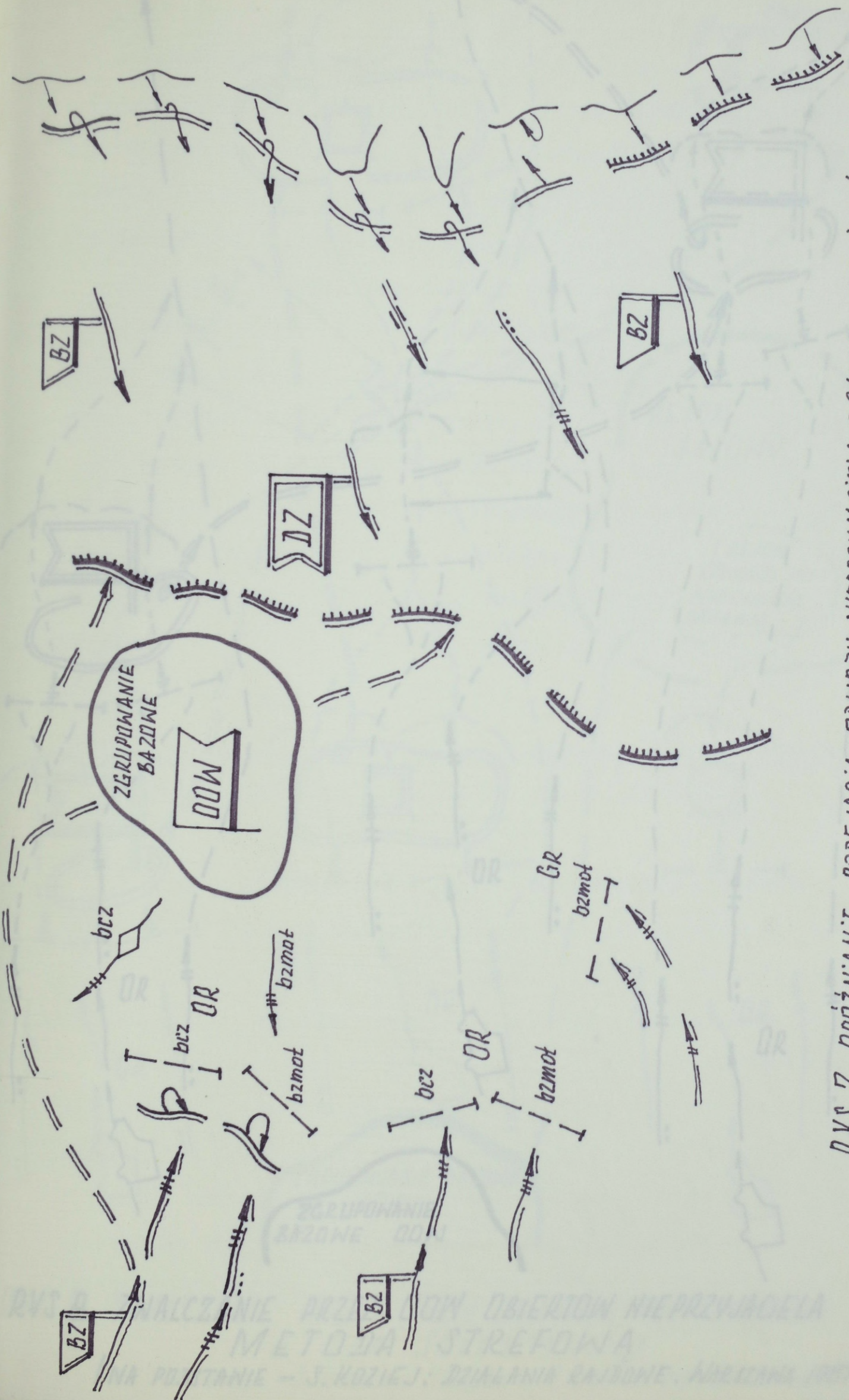
- skład, parametry taktyczno-techniczne pojazdów i przewożony ładunek pozwalają na stwierdzenie, że zgrupowanie bazowe będzie elementem manewrowym - do czasu zajęcia rejonu bazowego i rozpoczęcia wykonywania zadań związanych z odtwarzaniem zdolności bojowej oddziałów rajdowych, a jednocześnie zawsze bardzo wrażliwym na oddziaływanie nieprzyjaciela;

- w niektórych okresach rajdu OOW /niszczenie obiektów manewrowych, wykonywanie uderzeń na odwody rozmieszczone w rejonach/ parametry przestrzenne działania i skład zgrupowania bazowego wyróżniać będą element, jako największy w ugrupowaniu OOW, co ułatwiać będzie nieprzyjacielowi wybór obiektu i sposobów wykonywania uderzeń;

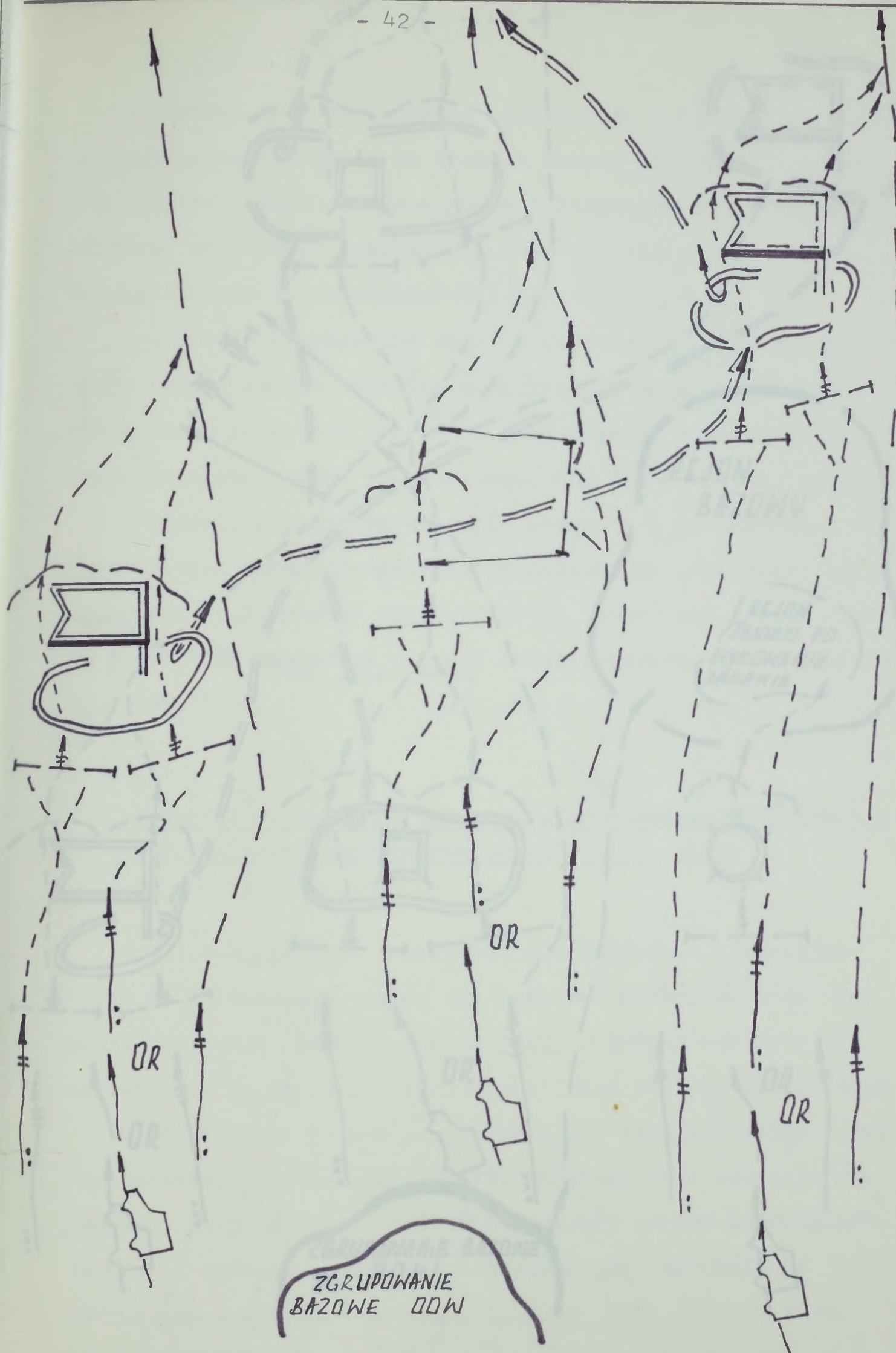
1/ Rysunek 7

2/ Rysunek 8 i 9

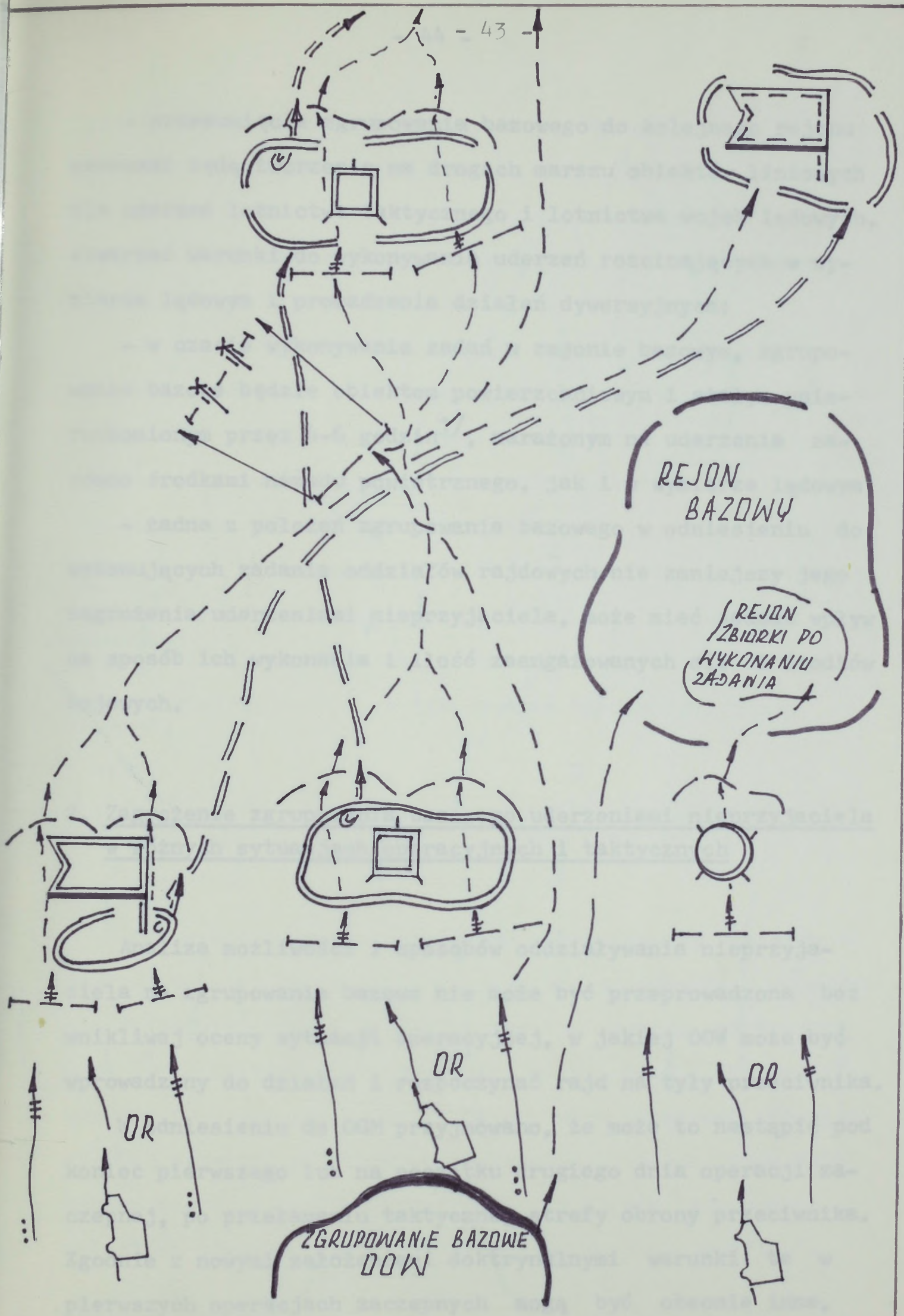
3/ Szerzej o metodach zwalczania strefowego i selektywnego tropienia zob. S.KOZIEJ: Rajdy bojowe ... Wyd.cyt., s.150

RYS 7. OPÓŹNIANIE PODEJŚCIA ODWOJU NIEPRZYJACIELA Z GŁĘBI - wariant

RYS B. ZWALCZANIE PRZEZ ODW OBIEKTÓW NIEPRZYJACIELA
METODA STREFOWA
(NA PODSTAWIE - S. KOZIEJ: DZIAŁANIA RAJDOWE. WARSZAWA 1987)

RYS 9. ZWALCZANIE PRZEZ DOW OBIEKTÓW NIEPRZYJACIELA
 METODA SELEKTYWNA
 (NA PODSTAWIE - S. KOZIEJ : DZIAŁANIA RAJDOWE. WARSZAWA 1987)

- przesunięcia zgrupowania bazowego do kolejnego rejonu oznaczać będą tworzenie na drogach marszu obiektów liniowych dla uderzeń lotnictwa taktycznego i lotnictwa wojsk lądowych, stwarzać warunki do wykonywania uderzeń rozcinających w wymiarze lądowym i prowadzenia działań dywersyjnych;

- w czasie wykonywania zadań w rejonie bazowym, zgrupowanie bazowe będzie obiektem powierzchniowym i stałym unieruchomionym przez 4-6 godzin^{1/}, narażonym na uderzenia zarówno środkami napadu powietrznego, jak i w wymiarze lądowym;

- żadne z położzeń zgrupowania bazowego w odniesieniu do wykonujących zadania oddziałów rajdowych nie zmniejszy jego zagrożenia uderzeniami nieprzyjaciela, może mieć jednak wpływ na sposób ich wykonania i ilość zaangażowanych sił i środków bojowych.

2. Zagrożenie zgrupowania bazowego uderzeniami nieprzyjaciela w różnych sytuacjach operacyjnych i taktycznych

Analiza możliwości i sposobów oddziaływania nieprzyjaciela na zgrupowanie bazowe nie może być przeprowadzona bez wnikliwej oceny sytuacji operacyjnej, w jakiej OOW może być wprowadzony do działań i rozpocząć rajd na tyły przeciwnika.

W odniesieniu do OGM przyjmowano, że może to nastąpić pod koniec pierwszego lub na początku drugiego dnia operacji zaczepnej, po przełamaniu taktycznej strefy obrony przeciwnika. Zgodnie z nowymi założeniami doktrynalnymi warunki te w pierwszych operacjach zaczepnych mogą być obecnie inne,

1/ Zob. S.KOZIEJ. Rajdy bojowe ... Wyd. cyt. s.176

jako że będą to operacje wykonywane w ramach przeciwuderzenia lub przeciwnatarcia.^{1/} Oznacza to, że na kierunku wprowadzenia OOW do działania nieprzyjaciel będzie zazwyczaj dopiero w trakcie tworzenia ugrupowania obronnego. Nie będzie zatem sytuacji typowej dla przełamania.

Wejście OOW do działań w głębi operacyjnej nieprzyjaciela powoduje powstanie tam "swoistego drugiego frontu". Dzięki temu oprócz innych wynikających z tego faktu zagrożeń dla nieprzyjaciela, powstają przede wszystkim warunki do rozproszenia jego wysiłku. Zmieniające się sytuacje operacyjne i taktyczne wynikające z prowadzenia działań na dwóch frontach /przeciwko OOW i zgrupowaniu uderzeniowemu sił głównych/ powodować będą, że w poszczególnych fazach rajdu możliwości i sposoby oddziaływania nieprzyjaciela na zgrupowanie bazowe będą różne.

2.1. Przedostawanie się operacyjnego oddziału wydzielonego w przestrzeń operacyjną

Dla nieprzyjaciela prowadzącego kompleksowe rozpoznanie dywizja działająca jako OOW w okresie podchodzenia i wchodzenia do działań będzie drugim rzutem lub odwodem operacyjnym dążącym do spotęgowania uderzenia, a zgrupowanie bazowe elementami tyłowymi tej dywizji. Należy więc oczekiwać typowych dla tej sytuacji sposobów oddziaływania, których celem będzie niedopuszczenie dopływu świeżych sił w strefę styczności. Obiektami uderzeń nieprzyjaciela w ugrupowaniu OOW będą

1/ S.KOZIEJ: Wykonywanie przeciwuderzenia przez armię ...
Wyd. cyt.

przede wszystkim środki rażenia, zgrupowania wojsk zmechanizowanych, stanowiska dowodzenia i środki obrony przeciwlotniczej. Nieprzyjaciel będzie posiadał możliwości oddziaływania systemami broni precyzyjnej, lotnictwem taktycznym i lotnictwem wojsk lądowych. Lotnictwo taktyczne, realizujące zadania w ramach izolacji rejonu działań przy nieobezwładnionych pododdziałach obrony przeciwlotniczej może wykonywać uderzenia ześrodkowane metodą jednoczesnych uderzeń podgrupami 4-8 do 18-24 samolotów^{1/}. Obiektami uderzeń dla poszczególnych podgrup mogą być pododdziały obrony przeciwlotniczej na równi z innymi obiektami, takimi jak stanowiska dowodzenia, środki raketowe i artyleryjskie, zgrupowania zmechanizowane.

Publikacje naukowe traktujące o tej fazie rajdu OOW jednoznacznie wskazują na konieczność stworzenia korzystnej sytuacji operacyjnej z pełnym zabezpieczeniem ze strony wyższego przełożonego oraz na minimalne, a jednocześnie doraźne zaangażowanie sił i środków bojowych elementu rajdowego. Dlatego też analiza tej fazy rajdu nie może dostarczyć wiążących wniosków co do sił i sposobów działania rzutu bojowego wchodzącego w skład zgrupowania bazowego. Podstawowe znaczenie mieć będą wnioski z analizy zagrożenia zgrupowania bazowego w kolejnych, samodzielnie prowadzonych fazach rajdu.

1/ Obrona przeciwlotnicza wojsk na szczeblach operacyjnych. Studium teoretyczne. Część I. ASG WP, Warszawa 1986

2.2. Wykonywanie przez operacyjny oddział wydzielony zadań w głębi operacyjnej

Druga faza rajdu rozpoczynająca się z chwilą przystąpienia przez oddziały rajdowe do wykonywania zadań w głębi operacyjnej charakteryzuje się występowaniem ścisłej zależności między siłami głównymi związku operacyjnego /taktyczno-operacyjnego/a działającym wewnątrz ugrupowania przeciwnika operacyjnym oddziałem wydzielonym. Zależność ta wyraża się w tym, że skuteczna realizacja zadań przez OOW ułatwiać będzie prowadzenie operacji zaczepnej /przeciwuderzenia/ i odwrotnie - korzystny przebieg działań sił głównych nie pozwoli nieprzyjacielowi zaangażować równorzędnych lub silniejszych odwodów przeciwko OOW.

Można przypuszczać, że niezależnie od sytuacji celem działania nieprzyjaciela pozostanie zerwanie przeciwuderzenia lub przeciwnatarcia. Cały swój wysiłek skupi więc na zlikwidowaniu /poprawieniu/ niekorzystnej sytuacji w obszarze głównego starcia. Utracona inicjatywa, naruszone ugrupowanie, istniejące lądowe połączenia komunikacyjne ze związkiem taktycznym, który wdarł się na tyły - to problemy dla przeciwnika, wymagające rozwiązania w pierwszej kolejności. Prawdopodobnie więc dla osiągnięcia zakładanego celu operacji nieprzyjaciel wykorzysta wysiłek wszystkich związków taktycznych i oddziałów wchodzących w skład pierwszego rzutu operacyjnego. Największe szanse ograniczenia możliwości manewrowych i ogniowych OOW będzie dawać mu użycie broni precyzyjnej, lotnictwa taktycznego i lotnictwa wojsk lądowych.

Zgrupowanie bazowe rozpocznie działanie w strefie operacyjnej nieprzyjaciela od przesunięć w kolumnach za wychodzącymi na swoje kierunki rajdów - oddziałami rajdowymi.

Wnioski z analizy literatury przedmiotu wskazują na możliwość, a nawet konieczność utrzymywania w początkowym okresie drugiej fazy rajdu OOW /w pierwszych dwóch dniach/ drogowych połączeń komunikacyjnych z siłami głównymi związku operacyjnego /taktyczno-operacyjnego/. W tym okresie, do czasu poprawy niekorzystnej dla siebie sytuacji operacyjnej i osiągnięcia możliwości skierowania w rejon działania OOW przynajmniej równorzędnego jakościowo związku taktycznego, nieprzyjaciel uderzeniami broni precyzyjnej, lotnictwa taktycznego i lotnictwa wojsk lądowych, wykorzystując pociski samonaprowadzające, całą gamę lotniczych, kasetowych bomb i min przeciwpancernych, raketowe i śmigłowcowe systemy minowania narzutowego^{1/} będzie dążył do zatrzymania i izolacji oddziałów rajdowych.

Rozpoznanie obiektów w ugrupowaniu bojowym OOW przez nieprzyjaciela i określenie ich ważności spowoduje, że uderzenia LT i LWL na te - o decydującym dla żywotności bojowej znaczeniu - obiekty, przyjmą formę nękania i to nie tylko w pierwszym dniu wykonywania zadań, lecz przez cały okres prowadzenia działań w jego ugrupowaniu. Przy uwzględnieniu możliwości wydzielenia dziennego wysiłku lotnictwa / dla wsparcia KA USA przewiduje się wydzielenie dziennego wysiłku 220-280 samolotów, KA Wielkiej Brytanii, RFN, Belgii i Holandii - 150 samolotów/^{2/}, urzutowania samolotów do

1/ Załącznik nr 3

2/ Kompendium Sił Zbrojnych Państw NATO. Warszawa 1987, s.220

wykonania zadań powietrznej operacji obronnej^{1/}, a także biorąc pod uwagę współczynnik strat, współczynnik sprawności technicznej i możliwości wylotów w danym dniu wojny, należy przewidywać, że najbardziej prawdopodobną, a jednocześnie najkorzystniejszą w tej sytuacji metodą wykonywania uderzeń na zgrupowanie bazowe będą uderzenia urzutowane^{2/}, w których przewiduje się jednorazowy udział podgrup liczących 4-8 do 18-24 samolotów. Również w ramach samodzielnego poszukiwania w wyznaczonych sektorach przez pojedyncze samoloty, pary czy klucze, należy się liczyć z uderzeniami powietrznymi w wykonaniu lotnictwa szturmowego. Natomiast, ze względu na krótki okres odtwarzania gotowości bojowej /uzupełnienie paliwa, amunicji, wymiana pilotów/ przez cały czas wykonywania zadań w głębi operacyjnej na zgrupowanie bazowe oddziaływać będą śmigłowce wielozadaniowe i przeciwpancerne, posiadające bardzo ważny atrybut - uderzenia wykonywać będą znad "własnego" terytorium. Stan liczebny śmigłowców wielozadaniowych i przeciwpancernych w korpusach armijnych USA i RFN pozwala przewidywać, że przez cały okres prowadzenia działań w głębi operacyjnej przeciwko OOW skierowane będą uderzenia eskadry śmigłowców. Najgroźniejsze będą uderzenia tych środków napadu powietrznego podczas przesunięć zgrupowania bazowego do kolejnego rejonu bazowego. Nieprzyjaciel wówczas będzie posiadał

1/ Na wsparcie lotnicze sił lądowych przewiduje się w zależności od etapu operacji od 10-20% do 50% dziennego wysiłku lotnictwa taktycznego przy uwzględnieniu celu działania korpusu, grupy armii. Zob. Obrona przeciwlotnicza wojsk ... Wyd. cyt., s.23

2/ Uderzenia urzutowane polegają na wychodzeniu w rejon obiektu podgrup z różnych kierunków lub kolejno z jednego, w odstępach od kilku do kilkudziesięciu minut. Tamże, s.25

możliwości wykonania uderzeń eskadrą śmigłowców wielozadaniowych z kilku kierunków, w wybrane obiekty w kolumnach, wykorzystując bardzo małe wysokości /do 25 m/ i warunki terenowe. Szczególnie niebezpiecznym, ze względu na zagrożenie uderzeniami w wymiarze powietrznym, będzie okres, w którym zgrupowanie bazowe w kolumnach lub w rejonie bazowym, jako samodzielny element ugrupowania, wyczekiwać będzie na rozwój sytuacji podczas wykonywania przez OOW rajdu w ugrupowaniu rozczłonkowanym. Oddalenie oddziałów rajdowych z ich środkami obrony przeciwlotniczej od zgrupowania bazowego, możliwości wykorzystania przez śmigłowce przeciwnika bardzo małych wysokości, powodować będzie decentralizację systemu obrony przeciwlotniczej OOW, potęgować zagrożenie.

Znaczenie, jakie przedstawiają dla żywotności bojowej OOW jego stanowiska dowodzenia i pododdziały tyłowe urzutowane w zgrupowaniu bazowym, powoduje, że możliwości wykonywania uderzeń w wymiarze powietrznym należy rozpatrywać nie tylko jako samodzielne, oderwane działania lotnictwa taktycznego i lotnictwa wojsk lądowych. Konieczność zaangażowania przez nieprzyjaciela wojsk pierwszego rzutu operacyjnego dla osiągnięcia celu prowadzonej przez niego operacji, przy planowo rozwijanej przez zgrupowania uderzeniowe armii operacji zaczepnej wskazuje, że możliwości wykonywania uderzeń przez środki napadu powietrznego na zgrupowanie bazowe stanowiąc będą największe zagrożenie do czasu nawiązania walki przez OOW z drugim rzutem /odwodem/ operacyjnym przeciwnika.

Zagrożenie zgrupowania bazowego uderzeniami nieprzyjaciela wzrośnie podczas prowadzenia przez OOW działań opóźniających

lub rozgrywania boju spotkaniowego. Należy przewidywać, że wyjście drugiego rzutu /odvodu/ operacyjnego z rejonów ześrodkowania /wyjściowych/ w kierunku frontu podyktowane będzie niekorzystnym dla nieprzyjaciela rozwojem sytuacji operacyjnej i zadaniami, które zmuszony będzie wykonać dla osiągnięcia celu operacji. Można zatem przypuszczać, że w takich warunkach maszerujący z głębi drugi rzut /odwód/ operacyjny starał się będzie obchodzić działające na kierunku jego podejścia elementy ugrupowania OOW, dążąc, przez organizację kolejnych pozycji obronnych czy wykonanie przeciwuderzenia, do zmiany niekorzystnej sytuacji operacyjnej.

Dla OOW opóźnianie podejścia odwodu operacyjnego nie może ograniczać się tylko do organizacji kolejnych rubieży opóźniania. Muszą to być działania aktywne i wysocemanewrowe, łączące w sobie formy zaczepne i obronne, wiążące walką siły główne podchodzącego odwodu. Parametry przestrzenne ugrupowania marszowego podchodzącego odwodu nieprzyjaciela /długość kolumn, szerokość pasa przegrupowania/, możliwości stosowania jednocześnie przez oddziały rajdowe w różnych miejscach, zaskakująco różnych form walki /napady, uderzenia z zasadzek czy z rubieży opóźniania, bój spotkaniowy/ mające na celu opóźnienie wykonywania zadań przez ten odwód, powodować będą przy manewrowym działaniu elementów ugrupowania OOW /koniecznym w tej sytuacji/ powstawanie luk w jego ugrupowaniu, a tym samym zagrożenia dla zgrupowania bazowego uderzeniami w wymiarze lądowym.

W tej sytuacji, gdy podchodzący z głębi drugi rzut /odwód/ operacyjny nie będzie mógł, ze względu na działania OOW, wykonać zadań na korzyść pierwszorzutowych związków operacyjnych,

zmuszony będzie podjąć walkę. Determinowany sytuacją operacyjną, celem działania i zadaniami nie zaangażuje prawdopodobnie całości sił. Należy przewidywać, że działania OOW i sił głównych związku operacyjnego /taktyczno - operacyjnego / stworzą taką sytuację, w której z kolei dowództwu podchodzącego drugiego rzutu /odwołu/ nieprzyjaciela zależeć będzie na wciągnięciu do walki jak najwięcej oddziałów /pododdziałów/ elementu rajdowego przy minimalnym udziale sił własnych.

W zależności od sytuacji należy przewidywać i liczyć się z wydzieleniem do działań przeciwko OOW sił do dywizji zmechanizowanej włącznie, wspartych działaniami lotnictwa taktycznego i lotnictwa wojsk lądowych.

W tej sytuacji nieprzyjaciel doskonale będzie zdawał sobie sprawę, że jego sukces w walce przeciwko OOW polegał będzie na zniszczeniu zgrupowania bazowego - ośrodka utrzymującego żywotność bojową oddziałów rajdowych. Przy wydzieleniu do walki przeciwko OOW dywizji zmechanizowanej, nieprzyjaciel będzie w stanie siłami dwóch brygad wspartych lotnictwem skutecznie zapewnić swobodę przegrupowującemu się odwodowi operacyjnemu a działanie trzeciej brygady ukierunkować na wykonanie manewru obejścia i uderzenia w zgrupowanie bazowe.

Zaangażowanie przez nieprzyjaciela sił około dywizji do walki z oddziałami /grupami/ rajdowymi stanowić będzie w drugiej fazie rajdu OOW największe zagrożenie dla zgrupowania bazowego - zagrożenie uderzeniem w wymiarze lądowym sił około brygady, wspartych działaniami lotnictwa taktycznego i lotnictwa wojsk lądowych.

Stosunkowo łatwo będzie nieprzyjacielowi zorganizować grupy lub małe pododdziały z przeznaczeniem do działań dywersyjnych w ugrupowaniu OOW, a szczególnie w ugrupowaniu rzutu bazowego. W sytuacji, gdy OOW będzie działał w ugrupowaniu luźnym /rozczłonkowanym/ działanie tych pododdziałów może być szczególnie groźne dla transportu amunicji i paliw, a także dla stanowisk dowodzenia. Elementy dywersyjne, których skład osobowy będzie wszechstronnie przygotowany do wykonywania tego typu zadań /mundury, uzbrojenie, znajomość języka/, rozmieszczone w rejonach czy na drogach marszu - przygotowywać będą przez cały okres trwania rajdu OOW w ugrupowaniu nieprzyjaciela, różnego rodzaju niespodzianki w postaci min i pól minowych, zawał i rejonów zniszczeń.

Reasumując dotychczasowe rozważania należy stwierdzić, że możliwości i sposoby oddziaływania nieprzyjaciela na zgrupowanie bazowe w drugiej fazie rajdu wskazują na konieczność posiadania w zgrupowaniu bazowym, sił i środków obrony przeciwlotniczej, które byłyby zdolne przy zdecentralizowanym systemie OPL OOW, odeprzeć uderzenie podgrup 4-8 do 18-24 samolotów, jednocześnie wykonujących zadania z różnych kierunków i przy różnej częstotliwości nalotów. Natomiast zagrożenie stanowisk dowodzenia, pododdziałów tyłowych nękającymi uderzeniami śmigłowców wielozadaniowych z różnych kierunków i z bardzo małych wysokości rodzi potrzebę uodpornienia na to zagrożenie przez urzutowanie w tych elementach rzutu bazowego sił i środków bojowych zdolnych odeprzeć uderzenie klucza śmigłowców.

Jeżeli OOW podejmie walkę z podchodzącym odwodem operacyjnym, należy przewidywać, że możliwości i sposoby oddziaływania lotnictwa taktycznego i lotnictwa wojsk lądowych na zgrupowanie bazowe nie ulegną zmianie. Analiza tej sytuacji wskazuje, że rzut bojowy zgrupowania bazowego oprócz możliwości walki ze środkami napadu powietrznego powinien być zdolny odeprzeć /załamać/, niedopuszczając do rzutu bazowego, uderzenie sił brygady /BZ, BPanc/ nieprzyjaciela.

Zagrożenie określone zgrupowania bazowego uderzeniami w wymiarze powietrznym i lądowym, a także możliwości prowadzenia działań dywersyjnych w ugrupowaniu rzutu bazowego, wskazują na konieczność organizacji przedsięwzięć zabezpieczenia bojowego i posiadania w rzucie bojowym sił i środków bojowych do ich wykonania a szczególnie:

- rozpoznania;
- ubezpieczenia marszowego i postoju;
- powszechnej obrony przeciwlotniczej.

2.3. Walka operacyjnego oddziału wydzielonego o połączenie się z siłami głównymi związku operacyjnego /taktyczno-operacyjnego/

W sytuacji, kiedy operacja zaczepna rozwijać się będzie planowo i powstaną warunki do jej spotęgowania przez wprowadzenie drugich rzutów operacyjnych, prawdopodobnym będzie, że ostatnim zadaniem do wykonania przez OOW, przed połączeniem się z siłami głównymi, będzie utrzymanie obiektu, rejonu, rubieży o istotnym znaczeniu dla przebiegu operacji.

Rejony przepraw, ciasniny, węzły drogowe, rubieże terenowe, których opanowanie i utrzymanie będzie treścią ostatniego zadania bojowego OOW, będą obiektami o nie mniejszym znaczeniu operacyjnym również dla nieprzyjaciela. Luka w systemie obrony /przy utrzymywaniu przez OOW dogodnych również dla nieprzyjaciela rubieży, rejonów/ czy ograniczenie możliwości manewrowych /szczególnie wycofującym się pod naporem zgrupowań uderzeniowych wojskom przeciwnika - przy utrzymywaniu obiektów kanalizujących ruch/, to główne czynniki, które powodować będą, że nieprzyjaciel dążyć będzie do odzyskania obiektu /rubieży, rejonu/ przed podejściem sił głównych nacierającego przez wykonywanie uderzeń zarówno w wymiarze powietrznym, jak i lądowym, z różnych kierunków, zmuszając jednocześnie OOW do organizacji obrony okrężnej.

W tej sytuacji zgrupowanie bazowe, a raczej tylko rzut bazowy tego zgrupowania, znajdą się wewnątrz ugrupowania obronnego OOW. Zagrożenie zgrupowania bazowego w takim wypadku należy traktować jak zagrożenie innych sił i środków dywizji, odwodów, tyłów, SD itp. podczas obrony w okrążeniu.^{1/}

Inne będzie oczywiście zagrożenie zgrupowania bazowego w trzeciej fazie rajdu, gdy treścią zadania OOW będzie nadal opóźnianie podejścia odwodu nieprzyjaciela. Wraz ze zbliżaniem się do rubieży styczności wojsk zagrożenie uderzeniami wzrośnie. Należy bowiem przewidywać, że "wypychane" elementy ugrupowania OOW wchodzić będą w rejony działania - "spychanych" przez zgrupowania uderzeniowe sił głównych - pododdziałów, oddziałów nieprzyjaciela. Nieprzyjaciel, który nie

1/ M.LASZCZYK: Walka w okrążeniu. Warszawa 1985

osiągnął głównego celu - nie załamał operacji zaczepnej; nie osiągnął nawet celu pośredniego - nie wprowadził do bitwy drugiego rzutu /odwołu/ operacyjnego - za wszelką cenę dążyć będzie, wykorzystując zaangażowany w walce odwód operacyjny i "spychane" pododdziały /oddziały/ pierwszego rzutu, a także lotnictwo taktyczne i lotnictwo wojsk lądowych do wyeliminowania OOW z działań. Prawdopodobne to będzie przez:

- zniszczenie i dezorganizację systemów dowodzenia i zaopatrywania w OOW;
- izolację i rozcięcie ugrupowania OOW;
- zniszczenie poszczególnych elementów ugrupowania.

Należy przewidywać, że przeciwnik chcąc zdeorganizować dowodzenie i zaopatrywanie, a także izolować poszczególne elementy ugrupowania OOW, wykorzysta lotnictwo taktyczne, które może wykonywać następujące zadania:

- stosując bomby napalmowe - niszczyć stanowiska dowodzenia /OOW i oddziałów rajdowych/ i pododdziały tyłowe, przede wszystkim w zgrupowaniu bazowym;
- stosując systemy minowania narzutowego /np. TORNADO z MW-1/, bomby i amunicję inteligentną - niszczyć i izolować oddziały rajdowe.

Działania manewrowe, ciągły napór odwodu operacyjnego, możliwość wykonania uderzeń przez "spychane" pododdziały /oddziały/ pierwszego rzutu nieprzyjaciela, a także różne położenie zgrupowania bazowego w odniesieniu do oddziałów rajdowych powodują, że trudne jest w tej sytuacji konkretne określenie zagrożenia uderzeniami w wymiarze lądowym. Wycofujące się lub wykonujące zadania zgrupowanie bazowe

będzie zagrożone uderzeniami z każdego kierunku - sił od kompanii do brygady. Prawdopodobnym będzie również i to, że ze względu na swoje położenie, zgrupowanie bazowe zmuszone będzie przebijać się przez kompanijne punkty oporu czy batalionowy rejon obrony. Dodatkowym, a jednocześnie niezwykle groźnym przez cały okres wykonywania zadań przez zgrupowanie bazowe będzie zagrożenie uderzeniami śmigłowców wielozadaniowych i przeciwpancernych.

Istotny wpływ na zagrożenie OOW i zgrupowania bazowego uderzeniami nieprzyjaciela będą miały zadania wykonywane przez zgrupowania uderzeniowe sił głównych związku operacyjnego /taktyczno-operacyjnego/. Przeniesienie kierunku i wykonanie głównego uderzenia w odwód operacyjny przeciwnika może diametralnie zmniejszyć zagrożenie, umożliwiając jednocześnie wyjście z walki i zakończenie rajdu przez OOW.

Nie mniejszymi możliwościami oddziaływania na zgrupowanie bazowe, w porównaniu z sytuacjami przedstawionymi wcześniej, będzie dysponował nieprzyjaciel podczas przebijania się OOW w kierunku wojsk własnych.

W sumie można stwierdzić, że analiza możliwości i sposobów oddziaływania nieprzyjaciela na zgrupowanie bazowe wykazuje, iż niezależnie od sytuacji operacyjno-taktycznej i ugrupowania OOW, zagrożenie uderzeniami w wymiarze powietrznym i lądowym będzie miało charakter ciągły. Występować będzie przez cały okres trwania rajdu i z każdego kierunku. Konieczność realizacji przez przeciwnika zadań wynikających z głównego celu operacji nie pozwoli mu na zaangażowanie w walce takich sił i środków bojowych /gdy działania prowadzone będą bez

użycia broni masowego rażenia/, które przez wykonanie jednego uderzenia będą zdolne wyeliminować OOW z działań. W tej sytuacji zgrupowanie bazowe, jako ośrodek utrzymujący żywotność bojową całego elementu rajdowego oraz element wyróżniający się parametrami przestrzennymi i składem, a jednocześnie bardzo wrażliwy na uderzenia, będzie obiektem szczególnego zainteresowania przeciwnika. Położenie OOW /oddziały rajdowe działające na swoich kierunkach, zgrupowanie bazowe w kolumnach lub w rejonie bazowym/ stwarzać będzie korzystne warunki do prowadzenia przez nieprzyjaciela "w swoim" terenie, kompleksowego rozpoznania, a w jego następstwie do selekcji oraz wyboru obiektów uderzeń z doborem najefektywniejszych środków rażenia.

Można przyjmować, że do czasu nawiązania przez OOW walki z drugim rzutem /odwodem/ operacyjnym przeciwnika największe zagrożenie dla zgrupowania bazowego stanowić będą uderzenia lotnictwa taktycznego^{1/} i lotnictwa wojsk lądowych, jako działania zamierzone, z przewidywanym celem zniszczenia stanowisk dowodzenia oraz pododdziałów zabezpieczenia tyłowego i technicznego. W razie prowadzenia walki z odwodem operacyjnym przeciwnika zgrupowanie bazowe zagrożone będzie uderzeniami sił związku taktycznego /oddziału/ wspieranych lotnictwem taktycznym i lotnictwem wojsk lądowych.

1/ Normy użycia samolotów nieprzyjaciela na wybrane obiekty pola walki przedstawiono w tabeli 4

TABELA 4. NORMY UŻYCIA SAMOLOTÓW NIEPRZYJACIELA NA WYBRANE
OBIEKTY POLA WALKI^{1/}

OBIEKTY UDERZEN		POTRZEBNA LICZBA SAMOLOTÓW			
		konwencjonalne środki rażenia /pociski, bomby niekierowane/		środki superkonwen- cjonalne /rakiety, bomby kierowane i kasety/	
		F-4D	F-104G	F-4D	A-10
Obezwładnienie	SD dywizji	4	8	2 - 3	
	bcz w marszu	12	24	4 - 6	
	kcz w marszu	4	8	1 - 2	
	ba na SO	2	4	1 - 2	
Zniszczenie	bcz	30-60	60-120	8 - 12	
	plcz	4	8	1 - 2	
	ba na SO	6	12	2	
	most	12	24	2 - 4	

1/ Wykorzystano dane z: Obrona przeciwlotnicza wojsk
na szczeblach operacyjnych. Studium teoretyczne, cz.I.
ASG WP, Warszawa 1986, s.49

Zagrożenie uderzeniami nieprzyjaciela w wymiarze powietrznym i lądowym powoduje, że dowódca OOW powinien do obrony i ochrony zgrupowania bazowego wydzielić siły i środki bojowe zdolne do:

- odparcia urzutowanych uderzeń lotnictwa taktycznego w podgrupach 4-8 do 18-24 samolotów;
- odparcia uderzeń śmigłowców wielozadaniowych, wykorzystujących bardzo małe wysokości do wykonywania uderzeń w wybrane obiekty, położone w różnych miejscach w kolumnach /w rejonie/, grupami - para - klucz;
- odparcia uderzenia sił około brygady /BZ, BPanc/ przynajmniej do czasu wyjścia rzutu bazowego z kierunku uderzenia lub do czasu skoncentrowania w danym rejonie wysiłku całości lub większości sił OOW;
- realizacji przedsięwzięć związanych z zabezpieczeniem bojowym tych działań, a przede wszystkim z rozpoznaniem /stanowiącym uzupełnienie systemu rozpoznania OOW/ i ubezpieczeniem /marszowym i postoju/.

Zagrożenie okrężne zgrupowania bazowego uderzeniami w wymiarze lądowym wskazuje na konieczność zapewnienia możliwości manewrowego prowadzenia działań przez wydzielone do obrony i ochrony rzutu bazowego - siły rzutu bazowego.

ROZDZIAŁ III

ZADANIA I SKŁAD RZUTU BOJOWEGO ZGRUPOWANIA BAZOWEGO

Analiza istoty przeznaczenia zgrupowania bazowego oraz jego zagrożenie ze strony przeciwnika wskazuje, że celem działania tego elementu OOW powinno być zapewnienie swobody wykonywania zadań przez rzut bazowy w różnych sytuacjach operacyjno-taktycznych. Cel ten może być osiągnięty w wyniku realizacji wynikających z niego szeregu zadań bojowych, które /uogólniając wnioski z oceny możliwości i sposobów oddziaływania nieprzyjaciela na zgrupowanie bazowe/ można ująć w trzy różniące się treścią działań grupy obejmujące:

- odparcie uderzeń nieprzyjaciela w wymiarze lądowym;
- odparcie uderzeń nieprzyjaciela w wymiarze powietrznym;
- zabezpieczenie bojowe działań zgrupowania bazowego.

Rozpatrzenie charakteru tych trzech grup zadań pozwoli odpowiedzieć na pytanie: Jakie siły i środki bojowe należy wydzielić do składu rzutu bojowego, aby zapewnić swobodę wykonywania zadań przez rzut bazowy ?

1. Obrona naziemna zgrupowania bazowego

Specyfika prowadzenia działań bojowych przez OOW, a przede wszystkim zagrożenie określone zgrupowania bazowego uderzeniami nieprzyjaciela pozwala stwierdzić, że swoboda działania i

wykonywania zadań przez rzut bazowy wyrażać się będzie możliwościami:

- zorganizowanych przesunięć do uzgodnionych rejonów bazowych;
- przygotowania rejonów bazowych i wykonania przedsięwzięć związanych z utrzymaniem żywotności bojowej w oddziałach rajdowych;
- zorganizowanego wyjścia spod przewidywanego uderzenia nieprzyjaciela.

Po dokonaniu syntezy przyjętych wcześniej uogólnień, dotyczących pojęcia "obrona i ochrona zgrupowania bazowego"^{1/} oraz wniosków z oceny możliwości i sposobów wykonywania uderzeń w zgrupowanie bazowe, należy stwierdzić, że:

- o odparciu uderzeń w wymiarze lądowym decydować będą siły i środki bojowe, które w danej sytuacji operacyjno-taktycznej koniecznym będzie wydzielić;

- dla każdej sytuacji, w której zaistnieje zagrożenie rzutu bazowego uderzeniami nieprzyjaciela, może zajść potrzeba zaangażowania różnej ilości sił i środków bojowych, determinowana charakterem zagrożenia i możliwościami bojowymi wydzielonych do odparcia uderzenia sił i środków bojowych;

- czas odpierania uderzeń będzie musiał odpowiadać czasowi niezbędnemu dla sił i środków rzutu bazowego na przesunięcie i zorganizowane wyjście spod tego uderzenia - podczas przesunięć lub na wykonania zadań w rejonie bazowym;

1/ Zob. s. 25

- odpieranie uderzeń nieprzyjaciela polegać będzie na walce sił rzutu bojowego z pododdziałami /oddziałami/ nieprzyjaciela o niedopuszczenie ich do rejonu bazowego;

□ - inicjatywa w wyborze czasu i kierunków uderzeń należeć będzie do nieprzyjaciela;

- celem uderzeń nieprzyjaciela wykonywanych w zgrupowanie bazowe będzie przede wszystkim zniszczenie elementów tworzących rzut bazowy /SD, elementów tyłowych/.

Wynika stąd, że prowadzone przez rzut bojowy zgrupowania bazowego działania będą przede wszystkim działaniami obronnymi, przyjmującymi różne formy i prowadzonymi różnymi sposobami. Wynika również, że rzut bojowy nie może być tworzony doraźnie, stosownie do rozwoju sytuacji operacyjno - taktycznej.

Mając na uwadze, że najgroźniejszym przeciwnikiem w walkach rzutu bojowego będą siły BZ, /BPanc/ nieprzyjaciela wspierane ogniem artylerii i uderzeniami lotnictwa taktycznego oraz lotnictwa wojsk lądowych, to można przyjmować, że treścią zadań będzie:

- niszczenie lub obezwładnienie podchodzących kolumn nieprzyjaciela /zadania dla lotnictwa wsparcia, organicznej artylerii/;

- zniszczenie środków napadu powietrznego /zadania dla sił i środków bojowych obrony przeciwlotniczej OOW i zgrupowania bazowego/;

- zniszczenie lub obezwładnienie artylerii /zadania dla lotnictwa wsparcia i organicznej artylerii/;

- opóźnianie podejścia, dezorganizacja działania przez organizację rubieży opóźniania, zasadzek, stawiania pól minowych i grupy min /zadania dla sił i środków bojowych rzutu bojowego wzmocnionych pododdziałami inżynieryjno-saperskimi/;

- obrona rubieży, wykonywanie kontrataków, zasadzki /zadania dla sił rzutu bojowego/.

Reasumując sprecyzowanie uogólnionych prawdopodobnych treści zadań dla rzutu bojowego pozwala w porównaniu możliwości bojowych pododdziałów /oddziałów/ nieprzyjaciela i własnych uzyskać odpowiedź na pytanie: Jakie siły i środki bojowe należy wydzielić w skład rzutu bojowego w celu zapewnienia swobody wykonywania zadań przez rzut bazowy ?

Dla uzyskania odpowiedzi na powyższe pytanie, chcąc uniknąć statycznych porównań tabelarycznych, obrazujących tylko jakościowe i ilościowe stosunki sił wojsk własnych i nieprzyjaciela, posłużono się komputerową symulacją walki, wykorzystując przygotowany i stosowany w badaniach przez Instytut Badań Strategiczno-Obronnych ASG WP - program "POSTĘP". Ze względu na specyfikę badanego problemu i brak możliwości jego rozwiązania w warunkach rzeczywistych, symulacja komputerowa okazała się, w tej sytuacji, niezbędnym narzędziem badawczym.^{1/}

W modelowaniu komputerowym nie zostały uwzględnione tzw. parametry niewymierne, a mianowicie:

- czynnik psychologiczny;
- wyszkolenie bojowe;
- warunki terenowe;
- widoczność.

1/ Modelowanie składem sił obrony i ochrony zgrupowania bazowego OOW armii w aspekcie zagrożenia uderzeniami nieprzyjaciela w wymiarze lądowym. Załącznik 1 s. 118

Przystępując do eksperymentów założono, że parametry niewymierne oddziaływać będą równomiernie na tworzone modele teoretyczne.

Wnioski z dotychczas przeprowadzonych badań /oceny możliwości i sposobów oddziaływania nieprzyjaciela na ugrupowanie bazowe, analizy zadań rzutu bojowego/ wskazały szereg uwarunkowań, które znalazły odzwierciedlenie w przebiegu prowadzonej symulacji.

W działaniach bojowych oddziału /związku taktycznego/ podczas prowadzenia obrony w składzie związku taktycznego /związku operacyjnego/, której celem jest załamanie natarcia /operacji zaczepnej/, utrzymanie ważnych rejonów i niedopuszczenie do włamania w głąb, podstawę do przyjęcia ugrupowania stanowią kalkulacje wynikające z powszechnie stosowanych norm taktycznych /operacyjnych/, obowiązujących w danym rodzaju walki oraz stosunków sił - jakościowych i ilościowych.

W działaniach bojowych brygady, skierowanych przeciwko zgrupowaniu bazowemu, celem uderzeń będzie zniszczenie rzutu bazowego. Natomiast siły rzutu bojowego traktowane będą jako "przeszkoda", którą należy najpierw izolować, a następnie obejść, dążąc do realizacji zadań wynikających przede wszystkim z założonego celu działania.

Zagrożenie uderzeniami nieprzyjaciela - okrężne, odkryte skrzydła, dynamiczny rozwój i zmienność sytuacji operacyjno-taktycznej, konieczność przeciwstawiania /zaangażowania w walce/ tylko niezbędnych sił - zdolnych załamać uderzenie nieprzyjaciela - na różnych kierunkach, to uwarunkowania, które odzwierciedla przeprowadzona symulacja komputerowa.

Przebieg symulowanej walki według programu "POSTĘP - konfrontacja, w sytuacjach dynamicznych na tworzonych modelach teoretycznych, możliwości bojowych pododdziałów /oddziałów / wojsk własnych i nieprzyjaciela - pozwalał na obserwację dokonujących się zmian w strukturze modeli, wynikających z prowadzonych /symulowanych/ działań bojowych. Dokonujące się, w strukturze modeli teoretycznych - w wyniku prowadzenia działań bojowych - obserwowane zmiany dotyczyły przede wszystkim:

- procentu ukończenia walczących pododdziałów, będącego odbiciem przewidywanych, prawdopodobnych strat w ludziach i sprzęcie;
- stosunku sił - jakościowego i ilościowego;
- tempa działań.

Możliwości budowy modeli teoretycznych oraz prowadzenia obserwacji zachodzących zmian w ich strukturze podczas symulowanej walki, pozwoliły na określenie składu sił rzutu bojowego - zdolnych zapewnić swobodę w wykonywaniu zadań przez rzut bazowy.

Wyniki przeprowadzonych eksperymentów, w których uwzględniono obowiązujące normy taktyczne i wymierne parametry techniczne^{1/} /dla wojsk własnych i nieprzyjaciela/ oraz przedstawione wcześniej uwarunkowania wskazujące na specyfikę działań, upoważniają do stwierdzenia, że do obrony i ochrony zgrupowania bazowego przed uderzeniami w wymiarze lądowym, dowódca OOW armii /korpusu armijnego/ powinien przewidzieć i wydzielić:

1/ Wymierne parametry techniczne, które uwzględniono w symulacji komputerowej, to przede wszystkim prawdopodobieństwo trafienia, szybkostrzelność, jednostka ognia, temperatura otoczenia i inne.

- cztery bataliony /bzmot. bcz/;
- da. dappanc;
- wsparcie uderzeniami eśsz Mi-24D.

W prowadzeniu rajdu przez OOW wyróżnia się dwie podstawowe formy ugrupowania: zwarte i luźne / rozczłonkowane /.

W pierwszym, OOW prowadzić będzie większość swych sił w jednym centralnym zgrupowaniu wysyłając jedynie, zależnie od potrzeb, pojedyncze oddziały rajdowe do wykonania zadań cząstkowych.

W drugim, działa cały czas siłami podzielonymi na samodzielne oddziały rajdowe, a zgrupowanie bazowe zapewnia im jedynie odtwarzanie zdolności bojowej w przerwach między wykonywaniem zadań.

Uzyskany wynik symulacji komputerowej wskazuje, że dla osiągnięcia celu - zapewnienia swobody działania i wykonywania zadań przez rzut bazowy - bez względu na przyjęte przez OOW ugrupowanie, w zgrupowaniu bazowym należy pozostawić jedną trzecią sił bojowych zreorganizowanego związku taktycznego - pułk zmechanizowany^{1/} wzmocniony da ppanc.

2. Obrona przeciwlotnicza zgrupowania bazowego

Przy manewrowym działaniu oddziałów rajdowych oraz statycznym wykonywaniu zadań przez zgrupowanie bazowe podczas ciągłego i określonego zagrożenia uderzeniami z powietrza, możliwości

1/ Analizowano: Struktura organizacyjna dywizji zmechanizowanej i baza materiałowo-techniczna. ASG WP, Warszawa, 1989.

bojowe środków obrony przeciwlotniczej^{1/} tworzących system OPL OOW, a wydzielonych do osłony rzutu bazowego muszą się charakteryzować:

■ - możliwościami ogniowymi pozwalającymi skutecznie przeciwstawiać się zagrożeniu uderzeniami lotnictwa taktycznego i wykonywać zadania w ramach scentralizowanego systemu OPL OOW /przy ugrupowaniu OOW - zwartym/;

- możliwościami ogniowymi pozwalającymi w sposób zdecentralizowany odpierać uderzenia lotnictwa taktycznego w podgrupach 4-8 samolotów oraz śmigłowców wielozadaniowych do klucza włącznie wymierzone w obiekty znajdujące się w zgrupowaniu bazowym przy luźnym /rozcłódkowanym/ ugrupowaniu rajdowym OOW i zdecentralizowanym systemie OPL;

- możliwościami manewrowymi określanymi jako zdolność do osłony wojsk i innych obiektów zarówno w czasie postoju i marszu jak również podczas manewru wykonywanego w toku działań.

Przed obecną reorganizacją związków taktycznych w ćwiczeniach dowódczo-sztabowych i ćwiczeniach z wojskami dywizje wykonujące zadania jako operacyjne grupy manewrowe, ze względu na swój stan wyposażenia i wzmocnienia, posiadały różne możliwości w odpieraniu uderzeń lotnictwa taktycznego i lotnictwa wojsk lądowych. Wykazuje to analiza trzech przykładów organizacji systemu OPL OGM armii z ćwiczeń dowódczo-sztabowych:

1/ Pod pojęciem możliwości bojowych naziemnych środków obrony przeciwlotniczej rozumie się zbiór wskaźników /przestrzenne, czasowe i skuteczności bojowej/ określających ich zdolność do wykonywania zadań osłony wojsk i innych obiektów przed uderzeniami z powietrza. Wg. - "Zasady obrony przeciwlotniczej wojsk". Podręcznik. Wojska OPL 139/78. Wyd. MON 1979, s. 85

- w ćwiczeniu dowódczo-sztabowym nr 206, prowadzonym w ASG WP w 1986 roku, dywizja zmechanizowana wykonująca zadania jako OGM armii do organizacji systemu OPL dysponowała tylko etatowymi siłami i środkami bojowymi obrony przeciwlotniczej /prplot "OSA-AK", cztery pułkowe bplot/;

- w ćwiczeniu dowódczo-sztabowym nr 218, prowadzonym także w ASG WP w roku akademickim 1987-88, dywizja pancerna wykonująca zadania jako OGM armii dysponowała do organizacji systemu OPL również tylko etatowymi siłami i środkami bojowymi obrony przeciwlotniczej /prplot "KUB" i cztery pułkowe bplot/;

- w ćwiczeniu dowódczo-sztabowym 16 DPanc dowódca OGM armii do organizacji systemu OPL oprócz etatowych sił i środków bojowych /prplot "KUB" i czterech pułkowych bplot/, dysponował wzmocnieniem w postaci prplot "OSA-AK".

Sposoby organizacji i prowadzenia obrony przeciwlotniczej w poważnym stopniu zależą od właściwości i możliwości bojowych uzbrojenia pododdziałów, oddziałów wojsk OPL związku taktycznego. Dlatego też należy stwierdzić, że w każdym z omawianych ćwiczeń dowódczo-sztabowych, wykorzystując posiadane siły i środki, stworzono optymalny system obrony przeciwlotniczej OGM armii.

W ramach utworzonego systemu, mając na uwadze warunki i sposoby prowadzenia działań przez OGM armii, dokonano podziału wysiłku i zadań, wyznaczając etatowym pododdziałom wojsk OPL obiekty do osłony.

W wyniku podziału wysiłku zadania osłony zgrupowania bazowego w omawianych ćwiczeniach dowódczo-sztabowych były wykonywane przez:

- prplot "OSA-AK" /bez 3,4 brplot/ - z możliwościami jednoczesnego ostrzelania z zakładanym prawdopodobieństwem rażenia^{1/}, w ciągu jednego cyklu strzelania - 8 celów powietrznych^{2/} - w ćwiczeniu dowódczo-sztabowym nr 206;

■ - 1,2 /prplot "KUB" - z możliwościami jednoczesnego ostrzelania, z zakładanym prawdopodobieństwem rażenia^{3/}, w ciągu jednego cyklu strzelania - 2 celów powietrznych - w ćwiczeniu dowódczo-sztabowym nr 218;

- prplot "KUB" - z możliwościami jednoczesnego ostrzelania z zakładanym prawdopodobieństwem, w ciągu jednego cyklu strzelania - 4 celów powietrznych - w ćwiczeniu dowódczo-sztabowym 16 DPanc.

Analizując możliwości bojowe systemów OPL OGM armii w omawianych ćwiczeniach dowódczo-sztabowych należy stwierdzić, że podział zadań i wysiłku osłony uzależniony był od:

- możliwości ogniowych i manewrowych oddziału /oddziału/ wojsk OPL, stanowiącego głównie o możliwościach bojowych systemu OPL OGM armii;

1/ Prawdopodobieństwo rażenia celu powietrznego /jednym pociskiem/ przez prwb "OSA-AK" wynosi 0,7. Na podstawie: Podstawowe terminy i normy taktyczne. Cz.I. WSOWP, Poznań 1987, s.64

2/ Liczba celów, które mogą być ostrzelane jednocześnie, jest uzależniona od liczby pododdziałów /jednostek ogniowych lub kanałów celowania/ mogących samodzielnie wykonywać zadania niszczenia celów powietrznych. Obecnie przyjmuje się jako jeden kanał celowania: baterię "KRUG" /KUB, S-60/; prwb "OSA-AK" /STRZAŁA-1/; samobieźną armatę przeciwlotniczą ZSU-23-4; pluton przeciwlotniczych karabinów maszynowych /armat ZU-23-2/; drużynę strzelców przeciwlotników STRZAŁA-2. Zob. Zasady obrony przeciwlotniczej ... Wyd. cyt. s.88

3/ Prawdopodobieństwo rażenia celu powietrznego przez brplot "KUB" /w jednym cyklu strzelania/ wynosi 0,91. Zob. Podstawowe terminy ... Wyd. cyt. s.64

- wykonywanych zadań i przyjętego ugrupowania przez OGM armii.

Urzutowanie sił i środków bojowych świadczy również i o tym, że dokonując podziału zadań i wysiłku osłony w ramach systemu OPL OGM armii w żadnym z analizowanych ćwiczeń nie rozpatrzono wnikliwie:

- możliwości i sposobów wykonywania uderzeń w zgrupowanie bazowe przez lotnictwo wojsk lądowych nieprzyjaciela;

- problematyki kompleksowego ognia przeciwlotniczego, wynikającej z możliwości i sposobów wykonywania uderzeń przez śmigłowce wielozadaniowe i przeciwpancerne przeciwnika, odporności zestawów raketowych na te uderzenia, charakterystyk taktyczno-ogniowych środków bojowych wojsk OPL, samodzielności zgrupowania bazowego w wykonywaniu zadań przy zdecentralizowanym dowodzeniu i kierowaniu ogniem środków bojowych wojsk OPL.

Jak wynika z charakterystyk taktyczno-ogniowych i taktyki walki, śmigłowce wielozadaniowe i przeciwpancerne nieprzyjaciela na dołot do obiektu ataku maksymalnie wykorzystują maskujące właściwości terenu i bardzo małe wysokości /nawet poniżej 25 m /. Natomiast ogień prowadzić będą z wysokości 1-10 m znad przeszkód /obiettów/ terenowych, z maksymalnie możliwych odległości, warunkowanych zasięgiem środków ogniowych, przebywając w polu obserwacji średnio 35-50 sekund^{1/}. Tymczasem parametry średnich odległości wykrywania śmigłowców przez przyrządy rozpoznania radiolokacyjnego^{2/} wskazują, że dołot nieprzyjacielskiego śmigłowca na wysokości poniżej 15 m może być wogóle nie zauważony.

1/ TABELA 7

2/ TABELA 8

TABELA 5. PODSTAWOWE CHARAKTERYSTYKI TAKTYCZNO-OGNIOWE
ŚRODKÓW PROWADZENIA WALKI ZE ŚMIGŁOWCAMI^{1/}

Lp	Charakterystyki		H _{min}	H _{max}	D _{min}	D _{max}	Szybko- strzeln.	Maksymalna prędkość zwalczanego celu
	Środki ogniowe		/m/	/km/	/km/	/km/	strz./min.	/m/sek/
1.	KUB M		50	10	3,5	18	1	60-600 ^{2/}
2.	KUB M3		25	14	3,5	24	1	600-300
3.	OSA-AK		25	5	1,5	10	1-2	500-300
4.	OSA-AKM		10	5	1,5	6,5	1-2	500-300
5.	S-60	cel.pot.		5		5	100-120	300
		ZRF	rlok	60		6	60	560
			CTO	60		5	60	300
6.	ZSW-23-4		50			2,5	1000	450
7.	ZU-23-2					2,5	400	300
8.	STRZAŁA-1		50	3	1,5	4,2	6	310-240
9.	STRZAŁA-2		50	2,3	0,08	4,2	3	150
10.	100 mm armata czołgowa					3	6	
11.	30 mm armata BWP-2					4		
12.	WKM-12,7 mm					1,5	100	110
13.	KPWT-14,5					2	100	
14.	85 mm arm.ppanc.					5	15	
15.	Zestaw ppanc. KONKURS				0,075	4	2-4	15
16.	Zestaw ppanc. FAGOT				0,07	2	do 4	15
17.	Zestaw ppanc. METYS				0,04	1		15

- 1/ Dane zebrano z: Instrukcji o organizowaniu i prowadzeniu walki ze śmigłowcami nieprzyjaciela przez dywizję zmechanizowaną /pancerną/. Szkol. 677/87 s.84;
Krótkiego Vademecum z zakresu obrony przeciwlotniczej wojsk. Szefostwo Wojsk OPL.W-wa 1980.
- 2/ Pierwsza liczba oznacza prędkość celu na kursie zbliżania, druga - na kursie oddalającym

TABELA 6. NIEZBĘDNE CZASY DO OTWARCIA OGNIĄ Z POSZCZEGÓLNYCH STOPNI GOTOWOŚCI BOJOWEJ ŚRODKÓW BOJOWYCH WOJSK OPL

Środek bojowy	Stopień gotowości bojowej				
	nr 1	nr 2	nr 3	z marszu	tr ^{1/}
Strzała-1M	6"	18"	22"	130"	32"
Strzała-2M	7"	20"	1'7"	37"	20"
OSA-AK /bateria/	30"	4'10"	40" ^{2/}	30"	30"
KUB /bateria/	40"	6'40"	8'40"	9'40"	45"
S-60 bat. z ZRF	48"	3'48"	5'	7'	40"
ZSU-23-4	17"	-	-	-	20"
ZU-23-2	16"	-	-	30"	20"

1/ tr - czas reakcji = sumie czasów: - wykrycia celu;
 - roboczego obsługi;
 - lotu rakiety /pocisku/
 do celu.

2/ Podano czas gotowości bojowej nr 3 dla OSA-AK przy włączonej aparaturze.

TABELA 7. PARAMETRY CZASOWE ATAKU ŚMIGŁOWCÓW PPANC.
NIEPRZYJACIELA^{1/}

Element ataku	Czas wykonania
Nabór wysokości	około 5 sekund
Wykrycie i rozpoznanie celu	10-20 sekund
Wycelowanie i odpalenie ppk	około 5 sekund
Naprowadzenie ppk na cel	10-15 sekund
Zejsście na małą wysokość	około 5 sekund
Łączny czas ataku śmigłowca przy użyciu ppk TOW lub HOT	35-50 sekund

TABELA 8. ŚREDNIE ODLEGŁOŚCI WYKRYWANIA ŚMIGŁOWCÓW /km/^{2/}

Środki rozp.	Wysokość lotu śmigłowca /m/					
	15	25	50	100	200	300
P-12M	-	-	10	17	19	26
P-15M	7	8	10	15	18	42
NUR-21	-	20	30	35	45	50
PRW-9	-	25	34	40	45	50
PRW-16	-	28	36	40	46	60
P-40	-	15	17	25	32	38
SSWN KUB	-	14	16	26	31	43
RSWW OSA	6,5	7	8,5	11,5	15	30
ZRP-1	5	5	6	8	10	46
ZRP-2	4	4	5	6	7	15
W T O	7	7	8	11	13	15
Zwiadowca z lornetką	6	7	7	9	9	10
Zwiadowca z TZK	7	8	8	10	12	13
Obserwator bez przyrz.	4	4,5	5	5,5	6	8

1/ Organizacja i prowadzenie walki ze śmigłowcami przez wojska OPL. Podręcznik. Wojska OPL 144/79. Warszawa 1980, s.21

2/ Instrukcja o organizowaniu i prowadzeniu walki ... wyd.cyt. s. 38

Analizując podstawowe charakterystyki taktyczno-ogniowe środków walki ze śmigłowcami^{1/} należy stwierdzić, że jedynym zestawem raketowym zdolnym prowadzić walkę z tymi środkami napadu powietrznego, atakującymi z wysokości powyżej 100 m jest prwb "OSA-AKM". Na tych wysokościach śmigłowce mogą być również niszczone przez zestawy artylerii przeciwlotniczej, czołgi i bojowe wozy piechoty, a także przez przeciwpancerne pociski kierowane. Przy wykorzystaniu na dołot wysokości poniżej 50 m przez atakujący śmigłowiec, takich możliwości nie posiada brplot "KUB".^{2/}

Reasumując dotychczasowe rozważania należy stwierdzić, że ze względu na możliwości i sposoby wykonywania uderzeń przez śmigłowce nieprzyjaciela, średnie odległości wykrywania środków napadu powietrznego przez elementy rozpoznania radiolokacyjnego, a także ze względu na niezbędne czasy do otwarcia ognia z poszczególnych stopni gotowości bojowej środków bojowych wojsk OPL - do osłony zgrupowania bazowego OOW przed uderzeniami z powietrza należy uodpornić zestawy raketowe na uderzenia śmigłowców środkami walki zdolnymi niszczyć te środki walki na bardzo małych wysokościach, tworząc jednocześnie kompleksowy ogień przeciwlotniczy.

Konieczność takiego manewru sił i środków obrony przeciwlotniczej została potwierdzona w odniesieniu do ugrupowania bojowego brplot "OSA-AK" w rozprawie doktorskiej: Działania bojowe pułku raket przeciwlotniczych OSA-AK podczas osłony dywizji /DZ, DPanc/ jako OGM armii.^{3/}

1/ TABELA 5

2/ TABELA 6

3/ A. OSTROKOLSKI. Działania bojowe pułku raket przeciwlotniczych OSA-AK podczas osłony dywizji /DZ, DPanc/ jako OSMarmii. Rozprawa doktorska. ASG WP, Warszawa 1984

Przyjęte rozwiązanie, przy ówczesnej organizacji dywizji, pozwoliło na wzmocnienie każdego pułku /pz, pcz/ baterią rakiet przeciwlotniczych OSA-AK. Przydzielona do pułku brplot wraz z pułkową bplot tworzyły mieszane zgrupowanie przeciwlotnicze /MZPlot/, składające się z czterech zespołów ogniowych, które stanowiły:

- prwb OSA-AK;
- ZSU-23-4 /pl ZU-23-2/;
- Strzała-1 /drS-2M/.

Każdy z utworzonych szesnastu zespołów ogniowych charakteryzował się:

- kompleksowym ogniem;
- trzema kanałami prowadzenia ognia;
- dużą manewrowością i swobodą działania;
- możliwościami scentralizowanego dowodzenia i dużą skutecznością przy zdecentralizowanym kierowaniu ogniem;
- samowystarczalnością i wzajemną osłoną.

Do osłony zgrupowania bazowego w omawianej rozprawie doktorskiej przewidziano prplot "KUB", o którego zestawach rakietowych stwierdzono w analizie charakterystyk taktyczno-ogniowych, że nie są zdolne do podjęcia walki ze śmigłowcami wielozadaniowymi i przeciwpancernymi nieprzyjaciela.

W jaki sposób te wnioski z analiz i doświadczeń z ćwiczeń dotyczące OGM odnosić się będą do odmienności warunków i charakteru działania przyszłościowych OOW ? Jakie siły i środki bojowe OPL należy wydzielić w skład rzutu bojowego w celu zapewnienia osłony zgrupowania bazowego przed uderzeniami z powietrza ?

Dywizja zmechanizowana w wyniku reorganizacji^{1/} dysponuje do organizacji systemu OPL - prplot OSA-AKM /OSA-AK/ oraz trzema pułkowymi dywizjonami artylerii przeciwlotniczej /daplot/. Struktura organizacyjna prplot OSA-AKM i pułkowych daplot wskazuje, że istnieje możliwość utworzenia również czterech MZPLOT, przy braku jednego obiektu osłony - pułku. W odniesieniu do działań przyszłościowego OOW należy przewidywać, że ze względu na kompleksowy i skuteczny - przy zdecentralizowanym dowodzeniu - ogień, dużą manewrowość i samodzielność, samowystarczalność i wzajemną osłonę, MZPLOT będą tworzone również i w tym elemencie operacyjnym, w tej samej liczbie i składzie.

W omawianej rozprawie doktorskiej stwierdzono, że MZPLOT może osłonić przed uderzeniami z powietrza, przy porównywalnym i identycznym co zagrożenie rzutu bazowego, obszar na którym wykonywał zadania bojowe, działając samodzielnie jako oddział rajdowy - pułk /pz, pcz/. Rzut bazowy zgrupowania bazowego z oddziałem rajdowym odtwarzającym zdolność bojową wymagają rozmieszczenia w rejonie o powierzchni zbliżonej do pułku. Porównanie możliwości jednoczesnego ostrzelania celów powietrznych przez MZPLOT z liczbą kanałów celowania środków ogniowych w omawianych ćwiczeniach przy niezmiennym zagrożeniu uderzeniami lotnictwa, a także uwzględnienie obszaru osłony pozwala stwierdzić, że w odniesieniu do OOW, MZPLOT zapewni skuteczną osłonę tylko elementom rzutu bazowego. Wydzielenie do obrony i ochrony zgrupowania bazowego pułku zmechanizowanego wymagać będzie wzmocnienia zgrupowania bazowego dwoma MZPLOT.

1/ Analizowano: Struktura organizacyjna ..., Wyd. cyt.

Wnioski z oceny możliwości i sposobów wykonywania uderzeń przez lotnictwo taktyczne i lotnictwo wojsk lądowych wskazują na ciągłe, wręcz nękające, określone zagrożenie uderzeniami z powietrza. Dla zapewnienia wzajemnej osłony, a zarazem zmniejszenia możliwości równoczesnego zakłócenia wszystkich stacji RSWW przez lotnictwo nieprzyjaciela, wyodrębnione z MZPlot - zespoły ogniowe /prwb OSA-AKM, ZSU-23-4, S-2M/ powinny wykonywać swoje zadania w oddaleniu 6-7 km. Przy takim oddaleniu, wpływ na wykonywanie zadań - niszczenie śmigłowców na bardzo małych wysokościach - przez zespoły ogniowe, wywierać będzie również charakter i pokrycie terenu. Powodować to będzie, że zachowane zostanie współdziałanie między zespołami ogniowymi w niszczeniu środków napadu powietrznego, działających na wysokościach powyżej 50 m, spowoduje natomiast ich autonomiczność podczas odpierania uderzeń śmigłowców działających poniżej tej wysokości.

Parametry przestrzenne, wynikające z zajmowanych powierzchni rejonów i długości kolumn, właściwości terenu, charakterystyki taktyczno-ogniowe środków bojowych wojsk OPL tworzących zespół ogniowy wskazują, że wydzielone do osłony zgrupowania bazowego dwa MZPlot będą w stanie wykonywać swoje zadania na ośmiu - określonych jako najdogodniejsze i prawdopodobne do wykonania uderzeń przez śmigłowce, a jednocześnie najgroźniejsze dla rzutu bazowego - kierunkach działania.

Reasumując, w walce ze śmigłowcami nieprzyjaciela powinny brać udział nie tylko MZPlot wydzielone /pozostawione/ do osłony zgrupowania bazowego - zespołami ogniowymi, zdolnymi

podjąć walkę z kluczem śmigłowców na ośmiu najgroźniejszych kierunkach uderzeń. Do walki z tymi środkami napadu powietrznego powinny być włączone również załogi czołgów, bojowych wozów piechoty^{1/} i obsługi wyrzutni przeciwpancernych pocisków kierowanych /siły rzutu bojowego/, posiadające możliwości niszczenia tych środków napadu powietrznego, wykonujących zadania na małych i bardzo małych wysokościach.

3. Zabezpieczenie bojowe

Zabezpieczenie bojowe obejmować będzie te wszystkie przedsięwzięcia, które nie pozwalają na zaskoczenie przez nieprzyjaciela, a jednocześnie zapewniają niezbędny czas na organizację i kierowanie walką elementów ugrupowania bojowego.

Istotny wpływ na proces organizacji i kierowania walką sił rzutu bojowego wywierać będzie czas otrzymania sygnału o zagrożeniu uderzeniem nieprzyjaciela, czas uzależniony od operatywności organów i elementów rozpoznawczych.

W pasie działania armii /korpusu armijnego/, w którym wykonywać będzie zadania OOW, działać będzie szereg elementów rozpoznawczych wysyłanych przez armię /korpus armijny/, pierwszorzutowe związki taktyczne, OOW. Powstanie więc system rozpoznania, w którym obieg informacji powinien dostarczyć wiadomości o ruchu, położeniu znaczących elementów ugrupowania nieprzyjaciela. Należy jednak zwrócić uwagę, że każdy element rozpoznawczy w zadaniu otrzymuje pas /kierunek/ rozpoznania, który

1/ Czołgi T-72 po ich przystosowaniu, w przypadku bojowych wozów piechoty dotyczy BWP-2.

jest wynikiem zainteresowania sztabu, z którego dany element zostanie wysłany.

System rozpoznania OOW podporządkowany będzie głównie osiągnięciu celu i wynikającym z niego zadaniom bojowym. Elementy rajdowe prowadzić będą rozpoznanie w pasach zbieżnych z prowadzonymi samodzielnie działaniami bojowymi. Zainteresowanie położeniem nieprzyjaciela, jego możliwościami bojowymi będzie więc odpowiadało interesom danego elementu ugrupowania OOW. Stąd wynika konieczność organizacji systemu rozpoznania w zgrupowaniu bazowym, który stanowić będzie jednocześnie uzupełnienie systemu rozpoznania OOW.

Znajomość ugrupowania operacyjnego nieprzyjaciela, obieg informacji rozpoznawczych, szczególnie tych o ruchu znaczących jego obiektów, zagrażających osiągnięciu celu - to podstawowe warunki właściwego określenia głównego wysiłku rozpoznania zgrupowania bazowego. Z oceny możliwości i sposobów wykonywania uderzeń przez nieprzyjaciela wynika, że największym zagrożeniem dla zgrupowania bazowego będzie uderzenie sił brygady /BZ, BPanc/. Treścią zadań dla elementów rozpoznawczych powinno więc być dostarczenie wiadomości o:

- składzie i kierunkach podejścia;
- ugrupowaniu i zamiarze działania;
- rozmieszczeniu środków ogniowych i prawdopodobnych rubieżach rozwijania.

Treść zadań rozpoznawczych determinowana będzie możliwościami elementów rozpoznawczych. Z analizy parametrów przestrzennych wynikających z tworzonego przez brygadę ugrupowania /marszowego, przedbojowego, bojowego/ wynika, że możliwości rozpoznawcze do

wykonania powyżej przedstawionych zadań będzie posiadał oddział rozpoznawczy w sile kr /kzmot, kcz/ wspólnie z samodzielnym patrolem rozpoznawczym. Wysłanie tych elementów zapewniłoby uzyskanie informacji z dwóch kierunków położonych na kierunku głównego wysiłku rozpoznania, z pasa o łącznej szerokości około 10 kilometrów.^{1/} Jeżeli natomiast chodzi o prowadzenie rozpoznania w pozostałym obszarze wokół zgrupowania bazowego^{2/} to należy przewidywać, że o konieczności działania elementów rozpoznawczych zadecydują:

- wiadomości o nieprzyjacielu uzyskane z innych źródeł;
- położenie zgrupowania bazowego w ugrupowaniu OOW;
- warunki terenowe sprzyjające wykonaniu uderzeń w wymiarze lądowym.

Sumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że w zgrupowaniu bazowym powinien być zorganizowany system rozpoznania, stanowiący uzupełnienie systemu rozpoznania OOW. Główny wysiłek rozpoznania określany będzie na podstawie obiegu informacji rozpoznawczych z innych źródeł, celu działania i położenia zgrupowania bazowego w OOW. Elementami rozpoznawczymi wykonującymi zadania na kierunku głównego wysiłku rozpoznania powinny być oddział rozpoznawczy i samodzielny patrol rozpoznawczy.

Kolejnym rodzajem zabezpieczenia bojowego, którego przedsięwzięcia prawidłowo zorganizowane i wykonane pozwolą uniknąć zaskoczenia uderzeniem, a jednocześnie zyskać na czasie dla procesu kierowania walką jest ubezpieczenie.

1/ TABELA 9

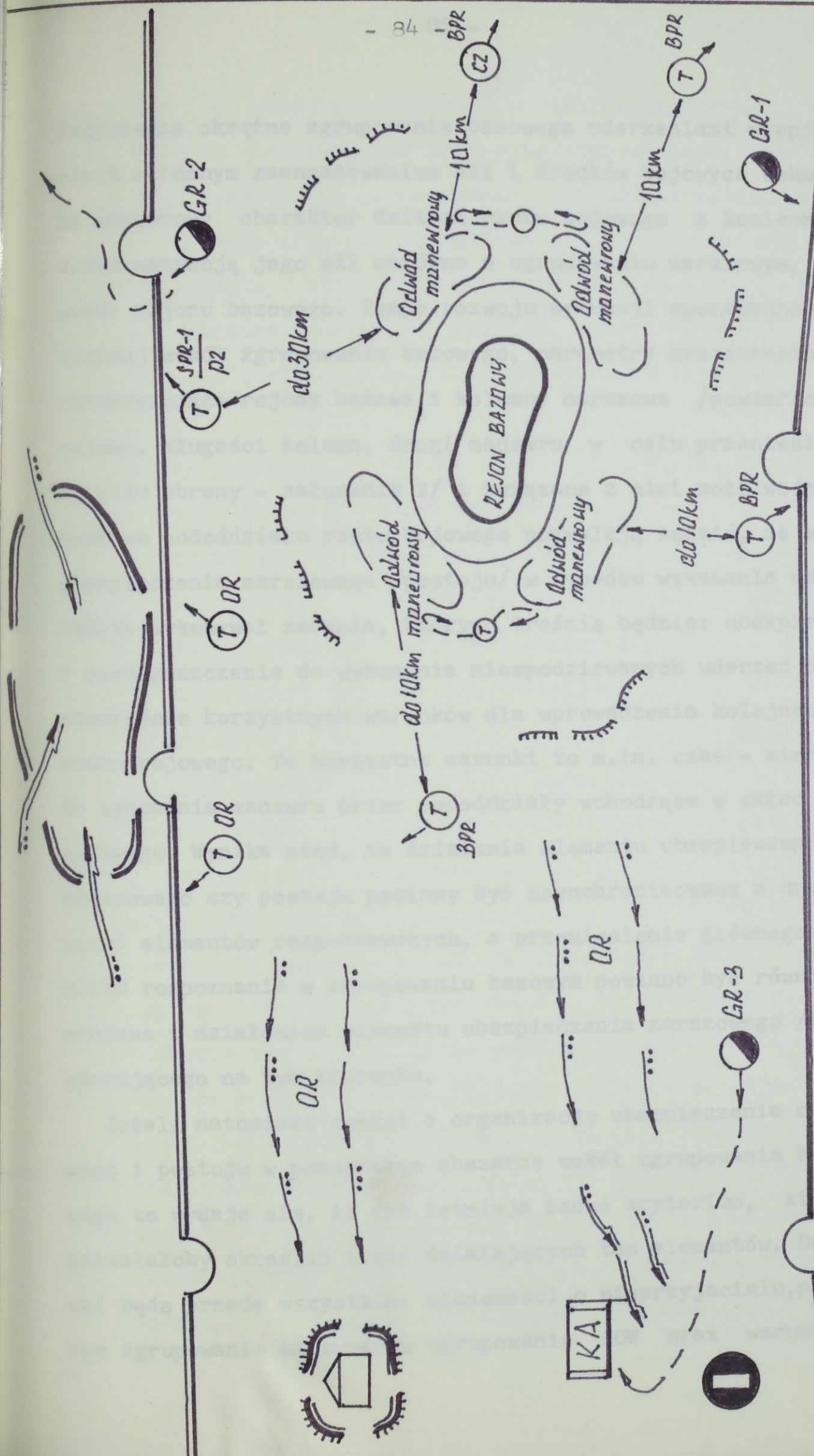
2/ Rysunek 10

TABELA 9. SKŁAD ORAZ MOŻLIWOŚCI OGÓLNOWOJSKOWYCH ELEMENTÓW ROZPOZNAWCZYCH^{1/}

Lp.	Nazwa elementu rozpoznawczego	Skład bojowy	Kto wysyła / ilość	Możliwości rozpoznawcze / normy działania
1				
1.	Posterunek obserwacyjny /PO/RPO/	Drużyna rozpoznawcza drużyna piechoty lub załoga czołgu /wozu bojowego/	batalion - 1-2 pułk - 2-4 dywizja - 4-6	Prowadzi obserwację w sektorze, a działając jako ruchomy posterunek obserwacyjny /RPO/ na kierunku
2.	Wóz patrolowy /WP/	drużyna rozpoznawcza drużyna piechoty lub załoga czołgu /wozu bojowego/	PR, SPR, BPR	Prowadzi rozpoznanie na kierunku lub w rejonie w odległości wzrokowej lecz nie dalej jak 1500 m od elementu, który go wysłał
3.	Bojowy patrol rozpoznawczy /BPR/	pluton piechoty lub pluton czołgów /może być wzmocniony/	batalion - 1-2 kompania - 1	Prowadzi rozpoznanie na kierunku lub w rejonie na głębokość 2-5 do 10 km od pododdziału, który go wysłał

1/ Zob. Organizacja i prowadzenie rozpoznania przez operacyjną grupę manewrową frontu i armii, Warszawa 1987, ASG WP wewn. 4062/87 - Załącznik nr 2.

1	2	3	4	5
4.	Patrol rozpoznawczy /PR/	plr, plz lub plcz / może być wzmocniony/	OR w sile: kompanii - 2-3 batalionu - 5-6	Prowadzi rozpoznanie na kierunku lub w rejonie na głębokość do 10 km od elementu, który go wysłał
5.	Samodzielny patrol rozpoznawczy /SPR/	pluton rozpoznawczy z drrrsk, drrinż może być wzmocniony plz lub plcz	pułk - 2 dywizja - do 5	Prowadzi rozpoznanie na kierunku lub w pasie o szerokości 2-4 km do 5 km na głębokość: - pułkowy - do 30 km; - dywizyjny - do 50 km
6.	Oddział rozpoznawczy /OR/	w pułku - kr, kp lub kcz w dywizji do wzmocnionego batalionu	pułk - 1 dywizja - 1-2	Prowadzi rozpoznanie w pasie: - na szczeblu pułku w sile kompanii - 5 km i na głębokość do 50 km; - na szczeblu dywizji w sile batalionu - 8-10 km i na głębokość do 80 km

RYS 10. DZIAŁANIE ELEMENTÓW ROZPOZNANIA OGÓLNOWOJSKOWEGO PODCZAS POSTOJU ZGRUPOWANIA BAZOWEGO W REJONIE BAZOWYM (wariant)

Zagrożenie okrężne zgrupowania bazowego uderzeniami nieprzyjaciela z różnym zaangażowaniem sił i środków bojowych wskazuje na manewrowy charakter działań rzutu bojowego z konieczną dekoncentracją jego sił zarówno w ugrupowaniu marszowym, jak i wokół rejonu bazowego. Tempo rozwoju sytuacji operacyjno-taktycznej wokół zgrupowania bazowego, parametry przestrzenne charakteryzujące rejony bazowe i kolumny marszowe /powierzchnia rejonu, długości kolumn, drogi manewru w celu przeniesienia wysiłku obrony - załącznik 2/ i związane z nimi możliwości manewrowe pododdziału rzutu bojowego pozwalają sądzić, że element ubezpieczenia marszowego /postoju/ w wypadku wykonania uderzeń będzie wykonywał zadania, których treścią będzie: ubezpieczenie i niedopuszczenie do wykonania niespodziewanych uderzeń oraz stworzenie korzystnych warunków dla wprowadzenia kolejnych sił rzutu bojowego. Te korzystne warunki to m.in. czas - niezbędny do wykonania manewru przez pododdziały wchodzące w skład rzutu bojowego. Wynika stąd, że działania elementu ubezpieczenia marszowego czy postoju powinny być zsynchronizowane z działaniami elementów rozpoznawczych, a przeniesienie głównego wysiłku rozpoznania w zgrupowaniu bazowym powinno być równoznaczne z działaniem elementu ubezpieczenia marszowego /postoju/, operującego na tym kierunku.

Jeżeli natomiast chodzi o organizację ubezpieczenia marszowego i postoju w pozostałym obszarze wokół zgrupowania bazowego to wydaje się, że nie istnieje żadne kryterium, które pozwalałoby określić ilość działających tam elementów. Decydować będą przede wszystkim: wiadomości o nieprzyjacielu, położenie zgrupowania bazowego w ugrupowaniu OOW oraz warunki

korzystne do wykonania uderzeń przez nieprzyjaciela. Każdy element ubezpieczenia marszowego czy postoju swoje zadania wykonuje prowadząc jednocześnie rozpoznanie nieprzyjaciela i terenu. Wydaje się, że na obszarze nie objętym głównym wysiłkiem rozpoznania i obrony zadania rozpoznawcze i ubezpieczenia powinny wypełniać pododdziały /pluton, kompania/ operujące na odległościach uzależnionych rozwojem sytuacji i warunkami terenowymi.

Sumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że zabezpieczenie przed niespodziewanymi uderzeniami nieprzyjaciela powinny stanowić pododdziały osłony i ubezpieczenia spełniające funkcje rozpoznawcze, ubezpieczenia, a także bojowe poza ugrupowaniem zgrupowania bazowego /marszowego i postoju/, na kierunkach szczególnie zagrożonych uderzeniami nieprzyjaciela.

Kolejny rodzaj zabezpieczenia bojowego - zabezpieczenie inżynieryjne - mógłby przynieść wymierne w czasie i skutkach /opóźnianie podejścia i zniszczenia/ korzyści. Koniecznym więc będzie posiadanie w rzucie bojowym pododdziału posiadającego możliwości stawiania pól minowych i grup min. Bardzo często w celu izolacji elementów ugrupowania OOW nieprzyjaciela będzie stosował narzutowe pola minowe. Średnio co 20 kilometrów na drodze marszu występować będzie przeszkoda wodna o różnej skali trudności do pokonania przez rzut bazowy. Należy przewidywać, że uchwycenie i utrzymanie przepraw na tych przeszkodach o większej szerokości będzie treścią zadań dla oddziałów rajdowych. Natomiast te mniejsze zgrupowanie bazowe będzie zmuszone pokonywać samodzielnie. Stąd wydaje się, że najważniejszym zadaniem zabezpieczenia inżynieryjnego będzie zapewnienie ruchu dla

rzutu bazowego. To zapewnienie ruchu to przede wszystkim rozpoznanie i utrzymanie dróg marszu, rozpoznanie rejonów bazowych i kierunków jego opuszczenia, rozpoznanie i pokonanie przeszkód wodnych, a także pomoc w opóźnieniu podejścia nieprzyjaciela.

Sumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że dla zapewnienia ruchu w rzucie bojowym zgrupowania bazowego powinny znajdować się ksap, kdp, plid.

Zagrożenie uderzeniami w wymiarze powietrznym dyktuje szczególne wymagania wobec przedsięwzięć powszechnej obrony przeciwlotniczej. Ograniczone ze względu na rzeźbę terenu i ugrupowanie możliwości rozpoznania i niszczenia środków napadu powietrznego, a szczególnie śmigłowców atakujących na małych wysokościach, przez etatowe środki bojowe wojsk OPL, wskazują na konieczność przeniesienia części wysiłku na pododdziały ogólnowojskowe. Tak, jak w każdej walce, tak również w działaniach rzutu bojowego, w jego pododdziałach - jedna trzecia sił bojowych nieuczestniczących w walce powinna być w gotowości do odpierania uderzeń powietrznych. Dotyczy to zarówno elementów ubezpieczenia, rozpoznania, jak również pozostałych sił rzutu bojowego. W pododdziałach koniecznym będzie zorganizowanie posterunków obserwacji przestrzeni powietrznej. Do każdego elementu ugrupowania powinny docierać sygnały alarmowania. Ze względu na czas, decyzję o zarządzaniu alarmu lotniczego powinien podejmować dowódca, który otrzymał sygnał o zagrożeniu.

Reasumując, przedsięwzięcia zabezpieczenia bojowego - rozpoznanie, ubezpieczenie marszowe i postoju, powszechna obrona przeciwlotnicza, zabezpieczenie inżynieryjne - wymagają zaangażowania sił i środków bojowych. Zachodzi konieczność organizacji:

- elementów rozpoznawczych - oddziału rozpoznawczego i samodzielnego patrolu rozpoznawczego;
- pododdziałów ubezpieczenia i osłony skupiających funkcje rozpoznawcze, ubezpieczenia i bojowe /także w walce ze śmigłowcami/;
- posterunków obserwacji przestrzeni powietrznej /drzmot, załoga czołgu/;
- pododdziałów zabezpieczenia ruchu.

W sumie, uogólniając przedstawione w tym rozdziale wyniki badań i analiz można stwierdzić, że rzut bojowy zgrupowania bazowego OOW powinien składać się z sił pułku zmechanizowanego wzmocnionego dywizjonem artylerii przeciwpancernej, dwoma bateriami OSA-AKM, kdp i plid.

ROZDZIAŁ IV

SPOSOBY DZIAŁANIA RZUTU BOJOWEGO ZGRUPOWANIA BAZOWEGO

Na działania rzutu bojowego składa się szereg walk obronnych prowadzonych przeciwko siłom i środkom napadu powietrznego i naziemnego nieprzyjaciela, przyjmujących różne formy - obrony, opóźniania, uderzeń, ubezpieczeń, kontrataków, zasadzek itp.

Biorąc pod uwagę wrażliwość na ogień i uderzenia nieprzyjaciela, a także konieczność unieruchomienia rzutu bazowego do wykonania zadań związanych z odtwarzaniem zdolności bojowej oddziałów rajdowych przez 5-6 godzin^{1/} można przyjmować, że działania rzutu bojowego w takich warunkach powinny być ukierunkowane na utworzenie i utrzymanie enklawy zgrupowania bazowego.^{2/}

Natomiast prowadzenie działań przez rzut bojowy podczas przesunięć zgrupowania bazowego do kolejnego rejonu - to szereg walk osłonowych i opóźniających, zabezpieczających manewr sił rzutu bazowego. Cel obrony i ochrony zgrupowania bazowego, charakter jego zagrożenia uderzeniami nieprzyjaciela powietrznego i lądowego, parametry przestrzenne charakteryzujące ten element ugrupowania OOW na drogach marszu oraz podczas postoju w rejonach bazowych - to główne wyznaczniki prowadzące do odpowiedzi na pytanie: Jakie mogą być skuteczne sposoby działania sił rzutu bojowego, wydzielonych do obrony i ochrony zgrupowania bazowego podczas jego postoju w rejonie bazowym i na drogach przesunięć?

1/ S.KOZIEJ: Rajdy bojowe ..., Wyd. cyt. s.172

2/ Enklawa - obszar tworzony przez rejon bazowy i znajdującą się wokół niego strefę ubezpieczeń, na którym zminimalizowany zostanie poprzez działania sił rzutu bojowego zagrożenie uderzeniami nieprzyjaciela. Jako pierwszy termin "enklawa" w tym znaczeniu używa S.KOZIEJ w pracy "Działania rajdowe" ..., Wyd. cyt. s.169

1. Obrona i ochrona zgrupowania bazowego podczas postoju i wykonywania zadań w rejonach bazowych

Zadania obrony i ochrony zgrupowania bazowego wykonywane będą w szczególnie skomplikowanych i specyficznych warunkach. Określa je przede wszystkim fakt, że ten element OOW swoją funkcję spełniać będzie tylko w miejscu, po rozmieszczeniu w zaplanowanym rejonie - zagrożony okręźnie uderzeniami nieprzyjaciela. Ich najważniejszymi wyznacznikami są:

- brak możliwości wcześniejszego - uprzedzającego uderzenie nieprzyjaciela - skupienia głównego wysiłku obrony rzutu bojowego;

- parametry przestrzenne charakteryzujące enklawę zgrupowania bazowego;

- możliwości manewrowe sił rzutu bojowego;

- spotęgowane zagrożenie z powietrza, w tym wyjątkowo duże uderzeniami śmigłowców wielozadaniowych i przeciwpancernych.

Wyznaczniki te determinują wymagania co do sposobów działania rzutu bojowego i wywierają wpływ na jego ugrupowanie. Z punktu widzenia celu i warunków działania ugrupowanie rzutu bojowego powinno być takie, aby zapewniało:

- elastyczność reagowania na zagrożenie uderzeniami nieprzyjaciela wokół enklawy zgrupowania bazowego;

- "uszczelnienie" systemu OPL zgrupowania bazowego OOW środkami bojowymi /BWP, czołgi, wyrz. ppk/ - zdolnymi do prowadzenia walki ze śmigłowcami wielozadaniowymi i przeciwpancernymi nieprzyjaciela - wykonującymi uderzenia z małych i bardzo

małych wysokości, z różnych kierunków;

- obronę przeciwdywersyjną.

Podczas organizacji obrony związku taktycznego w ugrupowaniu operacyjnym /taktyczno-operacyjnym/ zostaje określony rejon głównego wysiłku obrony oraz rejony, od których utrzymania zależy będzie trwałość obrony. Określenie rejonu głównego wysiłku obrony związane jest zawsze z rozmieszczeniem głównych sił i środków bojowych na przewidywanym kierunku głównego uderzenia nieprzyjaciela - najbardziej dogodnym do prowadzenia natarcia. Przewiduje się, że w toku operacji główny wysiłek obrony może być przenoszony z jednego obszaru na inny, w zależności od rozwoju sytuacji operacyjnej.

W warunkach zagrożenia określonego uderzeniami nieprzyjaciela w zgrupowanie bazowe na określenie rejonu głównego wysiłku obrony wywierałyby wpływ: położenie pododdziałów, oddziałów i związków taktycznych nieprzyjaciela wokół zgrupowania bazowego i każdy dogodny kierunek do wykonania uderzeń. Zagrożenie określone uderzeniami nieprzyjaciela naziemnego powoduje, że długość linii obrony określonej na granicy enklawy zgrupowania bazowego wynosić będzie około 80 kilometrów^{1/}. Przy bardzo dogodnych do prowadzenia natarcia warunkach terenowych stwarza to możliwość przewidywania wokół enklawy około 16 prawdopodobnych kierunków uderzeń dla brygady. Opublikowane wyniki badań^{2/} wskazują, że na ETW istnieć będą bardzo często warunki do wykorzystania trudnoprzekraczalnych odcinków terenu jako granic rejonów /w tym wypadku enklawy/ i tym samym skrócenia długości

1/ Zob. Załącznik 2 do rozprawy, s. 134

2/ Wykorzystano badania opublikowane przez M.LASZCZYKA w pracy "Walka w okrążeniu", s. 56

linii obrony określonej nawet o 25%, zmniejszając jednocześnie liczbę kierunków dogodnych do wykonania uderzeń do 12. Dynamiczny rozwój sytuacji operacyjnej i taktycznej wokół tego elementu OOW, przy takiej liczbie przewidywanych kierunków uderzeń powodowałby ciągły manewr siłami i środkami rzutu bojowego - związany z przenoszeniem głównego wysiłku obrony. Dlatego też niemożliwym będzie określenie rejonu głównego wysiłku obrony dla rzutu bojowego w okresach zagrożenia uderzeniami nieprzyjaciela.

Liczba pojazdów w rzucie bazowym i oddziale rajdowym wymaga rozmieszczenia ich w rejonie bazowym o powierzchni około 100 kilometrów kwadratowych.^{1/} Zadaniem rzutu bojowego podczas postoju rzutu bazowego w rejonie bazowym jest utworzenie i utrzymanie enklawy zgrupowania bazowego. Oznacza to, że działania elementów ugrupowania rzutu bojowego powinny załamać uderzenie i uniemożliwić prowadzenie ognia skutecznego - skierowanego w obiekty rozmieszczone w rejonie bazowym - z odległości 4-5 kilometrów.^{2/} W tej odległości wokół rejonu bazowego przebiegać powinna rubież obrony rzutu bojowego, stanowiąca o trwałości obrony, a jednocześnie będąca granicą enklawy zgrupowania bazowego.

1/ Przyjęto proponowany wcześniej skład rzutu bazowego /zob.s.33/ oraz oddział rajdowy w składzie: bzmot, bcz, das, MZPlot. Wyniki prowadzonych badań nad możliwościami wprowadzenia w rejon bazowy oddziału rajdowego w sile wzm. pz były negatywne z następujących powodów: przy nowej strukturze DZ mało prawdopodobnym będzie tworzenie oddziałów rajdowych w sile pz; unieruchomiono przez 5-6 godzin, a nawet i więcej ponad połowę sił bojowych OOW, stwarzając dogodne warunki do wykonania uderzeń systemami broni precyzyjnej,² a także lotnictwem. Powierzchnia rejonu bazowego - 100 km² będzie więc największą dla której należy zapewnić obronę i ochronę.

2/ Zasięg ognia skutecznego: czołgu Leopard 2 - 2000 m; ppk 1000 - 4000 m; wyrz. ppk montowanych na śmigłowcach - 4000 m.

Oznacza to również, że walki o utrzymanie enklawy powinny rozpocząć się przed jej granicą, w takiej odległości, która pozwoli na manewr i przyjęcie ugrupowania przez siły rzutu bojowego. Z powyższego wynika, że:

- podczas planowania rejonu bazowego /przed jego zajęciem/ powinny być określone wokół niego kierunki najbardziej dogodnie do wykonania uderzeń przez nieprzyjaciela naziemnego;

- walkę z nieprzyjacielem powinien rozpocząć element ugrupowania rzutu bojowego - odpowiedzialny za kilka przewidywanych kierunków uderzeń - o możliwościach bojowych załamania uderzenia i utrzymania rejonu /rubieży/ do czasu koncentracji wysiłku wszystkich /niezbędnych/ sił rzutu bojowego;

- koncentracja głównego wysiłku obrony rzutu bojowego będzie następować w wyniku rozwoju sytuacji taktycznej wokół zgrupowania bazowego;

- rozmieszczenie sił rzutu bojowego wokół enklawy zgrupowania bazowego powinno zapewnić możliwość wykorzystania czasu skutecznej walki jednego z elementów ugrupowania na przeniesienie i koncentrację wysiłku pozostałych.

W tej sytuacji powstał problem ugrupowania sił rzutu bojowego dla wykonania zadań związanych z utrzymaniem enklawy zgrupowania bazowego, nabierający szczególnego znaczenia przy uderzeniach nieprzyjaciela wymagających podziału, przenoszenia i koncentracji głównego wysiłku obrony. Wiąże się on z:

- podziałem składu, wysiłku obrony i zadań rzutu bojowego;
- określeniem parametrów przestrzennych i czasowych rzutu-ających na rozmieszczenie elementów ugrupowania rzutu bojowego wokół enklawy zgrupowania bazowego, a także na przeniesienie i koncentrację głównego wysiłku obrony.

Wyniki symulacji komputerowej^{1/} wskazują, że kompania /kzmot, kcz/ posiada możliwości bojowe załamania natarcia mniejszych i równorzędnych sił nieprzyjaciela. W tej sytuacji nie musi być przenoszony i koncentrowany wysiłek obrony innych elementów rzutu bojowego. Nie ma jednak żadnych szans na wykonanie zadania w walce z przeważającymi siłami nieprzyjaciela. Wyniki symulacji komputerowej wskazują również, że kompania /kzmot, kcz/ posiada możliwości prowadzenia działań opóźniających w stosunku do będącej w marszu brygady /BZ, BPanc/.

Dla przykładu: Symulowane uderzenie kompanii czołgów z trzech doraźnie zorganizowanych zasadzek w trzy różne pododdziały w ugrupowaniu brygady zsynchronizowane z uderzeniami klucza śmigłowców Mi-24D w kolejne dwa pododdziały nieprzyjaciela spowodowało zmniejszenie prędkości marszu zbliżania do 4 km/godz. Założono, że uderzenie wykonane zostało w odległości 15-10 km od enklawy zgrupowania bazowego, podczas przechodzenia brygady z ugrupowania marszowego / $V = 10$ km/godz.; dwie drogi marszu/ w ugrupowanie przedbojowe. Działania bojowe - opóźniające, były efektywne przez jedną godzinę. Podczas postoju pułku zmechanizowanego w rejonie wyjściowym /ześrodkowanie/ kompania /kcz, kzmot/ wykonuje zadania jako element ubezpieczenia postoju. Występując jako oddział czat, samodzielnie realizuje zadania w odległości 5-15 kilometrów od ubezpieczanych pododdziałów. Bezpośrednio w rejonie rozmieszczenia organizuje patrolowanie, wystawia placówki, czujki. Posiada jedną trzecią sił w gotowości do odpierania uderzeń lotnictwa.

1/ Zob. Załącznik 1 do rozprawy, s. 118

Z powyższego wynika, że możliwości bojowe kompanii /kzmot, kcz/ pozwalają na jej użycie:

- jako elementu ubezpieczenia postoju, którego elementy ubezpieczenia bezpośredniego /posterunki obserwacyjne, patrole, czujki i placówki będą mogły zabezpieczyć przed penetracją i przenikaniem elementów dywersyjnych w rejon enklawy, a także przy wykonywaniu zadań związanych z ubezpieczeniem postoju nie dopuścić do wykonania uderzeń przez siły mniejsze lub równorzędne;

- jako elementu rozpoznawczego dostarczającego wiadomości o nieprzyjacielu z rejonu wykonywania zadań;

□ - jako elementu bojowego wykonującego zadania związane z opóźnianiem podejścia przeważających sił nieprzyjaciela polegające na zadawaniu mu strat uderzeniami ogniowymi z doraźnie organizowanych zasadzek i kolejnych rubieży ogniowych. Celem tych działań powinno być: dezorganizacja poczynąń nieprzyjaciela i stworzenie korzystnych warunków, a przede wszystkim zyskanie czasu do wprowadzenia do walki kolejnego elementu bojowego;

- do walki z atakującymi lub wykonującymi loty w zasięgu ognia skutecznego - śmigłowcami nieprzyjaciela - jako element bojowy, uzupełniający system OPL zgrupowania bazowego;

- w odległości 5-10 kilometrów od rubieży, z której prowadzi będzie walkę kolejny, silniejszy element ugrupowania bojowego.

Możliwości bojowe do załamania uderzenia pierwszorzutowych pododdziałów brygady /brygada ugrupowana w dwa rzuty: w pierwszym dwa bataliony atakujące czterema kompaniami; w drugim

również dwa bataliony/ - uderzenia, przy którym zachodzi konieczność koncentracji wszystkich sił rzutu bojowego - posiada batalion /bzmot /bez kzmot/ z kcz, bcz /bez kcz/ z kzmot/ wzmocniony bas^{1/}. Rozmieszczony na granicy enklawy zgrupowania bazowego, przy postawionych zadaniach i zorganizowanym współdziałaniu, wykorzystując czas prowadzenia działań opóźniających przez kzmot /kcz/, może wykonać manewr kompaniami w promieniu do 10 km i zorganizować doraźnie kompanijne punkty oporu w rejonie o szerokości i głębokości do 5 km^{2/}. Drugi rzut batalionu w symulowanej walce obronnej stanowiła kcz ze składu batalionu, po wykonaniu zadań opóźniających. Efektem działania batalionu było utrzymanie rejonu obrony, ale również zaangażowanie w walce tylko części sił brygady. Przebieg symulowanej walki wskazał na możliwość wykonania manewru obejścia przez siły brygady obszaru walki oraz już po godzinie wykonanie kolejnego uderzenia w rzut bazowy, z nowego dogodnego kierunku. Możliwości manewrowe batalionu /przy wykorzystaniu czasu działań opóźniających kcz /kcz/ i długość linii obrony określonej wskazują, że batalion może wykonywać zadania w wyznaczonej strefie odpowiedzialności o szerokości - mierzonej na granicy enklawy - 15-20 kilometrów. Natomiast czas prowadzenia działań opóźniających

1/ Zob. Załącznik 1 do rozprawy, s. 118

2/ Inicjatywa nieprzyjaciela w wyborze kierunków i sposobów wykonania uderzeń w rzut bazowy powoduje, że najważniejsze wiadomości z kim /w jakiej sile/, kiedy i gdzie przyjdzie walczyć - pozostaną w sferze przewidywań do czasu rozwoju sytuacji taktycznej. Te niewiadome, a także sposoby wykonywania zadań czynią działania rzutu bojowego podobnymi do działań odwodu ogólnowojskowego w obronie. Brak możliwości przeprowadzenia oddzielnych, samodzielnych badań a także przedstawiona motywacja spowodowały wykorzystywanie wyników przedstawionych w tabeli 9.

przez kompanię /kzmot, kcz/ i walki obronnej batalionu porównany z sumą czasu niezbędnego na pokonanie najdłuższego w enklawie odcinka manewru^{1/} i zajęcia rubieży, organizacji systemu ognia przez pododdziały batalionu pozwala na podział obszaru wokół enklawy na cztery równe strefy odpowiedzialności, rozmieszczenie w nich batalionów na granicy enklawy, a w razie potrzeby na manewr i koncentrację głównego wysiłku obrony rzutu bojowego.^{2/} Środki bojowe batalionu mogą stanowić kolejną przeszkodę ogniową na kierunku dolotu do enklawy zgrupowania bazowego dla śmigłowców wielozadaniowych i przeciwpancernych nieprzyjaciela atakujących z małych i bardzo małych wysokości. Z kolei ubezpieczenia bezpośrednie utrudniać będą przenikanie, penetrację i wykonywanie zadań elementom dywersyjnym.

Elastyczność reagowania na zagrożenia uderzeniami nieprzyjaciela wokół enklawy zgrupowania bazowego to nie tylko zagadnienia dotyczące ugrupowania, podziału i koncentracji wysiłku rzutu bojowego. To również problem zabezpieczenia nie objętego walką obszaru wokół enklawy przed penetracją i dywersją, a także przed wykonaniem kolejnych uderzeń nieprzyjaciela naziemnego. Wyniki prowadzonej symulacji komputerowej wskazują, że tylko w początkowej fazie odpierania uderzeń nieprzyjaciela - niezbędne jest prowadzenie działań opóźniających przez element osłony oraz walki obronnej przez batalion, do którego składu ten element dołączył /razem w batalionie trzy kompanie/ po wykonaniu zadania. Natomiast do załamania uderzeń z kolejnego kierunku wykorzystano bataliony wzmocnione bas lecz bez pododdziałów wykonujących zadania osłony i ubezpieczenia.

1/ Załącznik 2, s.134

2/ Tabela 1o

TABELA nr 10 ŚREDNIE PARAMETRY CZASOWE PROCESU ORGANIZACJI WALKI
OPRZĘDZU OGÓLNOWOJSKOWEGO W OBRONIE

PRZEDSIĘWZIECIA PROCESU ORGANIZACJI WALKI	PZ	bp bcz	KP KCZ
1. ŚREDNI CZAS PODJĘCIA DECYZJI POSTAWIENIA ZADAŃ I ORGANIZACJI WSPÓŁZIAŁANIA (w min)	30-40	20-25	10-15
2. ŚREDNI CZAS NA OPUSZCZENIE REJONÓW RUBIEŻY (w min)	25-30	10-15	5-8
3. CZAS PRZEGRUPOWANIA Z V=30 km/godz (w min)	5	16	10
	10	26	20
	15	36	30
	20	46	40
	30	66	60
	40	86	80
4. ZAJĘCIE RUBIEŻY, SŁ. ORGANIZACJA SYSTEMU OGNIA (w min)	100	100	40-50
5. ŚREDNI CZAS OJAGNIĘCIA GOTOWSCI DO WALKI PO PRZEGRUPOWANIU NA: (w min)	5	146-156	65-83
	10	156-166	75-93
	15	166-176	85-103
	20	176-186	95-113
	30	196-206	115-133
	40	216-226	135-153

1. NA PODSTAWIE: „Bojowyje wozmożnosti potka i diwiziji w uborowie”
WOJENNAJA AKADEMIIJA imieni M.W FRUNZE. MOSKWA 1979r. s. 130-131

Wnioski z analizy możliwości sił i środków bojowych wojsk OPL wskazują, że dwa mieszane zgrupowania przeciwlotnicze /MZPlot/ będą w stanie odeprzeć uderzenia lotnictwa taktycznego w zgrupowanie bazowe. System OPL zgrupowania bazowego wymaga jednak wzmocnienia, przy odpieraniu uderzeń śmigłowców wielozadaniowych i przeciwpancernych z małych i bardzo małych wysokości, środkami walki z pododdziałów ogólnowojskowych posiadającymi możliwości bojowe zwalczania tych środków napadu powietrznego. Możliwości bojowe MZPlot, sposób ugrupowania i parametry przestrzenne rejonów rozmieszczenia sił bojowych wokół enklawy /batalion: powierzchnia rejonu do 5 km^2 , najdłuższy odcinek manewru 5 km /, a także możliwości bojowe czołgów, BWP, wyrz. ppk w zwalczaniu śmigłowców wskazują, że główny wysiłek osłony sił i środków bojowych wojsk OPL powinien się skupiać na obszarze nie zajęтым przez ogólnowojskowe siły bojowe, przez który biegną kierunki dolotu do enklawy. W obszarze tym przebiegać będzie granica stref odpowiedzialności, możliwe będą odcinki trudno przekraczalnego terenu dla wojsk lądowych, których brak będzie czynił teren łatwiejszy do pokonania przez śmigłowce. Parametry przestrzenne enklawy, a także możliwości wykonywania zadań przez zespoły ogniowe samodzielnie w oddaleniu - jeden od drugiego - do 7 kilometrów wskazują, że powinny być rozmieszczone w enklawie zgrupowania bazowego, 1-5 km od jej granicy. Dla zapewnienia osłony siłom rzutu bojowego podczas odpierania uderzeń naziemnych często wspieranych uderzeniami lotnictwa taktycznego i wojsk lądowych, a także dla zapewnienia osłony enklawie wszystkie siły i środki bojowe powinny wykonać manewr 3-5 km w kierunku walczącego ugrupowania.

Natomiast w okresie zagrożenia uderzeniami lądowymi gotowość jednej trzeciej sił w każdym elemencie bojowym do prowadzenia walki ze śmigłowcami spowoduje, że do lot śmigłowcami do enklawy zmuszać będzie do pokonania dwóch przeszkód ogniowych: pododdziałów osłony i ubezpieczenia oraz sił bojowych, w lukach pomiędzy skupionym głównym wysiłkiem osłony etatowych środków bojowych wojsk OPL. Przyjęcie takiego ugrupowania nie będzie rzutować na możliwości bojowe w odpieraniu uderzeń lotnictwa taktycznego.

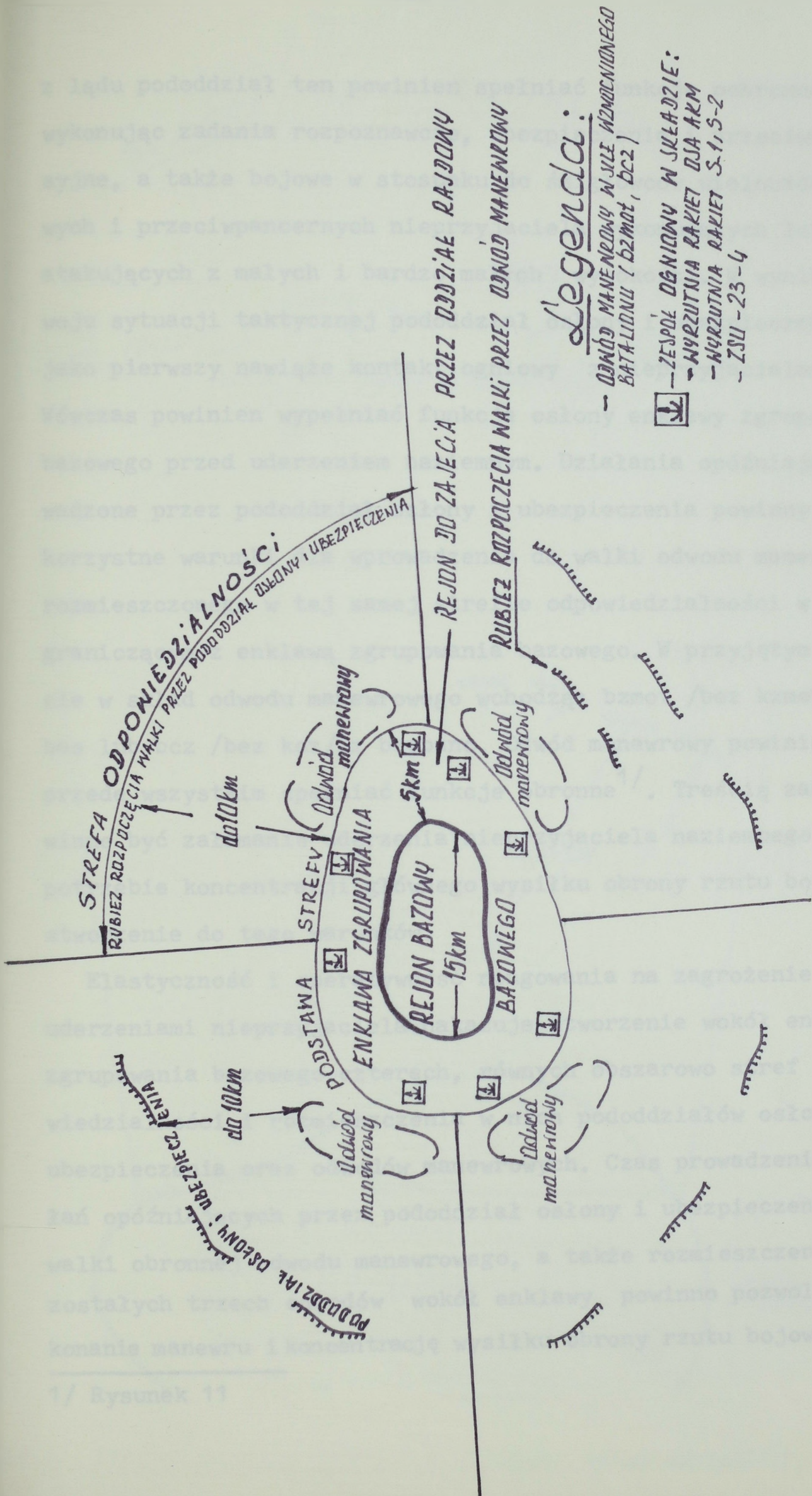
Sumując rozważania na temat obrony i ochrony zgrupowania bazowego podczas postoju i wykonywania zadań w rejonach bazowych należy przede wszystkim zaakcentować konieczność dużej elastyczności i operatywności reagowania na dynamicznie zmieniające się sytuacje wokół enklawy. Zagrożenie określone i cel uderzeń nieprzyjaciela, konieczność podziału, przenoszenia i koncentracji wysiłku obrony zgrupowania bazowego, parametry przestrzenne obiektu obrony i ochrony wskazały na konieczność stworzenia ugrupowania, które powinno sprostać powyższym wymaganiom.

W przyjętym w rozprawie wariantcie ugrupowanie rzutu bojowego powinny stanowić:

- pododdziały osłony i ubezpieczeń;
- odwody manewrowe;
- pododdziały obrony przeciwlotniczej.

Pododdział osłony i ubezpieczenia to kompania /kzmot, kcz/ wykonująca zadania w wyznaczonej strefie odpowiedzialności wokół enklawy zgrupowania bazowego w oddaleniu 10-15 kilometrów od jej granicy.^{1/} Podczas zagrożenia uderzeniami nieprzyjaciela

1/ Rysunek 12

Legenda:

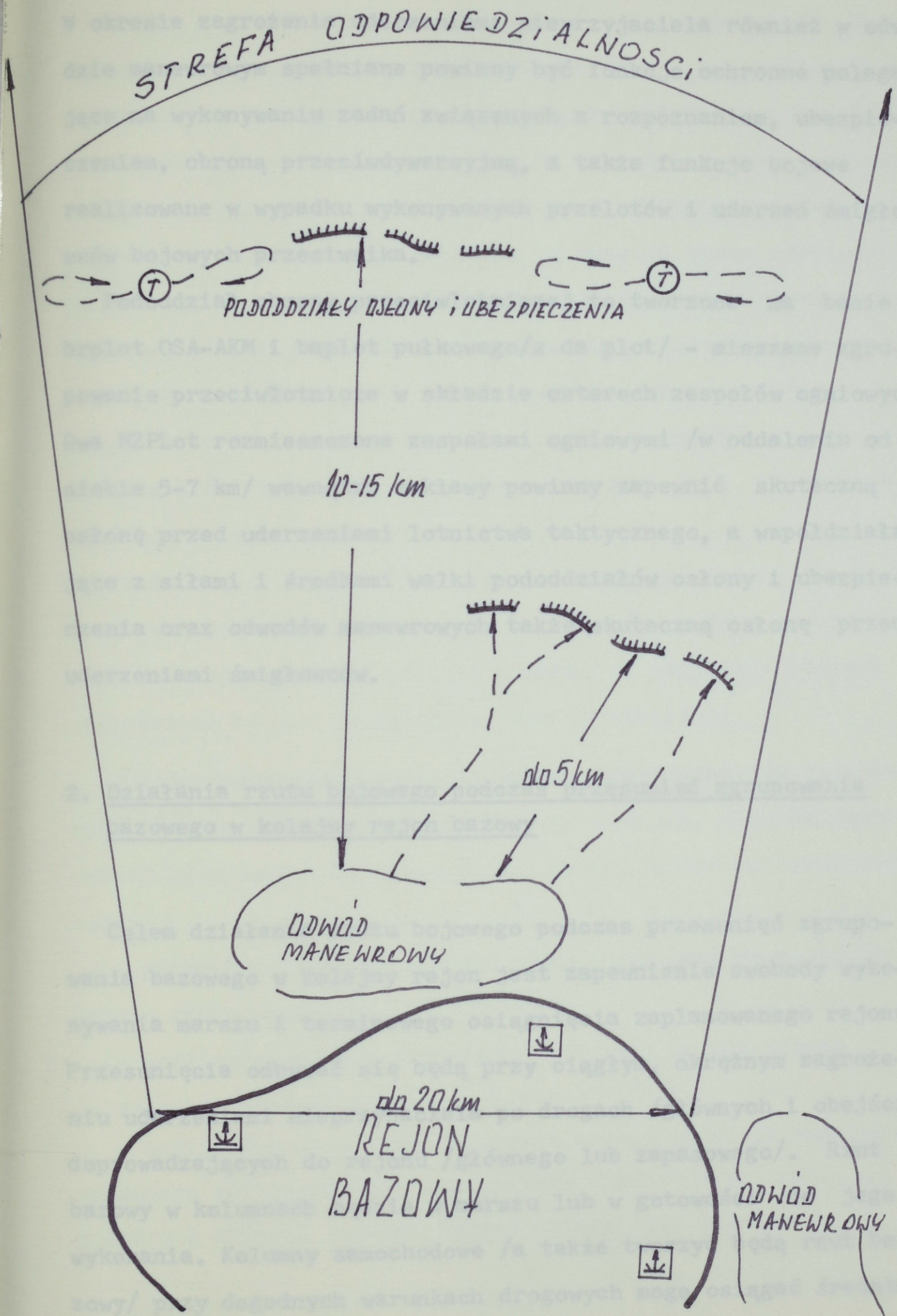
- ODŁĄCZ. MANEWROWY W SILE WZMOCNIENIEGO BATALIONU (bzmot, bcz)
- ZESPÓŁ OBRONNY W SKŁADZIE:
- WYRZUTNIA RAKIET DSA AKM
- WYRZUTNIA RAKIET S-1, S-2
- ZSU - 23-4

RYS 11. ZGRUPOWANIE RZUTU BOJOWEGO DO OBRONY I OCHRONY ENKLAWY ZGRUPOWANIA BAZOWEGO (proponowany wariant)

z ładu pododdział ten powinien spełniać funkcje ochronne - wykonując zadania rozpoznawcze, ubezpieczenia i przeciwdywersyjne, a także bojowe w stosunku do śmigłowców wielozadaniowych i przeciwpancernych nieprzyjaciela wykonujących loty oraz atakujących z małych i bardzo małych wysokości. W wyniku rozwoju sytuacji taktycznej pododdział osłony i ubezpieczenia jako pierwszy nawiąże kontakt ogniowy z nieprzyjacielem. Wówczas powinien wypełniać funkcje osłony enklawy zgrupowania bazowego przed uderzeniem naziemnym. Działania opóźniające prowadzone przez pododdział osłony i ubezpieczenia powinny stworzyć korzystne warunki dla wprowadzenia do walki odwodu manewrowego rozmieszczonego w tej samej strefie odpowiedzialności w rejonie graniczącym z enklawą zgrupowania bazowego. W przyjętym wariantcie w skład odwodu manewrowego wchodzi: bzmot /bez kzmot/ z bas lub bcz /bez kcz/ z bappanc. Odwód manewrowy powinien przede wszystkim spełniać funkcje obronne^{1/}. Treścią zadań powinno być załamane uderzenie nieprzyjaciela naziemnego i przy potrzebie koncentracji głównego wysiłku obrony rzutu bojowego - stworzenie do tego warunków.

Elastyczność i operatywność reagowania na zagrożenie okrężne uderzeniami nieprzyjaciela nakazuje utworzenie wokół enklawy zgrupowania bazowego czterech, równych obszarowo stref odpowiedzialności i rozmieszczenia w nich pododdziałów osłony i ubezpieczenia oraz odwodów manewrowych. Czas prowadzenia działań opóźniających przez pododdział osłony i ubezpieczenia oraz walki obronnej odwodu manewrowego, a także rozmieszczenie pozostałych trzech odwodów wokół enklawy powinno pozwolić na wykonanie manewru i koncentrację wysiłku obrony rzutu bojowego.

1/ Rysunek 11

RYS 12. STREFA ODPOWIEDZIALNOŚCI ODWODU MANEWRÓWEGO.

W okresie zagrożenia uderzeniami nieprzyjaciela również w odwodzie manewrowym spełniane powinny być funkcje ochronne polegające na wykonywaniu zadań związanych z rozpoznaniem, ubezpieczeniem, obroną przeciwdywersyjną, a także funkcje bojowe realizowane w wypadku wykonywanych przelotów i uderzeń śmigłowców bojowych przeciwnika.

Pododdział obrony przeciwlotniczej to tworzone na bazie brplot OSA-AKM i baplot pułkowego/z da plot/ - mieszane zgrupowanie przeciwlotnicze w składzie czterech zespołów ogniowych. Dwa MZPlot rozmieszczone zespołami ogniowymi /w oddaleniu od siebie 5-7 km/ wewnątrz enklawy powinny zapewnić skuteczną osłonę przed uderzeniami lotnictwa taktycznego, a współdziałające z siłami i środkami walki pododdziałów osłony i ubezpieczenia oraz odwodów manewrowych także skuteczną osłonę przed uderzeniami śmigłowców.

2. Działania rzutu bojowego podczas przesunięć zgrupowania bazowego w kolejny rejon bazowy

Celem działania rzutu bojowego podczas przesunięć zgrupowania bazowego w kolejny rejon jest zapewnienie swobody wykonywania marszu i terminowego osiągnięcia zaplanowanego rejonu. Przesunięcia odbywać się będą przy ciągłym, określonym zagrożeniu uderzeniami nieprzyjaciela po drogach /głównych i obejścia/ doprowadzających do rejonu /głównego lub zapasowego/. Rzut bazowy w kolumnach będzie w marszu lub w gotowości do jego wykonania. Kolumny samochodowe /a także tworzyć będą rzut bazowy/ przy dogodnych warunkach drogowych mogą osiągać średnie

prędkości w granicach 30-40 km/godz.^{1/} Duża manewrowość tego elementu zgrupowania bazowego pozwalać będzie na współdziałanie z rzutem bojowym. Istotą tego współdziałania będzie stworzenie warunków przez rzut bojowy do wykonania manewru elementami rzutu bazowego w celu wyjścia spod uderzenia nieprzyjaciela. Manewr w wykonaniu rzutu bazowego to kwestia czasu niezbędnego na pokonanie zagrożonego uderzeniem odcinka terenu oraz możliwości wykonania przesunięcia determinowane warunkami drogowymi. Czas pokonania przez rzut bazowy zagrożonego uderzeniem nieprzyjaciela odcinka /rejonu/ może być równocześnie czasem walki pododdziałów rzutu bojowego, której celem będzie stworzenie warunków do wykonania tego manewru.

Przesunięcia do kolejnego rejonu bazowego odbywać się będą w różnych warunkach terenowych. Na kierunku marszu zgrupowania bazowego mogą wystąpić odcinki terenu, od pokonania których uzależnione będzie osiągnięcie celu przesunięcia.

Sumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że działania rzutu bojowego - walki osłonowe i opóźniające, podczas przesunięć zgrupowania bazowego do kolejnego rejonu determinowane będą:

- parametrami przestrzennymi i możliwościami manewrowymi kolumn rzutu bazowego;
- możliwościami elastycznego reagowania na zagrożenie określone uderzeniami nieprzyjaciela;
- możliwościami - uprzedzającymi uderzenie nieprzyjaciela - czasowego skupienia głównego wysiłku obrony na rejonach, od pokonania których zależeć będzie osiągnięcie celu.

1/ Regulamin Walki ... Wyd. cyt., s.337

Podczas marszu oddziału /związku taktycznego/ w przewidywaniu boju spotkaniowego przewidywany jest kierunek zagrożenia, określa się na tym kierunku prawdopodobne rubieże starcia, wysyłane są elementy ubezpieczenia marszowego o możliwościach zabezpieczenia rozwinięcia i wprowadzenia do walki sił głównych. Zagrożenie okrężne zgrupowania bazowego i długości jego kolumn, a przede wszystkim dynamicznie zmieniająca się sytuacja taktyczna i operacyjna powodować będą konieczność podziału wysiłku obrony i ochrony. Natomiast długości kolumn rzutu bazowego oraz ich możliwości manewrowe przy dogodnych warunkach terenowych wskazują, że czas przesunięcia tego elementu przez rejon o szerokości 5 kilometrów - zagrożony uderzeniem sił brygady $V = 30-40 \text{ km/godz.}$ wymaga prowadzenia działań opóźniających przez 30-40 min. Zagrożenie okrężne i możliwości prowadzenia działań opóźniających przez kompanię /kzmot, kcz/ wskazują na potrzebę organizacji w czasie przesunięcia zgrupowania bazowego pododdziałów osłony i ubezpieczenia. Czas skutecznego ich działania, a także czas manewru elementami rzutu bazowego wskazuje, że powinny wykonywać zadania osłony i ubezpieczenia w oddaleniu do pięciu kilometrów od maszerujących kolumn. Położenie ich w odniesieniu do ugrupowania marszowego rzutu bazowego powinno być determinowane rozwojem sytuacji operacyjnej i taktycznej a także kierunkami dogodnymi do wykonania uderzeń. Szczególnie niebezpiecznymi mogą być uderzenia nieprzyjaciela wykonywane w kolumny z boku, do kierunku marszu. Cel tych uderzeń i możliwości manewrowe pododdziałów nieprzyjaciela mogą spowodować, że czas prowadzenia działań opóźniających przez pododdział osłony i

ubezpieczenia będzie niewystarczający na wykonanie manewru elementami rzutu bazowego. To zagrożenie, a także parametry przestrzenne /drogi manewru dla sił rzutu bojowego dla koncentracji wysiłku obrony/ kolumn zgrupowania bazowego wskazują na konieczność posiadania w każdej z kolumn odwodów manewrowych, zdolnych powstrzymać uderzenie przeważających sił przez okres determinowany czasem wyjścia sił rzutu bazowego spod uderzenia. Miejscami /rejonami/ szczególnie niebezpiecznymi do pokonania przez zgrupowanie bazowe będą odcinki trudno-przekraczalne, kanalizujące ruch. Ich położenie na drogach marszu oznacza konieczność - uprzedzającego uderzenie nieprzyjaciela - uchwycenia i utrzymania obiektu oraz utworzenia wokół obiektu enklawy. Wskazuje również, że siły rzutu bojowego powinny rejon trudnoprzekraczalny pokonywać w pierwszej kolejności i jako ostatnie rejon ten opuszczać. Sugeruje to konieczność posiadania odwodu manewrowego na początku i w ogonie każdej z kolumn. Ilość sił bojowych /odwodów manewrowych i zespołów ogniowych OPL/ wydzielonych do utrzymania enklawy wokół obiektu, którego pokonanie wywierać będzie wpływ na osiągnięcie celu przez zgrupowanie bazowe, uzależnione będzie przede wszystkim od przewidywanego zagrożenia i parametrów przestrzennych utrzymywanego rejonu.

Szczególnie groźne w czasie przesunięć zgrupowania bazowego będą uderzenia lotnictwa taktycznego oraz śmigłowców wielozadaniowych i przeciwpancernych. Długości kolumn zgrupowania bazowego i wnioski z analizy charakterystyk taktyczno-ogniowych środków bojowych wojsk OPL sugerują ~~na~~ konieczność rozmieszczenia mieszanych zgrupowań ogniowych w każdej z kolumn.

Zespoły ogniowe rozmieszczone w oddaleniu 6-7 km jeden od drugiego zapewnią nie tylko skuteczną osłonę kolumn przed uderzeniami lotnictwa taktycznego, ale również odpierać będą uderzenia skierowane w osłaniające rzut bazy odwoły manewrowe. W walce ze śmigłowcami nieprzyjaciela system OPL wymagać będzie wzmocnienia środkami walki rzutu bojowego - o możliwościach bojowych zwalczania tych środków napadu powietrznego.

Sumując dotychczasowe rozważania należy stwierdzić, że zagrożenie określone ugrupowania marszowego zgrupowania bazowego uderzeniami nieprzyjaciela, długości kolumn i ich możliwości manewrowe zmuszać będą siły rzutu bojowego do podziału i koncentracji wysiłku obrony i ochrony. Powodować to będzie, że zaproponowany do obrony i ochrony zgrupowania bazowego w rejonach wariant składu ugrupowania sił rzutu bojowego, wykonywać może zadania obrony i ochrony także podczas przesunięć. Pododdziały osłony i ubezpieczenia wykonujące zadania wokół kolumn rzutu bazowego spełniać będą funkcje ochronne w okresach zagrożenia i obronne podczas działań opóźniających.^{1/} Odwoły manewrowe rozmieszczone w czole i ogonie każdej z kolumn powinny być w gotowości do koncentracji wysiłku po wykonaniu manewru w zagrożony uderzeniami rejon.

1/ Rysunek 13.

Reasumując, zagrożenie określone uderzeniami nieprzyjaciela, parametry przestrzenne charakteryzujące zgrupowanie bazowe - jako obiekt tych uderzeń - w rejonach bazowych i na drogach przesunięć nakazują zwrócić szczególną uwagę na konieczność dużej elastyczności i operatywności reagowania sił rzutu bojowego wydzielanych do obrony i ochrony. Wymagania te rzutują na ugrupowanie i sposoby wykonywania zadań. Ugrupowanie bojowe rzutu bojowego powinny stanowić: cztery pododdziały osłony i ubezpieczenia oraz cztery odwody manewrowe, wykonujące zadania podczas postoju w rejonie bazowym w czterech równych obszarowo strefach odpowiedzialności. Pododdział ubezpieczenia i osłony to kzmot /kcz/ posiadająca możliwości wykonywania zadań związanych z rozpoznaniem, ubezpieczeniem, a także prowadzenia działań opóźniających. W okresie zagrożenia uderzeniami nieprzyjaciela naziemnego może zwalczać śmigłowce nieprzyjaciela. Odwód manewrowy to bzmot /bez kzmot/ z ba lub bcz /bez kcz/ z bappanc. Działania bojowe - opóźniające pododdziału osłony i ubezpieczenia pozwolą w każdej sytuacji na przygotowanie i prowadzenie działań obronnych przez odwód manewrowy. Rozmieszczenie odwodów wokół enklawy zgrupowania bazowego pozwoli wykorzystać czas prowadzenia działań opóźniających pododdziału osłony i ubezpieczenia oraz walki odwodu manewrowego na koncentrację wysiłku obrony wszystkich sił rzutu bojowego. W marszu, podczas przesunięć zgrupowania bazowego - rozmieszczenie odwodów manewrowych na czole i w ogonie kolumn oraz działanie pododdziałów osłony i ubezpieczenia na kierunkach szczególnie zagrożonych pozwoli na prowadzenie działań opóźniających w czasie umożliwiającym wykonanie manewru siłami rzutu bazowego i ich wyjście spod uderzenia, a także na wyprzedzające uchwycenie rubieży, decydujących o wykonaniu przesunięcia i utrzymanie ich przez okres przemarszu kolumn.

ZAKOŃCZENIE

Dokonując w zakończeniu syntetycznego podsumowania wyników badań należy na początku stwierdzić, że zgrupowanie bazowe jest elementem ugrupowania operacyjnego oddziału wydzielonego odpowiedzialnym za utrzymanie żywotności bojowej jego oddziałów rajdowych. Jako element ugrupowania OOW powinno charakteryzować się dużą manewrowością oraz posiadać możliwości bojowe odpierania uderzeń zarówno z powietrza, jak i lądu. W związku z tym do obrony i ochrony zgrupowania bazowego potrzebne są specjalnie wydzielone ze składu OOW siły i środki bojowe, włączone na stałe do tego elementu. Konieczność posiadania sił i środków bojowych - rzutu bojowego - w zgrupowaniu bazowym wynika z jego zagrożenia. Niezależnie od położenia zgrupowania bazowego w ugrupowaniu OOW zagrożone będzie ono uderzeniami lotnictwa taktycznego i śmigłowców /wielozadaniowych i przeciwpancernych/ wykonywanych z bardzo małych wysokości.

Zagrożenie z powietrza i lądu będzie miało charakter okrężny. Szczególnie po nawiązaniu walki przez OOW z odwodem operacyjnym nieprzyjaciela zagrażać będą uderzenia jego pododdziałów, oddziałów i związków taktycznych, wspieranych uderzeniami lotnictwa taktycznego i lotnictwa wojsk lądowych.

Analiza prawdopodobnych zadań do wykonania przez rzut bojowy w zestawieniu z możliwościami bojowymi pododdziałów, oddziałów wojsk własnych i nieprzyjaciela wskazuje, że w zgrupowaniu bazowym przez cały okres prowadzenia działań bojowych w ugrupowaniu nieprzyjaciela powinien się znajdować pułk zmechanizowany wzmocniony dappanc i dwoma bateriami rakiet przeciwlotniczych OSA-AKM - odpowiedzialny za zapewnienie temu

elementowi ugrupowania OOW swobody działania i spełniania swej specjalistycznej funkcji przez utworzenie i utrzymanie enklawy zgrupowania bazowego. Ugrupowanie rzutu bojowego w proponowanym wariancie obrony i ochrony zgrupowania bazowego powinno obejmować cztery pododdziały osłony i ubezpieczenia, cztery odwody manewrowe oraz dwa MZPlot. Kzmot /kcz/ jako pododdział osłony i ubezpieczenia wykonujący zadania w wyznaczonej strefie odpowiedzialności wokół enklawy zgrupowania bazowego i maszerujących kolumn podczas przesunięć, w okresie zagrożenia uderzeniami z lądu może spełniać funkcje ochronne wykonując zadania rozpoznawcze, ubezpieczenia i przeciwdywersyjne, a także pododdziału obrony przeciwlotniczej do walki ze śmigłowcami nieprzyjaciela. Podczas prowadzenia samodzielnych działań bojowych zadania pododdziału polegać będą na opóźnianiu podejścia nieprzyjaciela. Odwody manewrowe to bzmot /bez kzmot/ z bas lub bcz /bez kcz/ z bappanc. Powinny być rozmieszczone na granicy enklawy w wyznaczonych strefach odpowiedzialności. Spełniać będą przede wszystkim funkcje bojowe, wykorzystując czas prowadzenia działań opóźniających przez pododdziały osłony i ubezpieczenia. W marszu rozmieszczane na czole i w ogonach kolumn marszowych, działaniami opóźniającymi stwarzać będą warunki do wyjścia rzutu bazowego spod uderzeń lub prowadzeniem obrony utrzymywać obiekt decydujący o wykonaniu przesunięć. Mieszane zgrupowania przeciwlotnicze to elementy utworzone na bazie brplot OSA-AKM i baplot z daplot pułku zmechanizowanego, składające się z czterech zespołów ogniowych każdy. W czasie marszu rozmieszczone w kolumnach i rejonie broniących czasowo obiektów, a podczas postoju w enklawie

zgrupowania bazowego, 1-3 km od jej granicy, posiadające możliwości prowadzenia jednoczesnego ognia do środków napadu powietrznego w 24 kanałach celowania. Przy uderzeniach śmigłowców wielozadaniowych i przeciwpancernych wymagają wsparcia czołgów, BWP i wyrzutni ppk.

Podejmując próbę krytycznej analizy uzyskanych rezultatów badań wypada stwierdzić przede wszystkim, że literatura wojskowa bardzo niewiele mówi na temat operacyjnych oddziałów wydzielonych. Wynika to z krótkiego czasu, jaki upłynął od narodzin idei użycia takiego elementu ugrupowania operacyjnego, który przejąłby część zadań przewidywanych uprzednio dla operacyjnej grupy manewrowej. Problemy, do których rozstrzygnięcia wystarczyły badania teoretyczne, zostały przedstawione bardziej wyczerpująco. Natomiast niektóre zagadnienia związane z działaniem rzutu bojowego, z jego możliwościami i sposobami /tatyką/ działania wymagają dalszych, głównie praktycznych badań. Są to przede wszystkim zagadnienia możliwości manewrowych podczas przenoszenia wysiłku oraz kwestii czasu organizacji rubieży ogniowych po wykonanym przesunięciu.

Głównym problemem metodologicznym było naukowe przetransponowanie praktycznych doświadczeń ćwiczebnych odnoszących się do operacyjnej grupy manewrowej na rozstrzygnięcia właściwe przyszłociowemu OOW, który działać będzie w dużo innych warunkach operacyjnych zdeterminowanych założeniami nowej doktryny wojennej i zmianami restrukturyzacyjnymi w Wojsku Polskim, zwłaszcza w przypadku zunifikowanej dywizji zmechanizowanej.

BIBLIOGRAFIA

1. Biuletyn Informacyjny nr 3/82. Szt.Gen. WP, Warszawa 1982
2. Biuletyn Informacyjny nr 2/83. Szt.Gen.WP, Warszawa 1983
3. Biuletyn Informacyjny nr 1,3/85. Szt.Gen.WP, Warszawa 1985
4. Chocha B. Rozważania o taktyce. Warszawa 1982
5. Chocha B. Rozważania o sztuce operacyjnej. Warszawa 1984
6. Dąbrowski R. Sposoby organizacji i prowadzenia działań bojowych przez oddziały wydzielone radzieckich związków taktycznych w latach 1943-1945. Praca dyplomowa. ASG WP, Warszawa 1978
7. Dębski M. Organizacja i prowadzenie rozpoznania przez OGMFiA. Zeszyt Naukowy nr 1/83. ASG WP, Warszawa 1983
8. Jawor C., Poprawski S. Zabezpieczenie chemiczne działań operacyjnej grupy manewrowej armii. "Myśl Wojskowa" /Tajna/ nr 2/82
9. Kaczmarek J. Uderzenie i ogień. Warszawa 1973
10. Kompendium Sił Zbrojnych Państw NATO. Warszawa 1987
11. Koziej S., Sznajder R., Łaski W. Teren i taktyka. Warszawa 1980
12. Koziej S. Prowadzenie działań bojowych przez OW dywizji /DZ, DPanc/ w pościgu. Rozprawa doktorska. ASG WP, Warszawa 1976
13. Koziej S. Działania rajdowe. Rozprawa habilitacyjna. ASG WP, Warszawa 1984
14. Koziej S. Rajdy bojowe. Warszawa 1980
15. Koziej S. Operacje zaczepne. "Myśl Wojskowa" nr 5/90

16. Koziej S. Wykonywanie przeciwuderzenia przez armię po operacyjnym rozwinięciu w ugrupowaniu wojsk pierwszego rzutu operacyjno-strategicznego. Wykład. Dowództwo SOW, Wrocław 1990
17. Kuleszyński R. Działania rajdowe w skali operacyjnej. "Myśl Wojskowa" nr 10/81
18. Laszczyk M. Walka w okrążeniu. Warszawa 1985
19. Laszczyk M. Walka i wyjście z okrążenia ze szczególnym uwzględnieniem pułku zmechanizowanego. Rozprawa doktorska. ASG WP, Warszawa 1978
20. Maj J., Zmarzliński G. Organizacja i działanie operacyjnej grupy manewrowej /OGM/ w operacji zaczepnej armii i oddziału wydzielonego /OW/ w natarciu dywizji /DZ, DPanc/. Rozprawa doktorska. ASG WP, Warszawa 1985
21. Michalak W. Niektóre aspekty działań lotnictwa wojsk lądowych w składzie OGM-A. Zeszyt Naukowy nr 1/84 /dodatek/. ASG WP, Warszawa 1984
22. Nożko K. Walka o przewagę. Warszawa 1985
23. Obłuski S. Podstawowe zasady użycia i działania WRiA w składzie operacyjnych grup manewrowych /OGM/ FiA. Zeszyt Naukowy nr 3/81. ASG WP, Warszawa 1981
24. Pieter J. Ogólna metodologia pracy naukowej. Warszawa 1968
25. Suszczyński P. Zabezpieczenie inżynieryjne działań OGM w operacji zaczepnej armii na ZTDW. Rozprawa doktorska. ASG WP, Warszawa 1984
26. Terechowicz W. Zabezpieczenie materiałowe operacyjnej grupy manewrowej /OGM/ armii w operacji zaczepnej. Rozprawa doktorska. ASG WP, Warszawa 1984

27. Wiśniewski E., Jagiełło K. Metodologia wojskowych badań naukowych. ASG WP, Warszawa 1981

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW DO STATUTU I ORZĘDZU
WYKONAWCZEGO W ZWIĄZKU Z PRACĄ
WYKONAWCZĄ W ZWIĄZKU Z PRACĄ

CEL: Określenie zakresu zadań i sposobu ich wykonywania przez wykonawcę w celu osiągnięcia celów określonych w Statucie.

STOSUNEK: Wykonawca jest odpowiedzialny za realizację zadań powierzonych mu przez Zarząd, a Zarząd jest odpowiedzialny za nadzór nad jego działalnością.

Z A Ł A C Z N I K I

I. WARSZTATY PRACOWNICZE

A) Wykaz załączników

1. Wykaz załączników do Statutu i Orzeczenia Wykonawczego w Związku z Pracą Wykonawczą w Związku z Pracą

2. Wykaz załączników do Statutu i Orzeczenia Wykonawczego w Związku z Pracą Wykonawczą w Związku z Pracą

3. Wykaz załączników do Statutu i Orzeczenia Wykonawczego w Związku z Pracą Wykonawczą w Związku z Pracą

4. Wykaz załączników do Statutu i Orzeczenia Wykonawczego w Związku z Pracą Wykonawczą w Związku z Pracą

5. Wykaz załączników do Statutu i Orzeczenia Wykonawczego w Związku z Pracą Wykonawczą w Związku z Pracą

6. Wykaz załączników do Statutu i Orzeczenia Wykonawczego w Związku z Pracą Wykonawczą w Związku z Pracą

7. Wykaz załączników do Statutu i Orzeczenia Wykonawczego w Związku z Pracą Wykonawczą w Związku z Pracą

8. Wykaz załączników do Statutu i Orzeczenia Wykonawczego w Związku z Pracą Wykonawczą w Związku z Pracą

9. Wykaz załączników do Statutu i Orzeczenia Wykonawczego w Związku z Pracą Wykonawczą w Związku z Pracą

10. Wykaz załączników do Statutu i Orzeczenia Wykonawczego w Związku z Pracą Wykonawczą w Związku z Pracą

MODELOWANIE SKŁADEM SIŁ OCHRONY I OBRONY ZGRUPOWANIA
BAZOWEGO OOW ARMII W ASPEKTCIE ZAGROŻENIA UDERZENIAMI
NIEPRZYJACIELA W WYMIARZE LĄDOWYM

- CEL: Określenie optymalnego składu sił rzutu bojowego niezbędnych do zapewnienia swobody działania zgrupowania bazowego.
- METODA: Modelowanie matematyczne /na modelach teoretycznych z wykorzystaniem symulacji komputerowej według programu "POSTĘP"/, porównanie.
- MIEJSCE: Ośrodek obliczeniowy Instytutu Badań Strategiczno-Obronnych ASG WP, Ośrodek Obliczeniowy WSOWP.

I. WARUNKI ORGANIZACYJNE:

A/ Ogólna sytuacja operacyjna

"ZACHODNI" w wyniku wykonanego przeciwuderzenia "WSCHODNICH" utracili inicjatywę i przeszli do operacji obronnej. Operacyjny oddział wydzielony /dywizja zmechanizowana wzmocniona: sdah, eósz Mi-24, bsap, btr, mbw/ wprowadzony do działań po przełamaniu taktycznej strefy obrony przeciwnika, w warunkach po niepomyślnym wykonaniu przez niego przeciwuderzenia odwodem operacyjnym /korpusem armijnym/, w drugim dniu działań utracił lądowe połączenia komunikacyjne z pierwszorzutowymi związkami taktycznymi armii.

Założonym celem działania OOW armii jest udaremnienie prób nieprzyjaciela w ustabilizowaniu frontu na pośredniej /kolejnej/ rubieży obrony poprzez walkę z odwodami.

Lotnictwo "WSCHODNICH", w wyniku prowadzonych działań uzyskało przewagę w powietrzu i przeszło do wykonywania zadań powietrznej operacji zaczepnej.

B/ Sytuacja taktyczna.

Wyprowadzona z bitwy DZ /Nz/ po odtworzeniu zdolności bojowej jest w trakcie przegrupowania. Dwie BZ na drogach marszu, BPanc opuszcza rejon.

W wyniku uderzenia OOW DZ /Nz/ ma zaangażowane w walce dwie BZ. BPanc, ze względu na korzystne położenie, dowódca DZ zamierza wykonać uderzenie w zgrupowanie bazowe OOW armii.

Dowódca OOW armii zamierza: stosując różne formy walki, wykorzystując działania dwóch oddziałów rajdowych /dwóch wzmocnionych pz/, opóźnić działania nieprzyjaciela w organizacji kolejnych pozycji obronnych.

Ugrupowanie OOW armii zwarte w "klin". Rzut bazowy po rozpoczęciu walk na dwóch drogach marszu w odległości 10-15 km od walczących oddziałów rajdowych.

C/ Problem badawczy modelowania

Jakimi siłami i środkami bojowymi powinien dysponować dowódca OOW dla zapewnienia swobody działania rzutowi bazowemu w wypadku wykonania w ten element ugrupowania uderzenia przez nieprzyjaciela siłami do BPanc /BZ/ ?

Problemy badawcze szczegółowe:

1. Jakie możliwości bojowe w opóźnianiu uderzenia nieprzyjaciela będzie posiadała wzmocniona kp, działająca jako ubezpieczenie marszowe lub postoju /szpica, oddział czat/ ?
2. Jakie możliwości bojowe w prowadzeniu walki z siłami brygady będzie posiadał wzmocniony batalion piechoty ?
3. Jakie możliwości bojowe w prowadzeniu walki z siłami brygady będą posiadały dwa bataliony /bp lub bcz/ ?
4. Jakie możliwości bojowe w prowadzeniu walki z siłami brygady będzie posiadał wzmocniony pułk zmechanizowany ?
5. Jak powinno być położenie sił rzutu bojowego w stosunku do bronionego rzutu bazowego w okresie zagrożenia uderzeniami ?

D/ Warunki modelowania.

Rzut bazowy na dwóch drogach marszu - długość kolumn około 15 km lub w rejonie bazowym o powierzchni około 100 km².

W modelowaniu przyjęto:

BPanc /Nz/ - mbcz, bz, dwa bcz, da, kppanc;

- wspiera eśsz /z pśppanc/;

- ukompletowanie w ludziach i sprzęcie - 85%;

- podstawowe uzbrojenie: czołg LEOPARD-2,

BWP Marder, hb M-109G, RJG-1, PAH-1;

pz /WP/

- dwa bzmot, dwa bcz, das, adaptlot, bppanc;

- wspiera eśsz Mi-24D;

- ukompletowanie w: ludziach - 95%

sprzęcie - 100%;

- podstawowe uzbrojenie: BWP, czołg T-55AM,
hb Goździk, ppk Fagot, Mi-24D.

Przyjęto następujące uwarunkowania:

- odpieranie uderzeń elementów ugrupowania bojowego BPanc następuje w warunkach obrony organizowanej doraźnie lub z rubieży ogniowych;
- suma czasów: procesu decyzyjnego i przesunięcia - pozwala na zorganizowanie obrony doraźnej lub wyjście na rubież ogniową przez kolejny element ugrupowania sił rzutu bojowego;
- celem działania brygady - wyrażanym w eksperymentach symulowaniem manewru obejścia odkrytych skrzydeł zaangażowanych w walce wojsk i tworzeniem nowych kierunków działania - jest zniszczenie rzutu bazowego, a nie rozbicie sił rzutu bojowego.

II. PRZEBIEG MODELOWANIA

Modelowanie składało się z trzech eksperymentów, w których wykorzystano EMC do przeprowadzenia komputerowej symulacji walki na modelach teoretycznych.

Symulowana walka, w każdym eksperymencie, prowadzona była przez cztery godziny, w czterech, godzinnych cyklach, których zakończenie pozwalało dokonywać zmian w strukturze modelu oraz otrzymywać wydruk wyników.

Przebieg eksperymentów, zmiany w strukturze modeli zawiera wydruk komputerowy - załącznik do rozprawy doktorskiej.

W cyklu pierwszym, każdego z trzech eksperymentów, siłom nieprzyjaciela przeciwstawiono kompanię piechoty /1o BWP/, której działania bojowe wspierane były ogniem dywizjonu artylerii /z pz/ i uderzeniami eósz Mi-24D.

Działania bojowe tych sił symulowały element ubezpieczenia bojowego, wysoce manewrowy, zdolny poprzez stosowanie różnych form walki /zasadki, uderzenia z rubieży ogniowych i doraźnie organizowanych punktów oporu/ i przy optymalnym wykorzystaniu warunków terenowych, zaangażować pierwszorzutowe pododdziały brygady /cztery kompanie czołgów/.

W wyniku prowadzonych przez kompanię działań bojowych dowódca sił rzutu bojowego zgrupowania bazowego uzyskuje:

- wiadomości o składzie, kierunkach i zamiarze działania nieprzyjaciela;
- opóźnienie tempa działania nieprzyjaciela /z Vś marszu około 30 km/godz. do około 3,9 km/godz. - wydruk wyników po pierwszej godzinie symulacji/;
- czas na organizację walki przez siły rzutu bojowego pozostające w dyspozycji dowódcy zgrupowania bazowego.

W eksperymencie pierwszym, rzutu bazowego przed uderzeniem BPanc - broni bp wzmocniony bappanc /z pz/. Działania bojowe tych sił wspiera: ogniem da /z pz/ i uderzeniami w pierwszej i trzeciej godzinie symulowanej walki - eśsz Mi-24.

W eksperymencie drugim, dowódca OOW do obrony rzutu bazowego wydziela dwa bataliony piechoty wzmocnione da, dappanc ze wsparciem w 1 i 3 godzinie walki eśsz Mi-24D.

W eksperymencie trzecim, rzut bojowy zgrupowania bazowego stanowią: dwa bataliony piechoty, dwa bataliony czołgów, da i dappanc /z pz/. Działania bojowe tych sił, tak jak w poprzednich eksperymentach, wspiera w 1 i 3 godzinie symulowanej walki eśsz Mi-24.

III. OPIS WYNIKÓW

Wydzielony do obrony rzutu bazowego wzmocniony bp nie posiada możliwości bojowych pozwalających na wymuszenie na nieprzyjacielu zmian w jego zamiarze działania.

Założony cel działania, głębokie urzutowanie, możliwości wykonania manewru obejścia przez siły brygady powodują, że:

- batalion - przy odkrytych skrzydłach - nie posiada możliwości bojowych pozwalających na zaangażowanie wszystkich sił brygady w walce;

- batalion - przy założeniu, że kompania piechoty /działająca jako ubezpieczenie/ zaangażuje w walce pierwszorzutowe pododdziały brygady w oddaleniu około 10-15 km od rzutu bazowego - jest w stanie opóźnić o 2-3 godziny uderzenie i osiągnięcie celu przez BPanc./Na podstawie - aneksu 1 i 2 do załącznika pierwszego/.

W eksperymencie drugim, wydzielone do obrony rzutu bazowego dwa wzmocnione bataliony piechoty również nie posiadają możliwości bojowych pozwalających na związanie walką wszystkich sił brygady.

Wyniki prowadzonej symulacji /aneks 3 i 4 do załącznika pierwszego/ wskazują, że w zależności od położenia elementów rzutu bazowego /rzut bazowy w kolumnach, zdolny natychmiast do zmiany kierunku marszu, przegrupowania i wyjścia spod uderzenia lub w rejonie bazowym, zaangażowany w realizacji zadań związanych z utrzymaniem żywotności bojowej oddziału rajdowego/, dowódca rzutu bojowego jest w stanie zabezpieczyć przez dwie godziny, powstrzymując uderzenie części sił, jeden z kierunków manewrowo działającej brygady.

Natomiast w eksperymencie trzecim, wydzielony do ochrony i obrony rzut bojowy w składzie: dwa bataliony piechoty, dwa bataliony czołgów, da i dappanc; - wspierany uderzeniami eskadry śmigłowców szturmowych Mi-24D posiadał możliwości bojowe powstrzymania uderzenia brygady pancerniej przy stosunkowo małej utracie terenu /około 5 kilometrów - aneks 5 i 6 do załącznika pierwszego/.

Niezależnie od przyjętego ugrupowania przez BPanc, rzut bojowy może powstrzymać skutecznie jej uderzenie nie związując walką swoich trzech kompanii piechoty /czołgów/.

IV. WNIOSKI I PROPOZYCJE

A/ WNIOSKI

Przebieg i wyniki prowadzonej symulacji komputerowej pozwalają na przedstawienie następujących wniosków:

a/ Skład sił i środków bojowych, posiadających możliwości w sposób manewrowy odparcia uderzenia brygady pancerniej /zmechanizowanej/, wskazuje na konieczność organizacji scentralizowanego dowodzenia tymi siłami.

b/ Istotnym dla osiągnięcia celu przez rzut bojowy zgrupowania bazowego będzie precyzyjne określenie kierunku /kierunków/ największego zagrożenia uderzeniami nieprzyjaciela w wymiarze lądowym.

c/ Działania bojowe elementu ubezpieczenia /marszowego, postoju/ w sile wzmocnionej kp /kcz/, wysłanego ze składu rzutu

bojowego powinny być podjęte w odległości 15 /i więcej/ kilometrów od rejonu bazowego /kolumn rzutu bazowego/.

d/ Możliwości bojowe kp /kcz/ i bp /bcz/ wskazują, że przy założonym lecz prawdopodobnym celu działania nieprzyjaciela, wprowadzanie sił rzutu bojowego do walki powinno odbywać się stopniowo, w zależności od rozwoju sytuacji taktycznej.

e/ Czas walki wprowadzonych do działań pododdziałów powinien być jednocześnie wykorzystany przez kolejne siły rzutu bojowego na osiągnięcie gotowości bojowej do walki po przegrupowaniu na zagrożony uderzeniem nieprzyjaciela kierunek:

- czas od uzyskania sygnału o zagrożeniu uderzeniem oraz godzina walki elementu ubezpieczenia na przegrupowanie i osiągnięcie gotowości bojowej bp /bcz/;

- czas od uzyskania sygnału o zagrożeniu oraz dwie godziny działań wprowadzonych do walki sił na osiągnięcie gotowości bojowej po przegrupowaniu pozostałych sił rzutu bojowego.

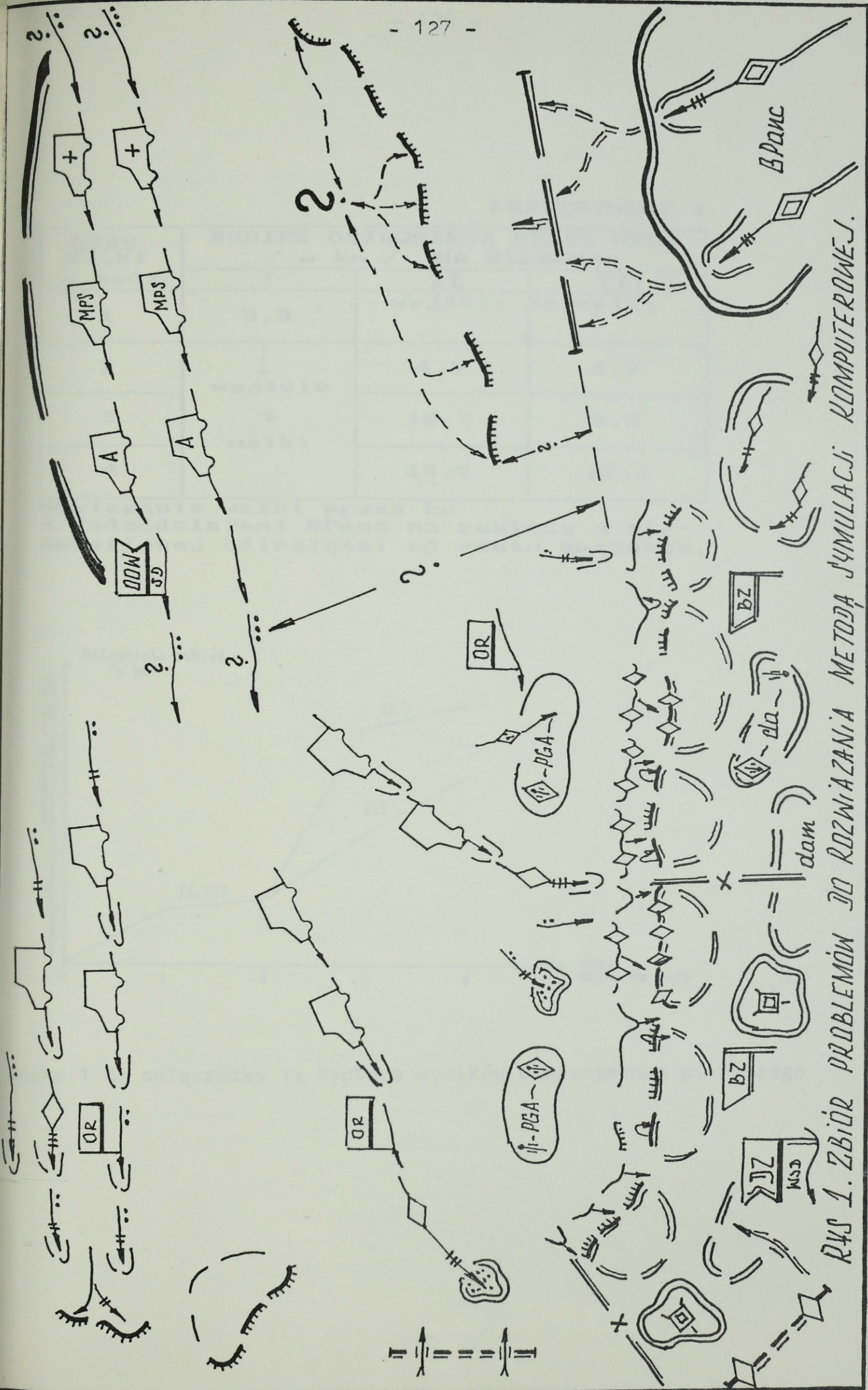
B/ PROPOZYCJE

Przebieg i wnioski z przeprowadzonej symulacji komputerowej wskazują, że do obrony i ochrony zgrupowania bazowego powinien być wydzielony pułk zmechanizowany, wzmocniony dappanc. Działania bojowe tych sił powinna wspierać eśsz Mi-24D. Dowódcą sił rzutu bojowego powinien być dowódca pz. Ze względu na to, że inicjatywa w wyborze kierunków i sposobów wykonania uderzeń w rzut bazowy należeć będzie do nieprzyjaciela, siły rzutu bojowego - pz - nie powinny być prowadzone w kolumnach zgrupowania bazowego lub rozmieszczone w rejonach bazowych w sposób skoncentrowany.

Wnioski z przeprowadzonej symulacji komputerowej powinny być uwzględnione w kolejnych badaniach, których przedmiotem powinno być: ugrupowanie i możliwości osiągnięcia gotowości bojowej sił rzutu bojowego po przegrupowaniu na zagrożony uderzeniem nieprzyjaciela kierunek w aspekcie wpływu parametrów czasowo-przestrzennych, wynikających z tworzonych rejonów i kolumn przez rzut bazowy.

Badania prowadził:

ppłk dypl. Zenon STEPA

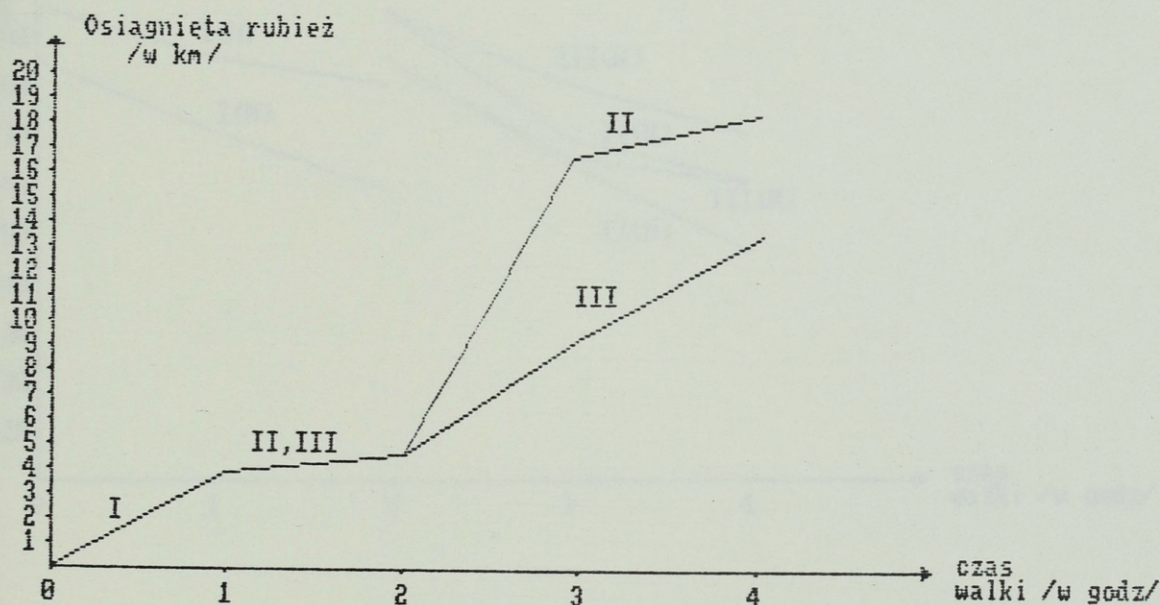

RYC. 1. ZBIÓR PROBLEMÓW DO ROZWIĄZANIA METODĄ SYMULACJI KOMPUTEROWEJ.

EKSPERYMENT 1

CZAS WALKI /w godz/	RUBIEŻ OSIĄGNIĘTA PRZEZ NPLA / w km / NA KIERUNKU		
	I	II	III
1	3,9	wejście do walki ↓	
2	↓ wyjście	4,7	4,7
3	z walki	16,7	9,3
4		18,3	13,5

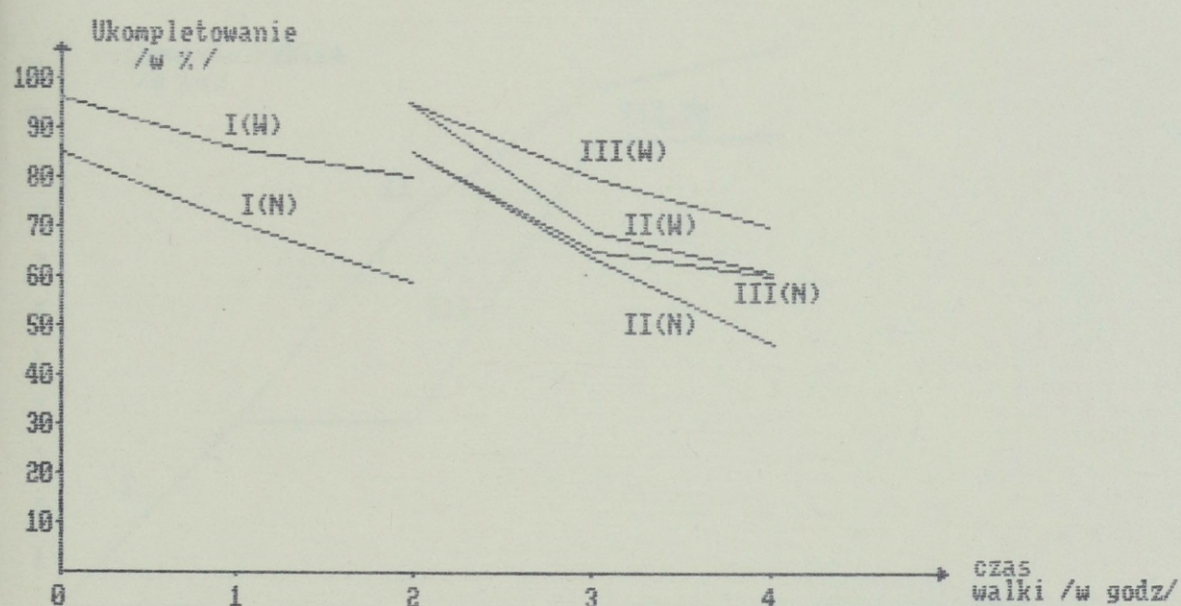
Nawiązanie walki przez kp z pododdziałami BPanc na rubieży o nieokreślonej odległości od rzutu bazowego.

Aneks 1 do załącznika 1: Synteza wyników eksperymentu pierwszego

EKSPERYMENT 1

CZAS WALKI /w godz/	UKOMPLETOWANIE /w % /					
	I		II		III	
	W	N	W	N	W	N
0	97,6	84,3	wejście do walki ↓			
1	85,4	71,4				
2	79,7	58,3	95,0	85,0	95,0	85,0
3	wyjście z walki		68,6	63,0	80,0	64,4
4			61,4	47,1	70,2	59,4

W - siły obrony i ochrony

N - pododdziały BPanc /RFN/

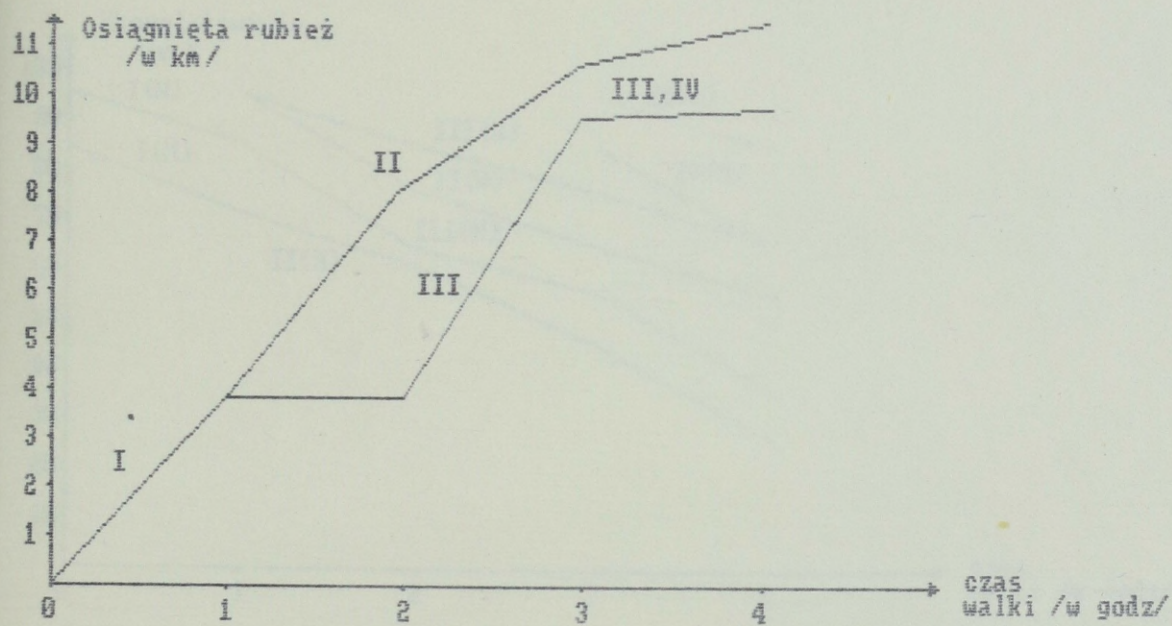
I, II, III - kierunek działania

% ukończenia dotyczy pododdziałów
w danej godzinie zaangażowanych
w walce

Aneks 2 do załącznika 1: Synteza wyników eksperymentu pierwszego

EKSPERYMENT 2

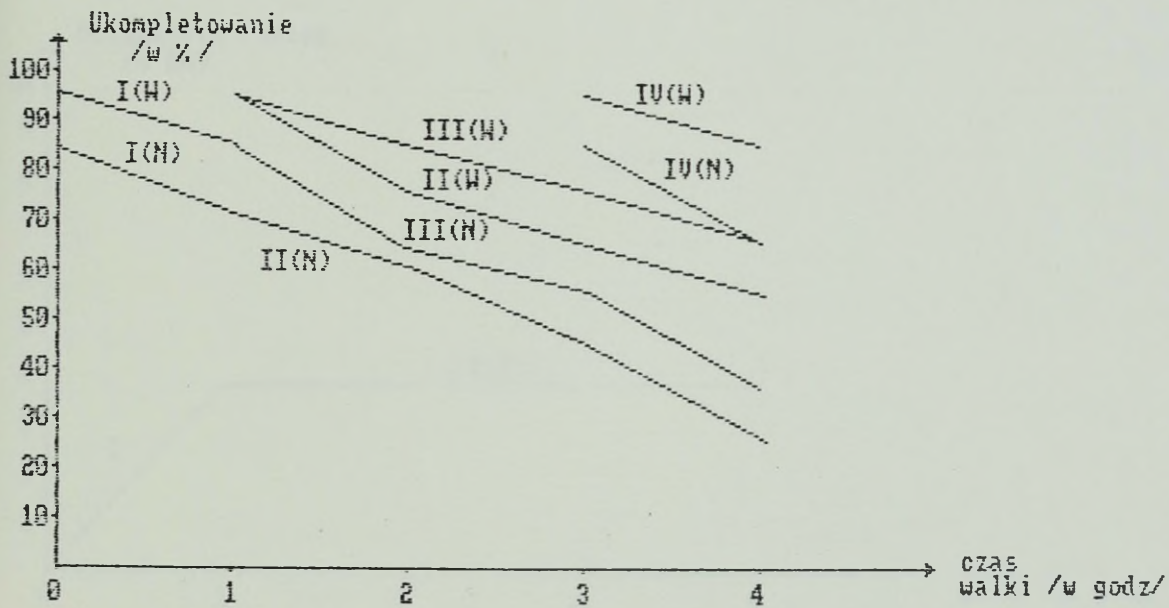
CZAS WALKI /w godz/	RUBIEŻ OSIĄGNIĘTA PRZEZ NPLA / w km / NA KIERUNKU			
	I	II	III	IV
1	3,9	Wejście do walki ↓		Wejście do walki ↓
2	Wyjście z walki	8,1	3,9	
3		10,6	9,5	9,5
4		11,4	9,7	9,7

Aneks 3 do załącznika 1: Synteza wyników eksperymentu drugiego

EKSPERYMENT 2

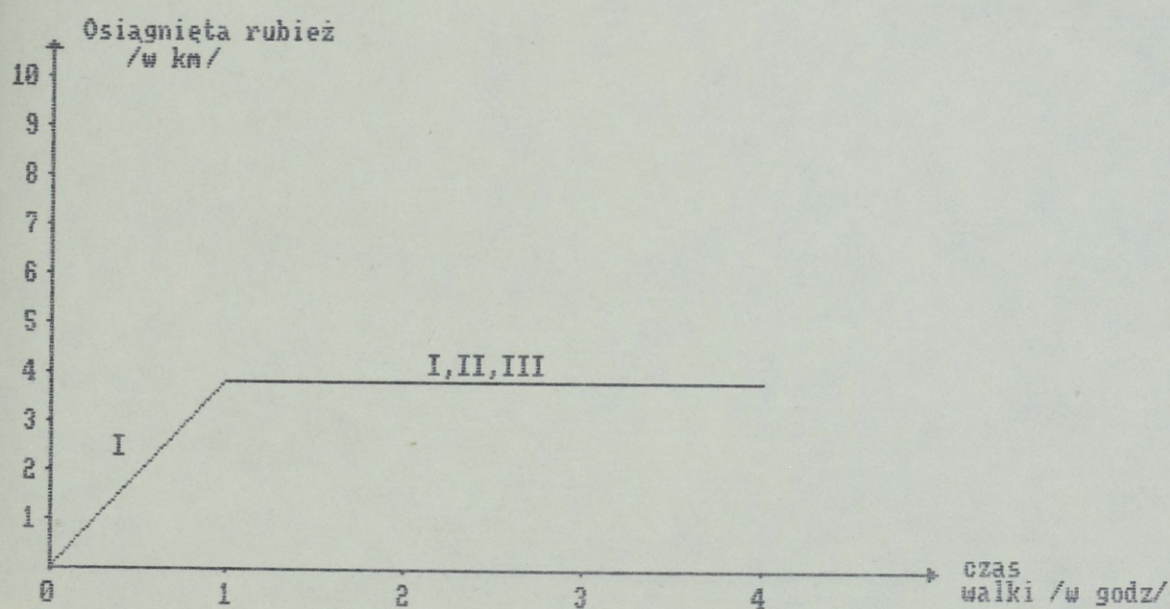
CZAS WALKI /w godz/	UKOMPLETOWANIE /w % /							
	I		II		III		IV	
	W	N	W	N	W	N	W	N
0	97,6	84,3	Wejście do walki				Wejście do walki	
1	85,4	71,4	95,6	71,4	95,0	85,0		
2	Wyjście z walki		76,0	60,3	85,0	64,3		
3			65,7	44,9	75,7	56,8		
4			55,7	26,0	67,1	37,3	86,2	66,7

Aneks 4 do załącznika 1: Synteza wyników eksperymentu drugiego

EKSPERYMENT 3

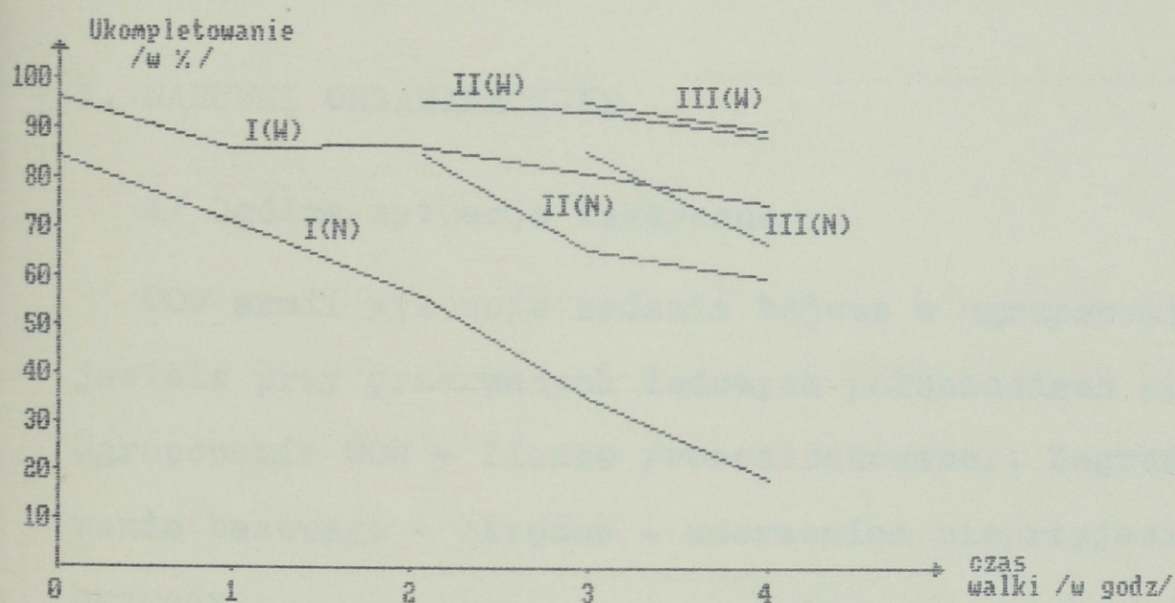
CZAS WALKI /w godz/	RUBIEŻ OSIĄGNIĘTA PRZEZ NPLA / w km / NA KIERUNKU		
	I	II	III
1	3,9	Wejście do walki ↓	
2	3,9		
3	3,9	3,9	↓
4	3,9	3,9	3,9

Aneks 5 do załącznika 1: Synteza wyników eksperymentu trzeciego

EKSPERYMENT 3

CZAS WALKI /w godz/	UKOMPLETOWANIE /w %/					
	I		II		III	
	W	N	W	N	W	N
0	97,6	84,3	wejście do walki ↙ ↘			
1	85,4	71,4				
2	86,4	56,2	95,0	85,0		
3	81,3	35,4	93,6	65,4	95,0	85,0
4	74,8	18,7	88,0	58,5	90,0	66,7

Aneks 6 do załącznika 1: Synteza wyników eksperymentu trzeciego

MODELOWANIE

POŁOŻENIEM I SPOSOBAMI PROWADZENIA WALKI PRZEZ RZUT BOJOWY
W ASPEKTCIE WPŁYWU PARAMETRÓW CZASOWO - PRZESTRZENNYCH
WYNIKAJĄCYCH Z TWORZONYCH PRZEZ RZUT BAZOWY POWIERZCHNI
REJONÓW I DŁUGOŚCI KOLUMN

CEL: Określenie optymalnego położenia i sposobów prowadzenia
działań przez rzut bojowy w celu zapewnienia swobody
w wykonywaniu zadań przez rzut bazowy zgrupowania ba-
zowego.

METODA: Modelowanie matematyczne /na modelach teoretycznych/,
porównanie.

I. WARUNKI ORGANIZACYJNE

A/ Ogólna sytuacja taktyczna

OOW armii wykonuje zadania bojowe w ugrupowaniu nieprzy-
jaciela przy przerwanym lądowym połączeniach komunikacyjnych.
Ugrupowanie OOW - liczne /rozcłódkowane/. Zagrożenie zgrupo-
wania bazowego - okrężne - uderzeniem nieprzyjaciela w siłę
brygady.

Rzut bojowy zgrupowania bazowego stanowi wzmocniony pułk
zmechanizowany.

B/ Problem badawczy:

Z jakiego położenia w ugrupowaniu zgrupowania bazowego
i jakimi sposobami powinien prowadzić działania rzut bojowy
w celu zapewnienia swobody w wykonywaniu zadań przez rzut
bazowy?

Problemy szczegółowe:

1. Jakie będą możliwości organizacji obrony okrężnej przez rzut bojowy wokół rejonu bazowego?
2. Jaki wpływ na położenie i sposoby działania rzutu bojowego wywierać będą największe możliwe wartości długości dróg w przeciwny aktualnemu położeniu - w odniesieniu do rejonu bazowego - rejon działań bojowych?
3. Jakie położenie w ugrupowaniu zgrupowania bazowego pozwoli na skuteczne i terminowe wykorzystanie sił rzutu bojowego w likwidacji zagrożenia uderzeniem nieprzyjaciela w wymiarze lądowym?

C/ Warunki modelowania:

a/ Powierzchnia tworzonego rejonu bazowego około 100 km^2 .

Długość kolumn rzutu bazowego na dwóch drogach marszu do 15 km.

Odległości między kolumnami około 5 km.

b/ W modelowaniu porównano parametry przestrzenne wynikające z tworzonych przez elementy rzutu bazowego - rejonów i kolumn z parametrami przestrzennymi modeli, których wzorcami były figury geometryczne:

- koło o powierzchni zbliżonej do 100 km^2 - jako najbardziej optymalny model rejonu bazowego;
- kwadrat o powierzchni 100 km^2 - jako model pośredni;
- prostokąt - jako odzwierciedlenie powierzchni i parametrów przestrzennych wynikających z długości kolumn - model skrajnie niedoskonały.

Dla stworzenia enklawy zgrupowania bazowego wokół każdej z figur geometrycznych wytyczono strefę /strefa oddziaływania nieprzyjaciela ogniem obserwowanym/ o głębokości 5 km.

II. PRZEBIEG MODELOWANIA

Badania prowadzone były w dwóch etapach:

- etap pierwszy - modelowanie matematyczne, w którym w trzech eksperymentach badano:

- długości obwodów figur geometrycznych, jako parametry przestrzenne będące odzwierciedleniem długości linii obrony okrężnej wokół rzutu bazowego;
- wynikającą z długości linii obrony liczbę batalionów - niezbędnych do organizacji obrony okrężnej;
- wartości najdłuższych odcinków przecinających figury geometryczne, jako potencjalne drogi manewru przy konieczności przeniesienia wysiłku obrony przez siły rzutu bojowego w przeciwny aktualnemu położeniu - w odniesieniu do rejonu bazowego /kolumn rzutu bazowego/ - rejon działań bojowych;
- możliwości tworzenia stref odpowiedzialności,
- wartości najdłuższych odcinków manewru w strefach odpowiedzialności;
- czasy pokonania najdłuższych dróg manewru;
- etap drugi - uzyskane parametry czasowe porównano ze średnimi parametrami czasowymi procesu organizacji walki /Tabela 10/.

Przebieg modelowania matematycznego przedstawiono na rysunkach nr 1 - 3.

Wyniki badań natomiast zawiera tabela nr 1, 2.

III. OPIS WYNIKÓW

Porównanie parametrów przestrzennych wynikających z tworzonych przez elementy rzutu bazowego rejonów i kolumn z parametrami przestrzennymi modeli - figur geometrycznych - pozwoliła stwierdzić, że:

- długość linii obrony okrężnej wokół enklawy zgrupowania bazowego zawarta będzie w przedziale: 66 - 80 km;
- długość linii obrony okrężnej w strefie odpowiedzialności do 20 km;
- organizacja obrony okrężnej wokół anklawy zgrupowania bazowego wymaga wydzielenia 10 - 14 bp /bcz/;
- wartość najdłuższego odcinka manewru siłami rzutu bojowego umiejscowiona będzie w przedziale: 31- 43 km;
- wartość najdłuższego odcinka manewru w strefie odpowiedzialności - umiejscowiona będzie w przedziale 12 - 19 km;
- czas wykonania manewru siłami rzutu bojowego przy konieczności przeniesienia wysiłku obrony w przeciwną aktualnemu położeniu - w odniesieniu do enklawy zgrupowania bazowego - rejon działań bojowych /obliczony dla czoła kolumn/, zawarty będzie w przedziale przy prędkości $V = 30$ kmgodz. - 62 - 86 minut;
- czas wykonania manewru siłami odwodu manewrowego w strefie odpowiedzialności /pokonanie najdłuższego odcinka manewru/ zawarty będzie w przedziale 24 - 32 minut.

W drugim etapie modelowania założono, że sygnał o zagrożeniu uderzeniem brygady odebrano od elementu rozpoznawczego operującego w odległości około 40 kilometrów od zgrupowania bazowego.

Brygada odcinek 30 - 35 kilometrów, przy braku oporu ze strony sił rzutu bojowego jest w stanie pokonać z prędkością 30kmgodz. w czasie 60 - 70 minut. W odległości 5 - 10 kilometrów od obiektu ataku, podczas przyjmowania ugrupowania bojowego prędkość marszu spadnie do około 10 kmgodz. Czas pokonania tego odcinka 30 - 60 min.

Uderzenie sił brygady w rzut bazowy może więc nastąpić po 90-100 minutach od otrzymania sygnału o zagrożeniu.

Dla rzutu bojowego wykonanie zadanie to walka z wykorzystaniem zaskoczenia o utrzymanie enklawy zgrupowania bazowego, a więc wykonywanie uderzeń /z zasadzek, rubieży ogniowych, punktów oporu/ w odległości 15 - 10 kilometrów od rejonu rozmieszczenia rzutu bazowego.

Dla uzyskania zaskoczenia /brygada w kolumnach marszowych/ i skutecznego wykonania zadania, walka sił rzutu bojowego o utrzymanie enklawy powinna się rozpocząć po 50-60 minutach od otrzymania sygnału o zagrożeniu uderzeniem.

Te 50-60 minut, jako czas na osiągnięcie gotowości bojowej przez siły rzutu bojowego w rejonie przyszłych działań porównano z poszczególnymi średnimi parametrami czasowymi procesu organizacji walki^{1/}.

IV. WNIOSKI I PROPOZYCJE

A. WNIOSKI

Wyniki przeprowadzonych badań pozwalają na przedstawienie następujących wniosków:

a/ Siły bojowe OOW armii w ugrupowaniu nieprzyjaciela wykonywać będą przede wszystkim zadania wynikające z celu działania tego elementu rajdowego. Długość linii obrony wokół enklawy zgrupowania bazowego /kolumn rzutu bazowego/, konieczność ich "obsadzenia" przez siły bojowe, wykluczają możliwość organizacji i prowadzenia obrony określonej jako sposobu działań w celu zapewnienia swobody w wykonywaniu zadań przez rzut bojowy. Obronę i ochronę zgrupowania bazowego przy wydzieleniu do rzutu bojowego wzmocnionego pułku zmechanizowanego można zapewnić jedynie przez wysoce manewrowe prowadzenie działań obronnych przyjmujących różne formy walki.

1/ Tabela 10

b/ Wartości odcinków manewru, parametry czasowe ich pokonania, a także inne średnie parametry czasowe procesu organizacji walki wskazują, że:

- siły rzutu bojowego nie mogą być rozmieszczone w rejonie bazowym i prowadzone w kolumnach zgrupowania bazowego w sposób scentralizowany;

- czas 50 - 60 minut po otrzymaniu sygnału o zagrożeniu uderzeniem określonych sił i z określonego kierunku nie pozwoli na pełną organizację walki /podjęcie decyzji i postawienia zadań bojowych, przegrupowanie, zajęcie stanowisk ogniowych i organizację systemu ognia/ nawet w kompanii piechoty/kcz/, przewidywanej do wykonywania zadań na zasadach działania odwodu ogólnowojskowego w obronie;

- istotnym dla sił rzutu bojowego zgrupowania bazowego będzie opóźnienie podejścia sił nieprzyjaciela i wydłużenie czasu na organizację walki poprzez przedsięwzięcia zabezpieczenia bojowego, a szczególnie rozpoznanie i ubezpieczenie postoju /marszowe/.

B/ PROPOZYCJE:

a/ Siły rzutu bojowego przewidziane do prowadzenia samodzielnych działań bojowych w celu zapewnienia swobody w wykonywaniu zadań przez rzut bazowy powinny zorganizować własny system rozpoznania będący składową a jednocześnie uzupełnieniem systemu rozpoznania OOW armii.

b/ Analiza zadania i ocena sytuacji powinny dostarczyć wyczerpujących wniosków pozwalających przewidzieć i określić najgroźniejsze kierunki, zagrożone uderzeniami nieprzyjaciela w wymiarze lądowym. Określona liczba przewidywanych kierunków uderzeń nieprzyjaciela powinna warunkować liczbę tworzonych odwodów manewrowych -

- operujących w rejonie przyszłych działań poza enklawą zgrupowania bazowego.

c/ W celu opóźnienia podejścia nieprzyjaciela i zwiększenia czasu na wprowadzenie do walki odwodu manewrowego, w odległości 15 kilometrów od enklawy zgrupowania bazowego powinien wykonywać zadania element ubezpieczenia marszowego /postoju/. Rozpoczęcie działań opóźniających na tej odległości pozwoli na uzyskanie zaskoczenia i dezorganizację działań nieprzyjaciela w okresie, w którym brygada powinna wchodzić w kolejny etap realizacji zamiaru walki - przechodzenie z ugrupowania marszowego w ugrupowanie przedbojowe i bojowe. Czas 50 - 60 minut od otrzymania sygnału o zagrożeniu uderzeniem powinien być wykorzystany przez element ubezpieczenia postoju /marszowego/ na organizację opóźniania podejścia.

d/ Czas 50 - 60 minut od otrzymania sygnału o zagrożeniu uderzeniem i jedna godzina działań opóźniających prowadzonych przez element ubezpieczenia /razem około 110 - 120 minut/ powinien być wykorzystany na sprecyzowanie zadań i wprowadzenie do walki kolejnych kompanii odwodu manewrowego, operującego /rozmieśczonego/ w odległości około 5 kilometrów od granicy enklawy zgrupowania bazowego¹.

e/ Czas 170 - 180 minut /wyżej skalkulowane 110 - 120 minut i godzina walki odwodu manewrowego w sile ~~bzmot~~/bcz/ powinien być wykorzystany na sprecyzowanie zadań i wprowadzenie do walki niezbędnej ilości kompanii piechoty /czołgów/, wchodzących w skład innych odwodów manewrowych, rozmieszczonych wokół enklawy zgrupowania bazowego według powyższych zadań.

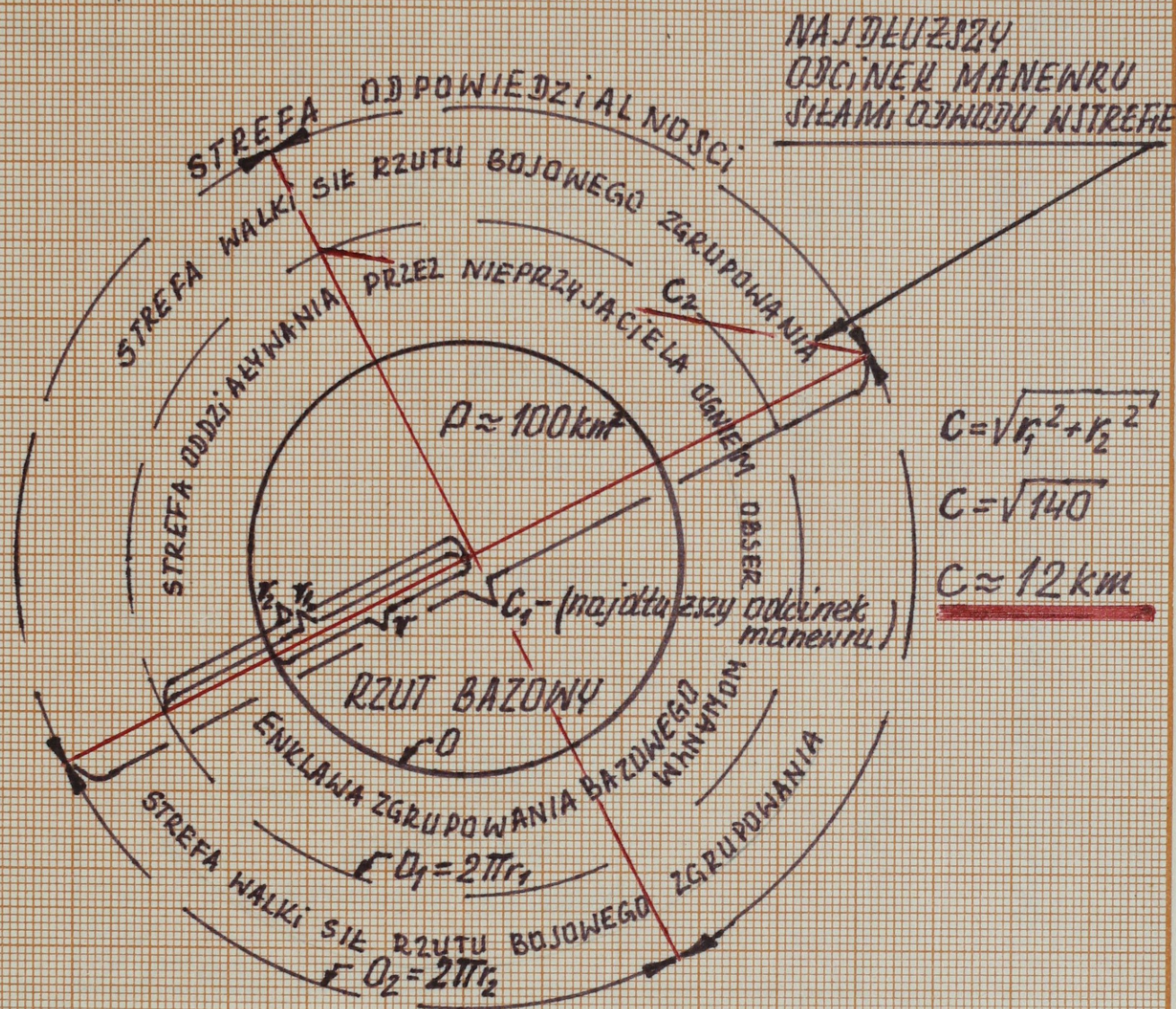
1/ Element ubezpieczenia postoju /marszowego/ w sile kzmot /kcz/ jest w stanie zmniejszyć tempo działania brygady do 3,9 km/godz. przez jedną godzinę wykonywania zadań. Zob. Załącznik nr 1. Aneksy nr 1,2,3,4.

f/ Ograniczony czas na wprowadzenie do walki odwodu manewrowego działającego poza enklawą zgrupowania bazowego na zagrożonym uderzeniem kierunku, a także długości odcinków manewru i parametry czasowe ich pokonania dla pododdziałów i innych odwodów manewrowych wskazują na konieczność wydzielenia przez dowódcę OOW armii wsparcia w postaci uderzeń eskadry śmigłowców szturmowych szczególnie w pierwszej i trzeciej godzinie walki sił rzutu bojowego.

BADANIA PROWADZIŁ:

ppłk dypl. Z. STEPA

EKSPERYMENT PIERWSZY

1) $P = 100 \text{ km}^2$
 $100 \text{ km}^2 = \pi r^2$
 $r = \sqrt{\frac{100}{3,14}} \text{ km} \approx 5,5 \text{ km}$

$r_1 = 5,5 + 5 = 10,5 \text{ km}$

$r_2 = 5,5 + 10 = 15,5 \text{ km}$

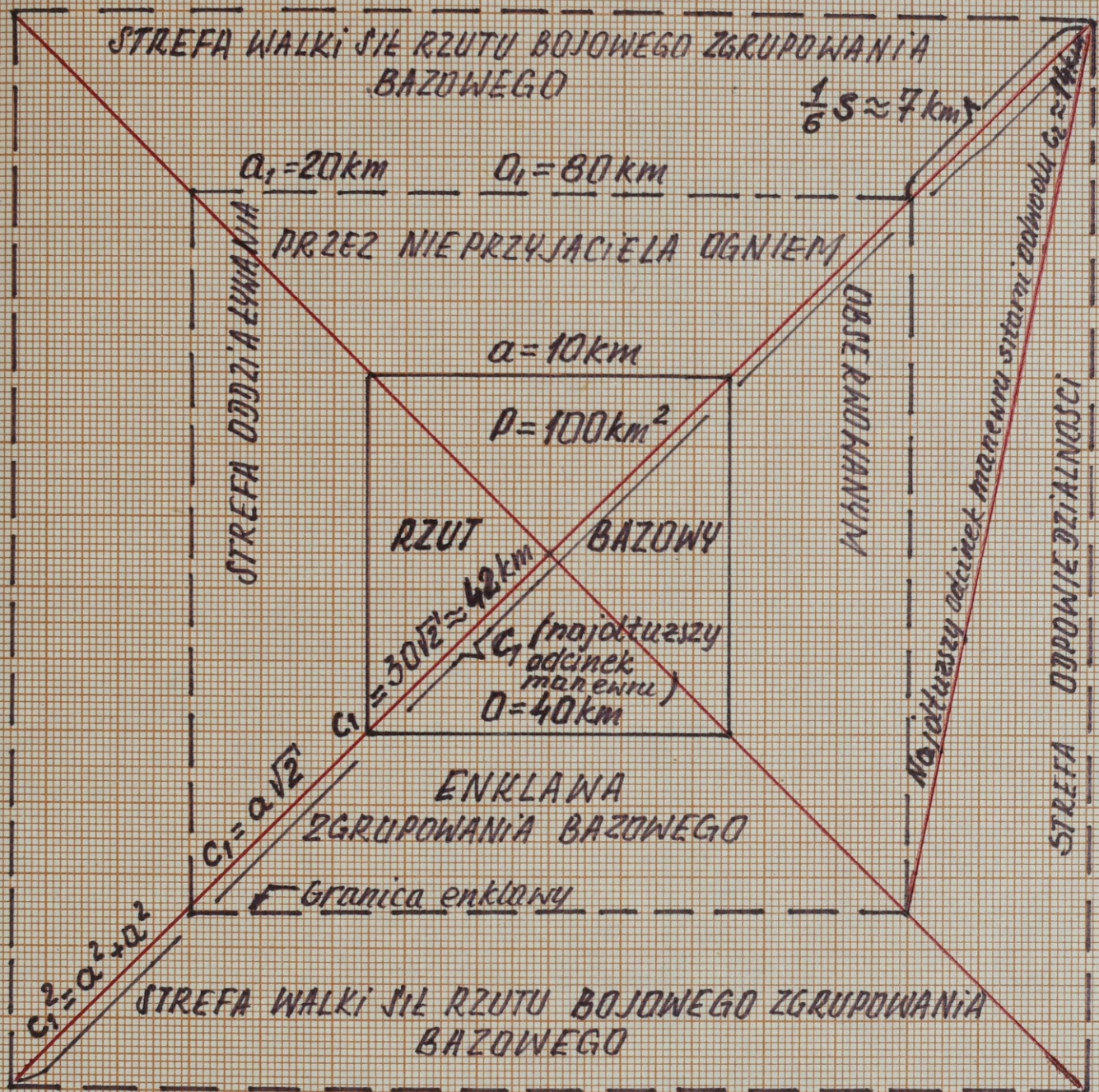
$C_1 = 2r_2 = \underline{\underline{31 \text{ km}}}$

2) $O_2 = 2 \times 3,14 \times 15,5 \text{ km} = \underline{\underline{97 \text{ km}}}$

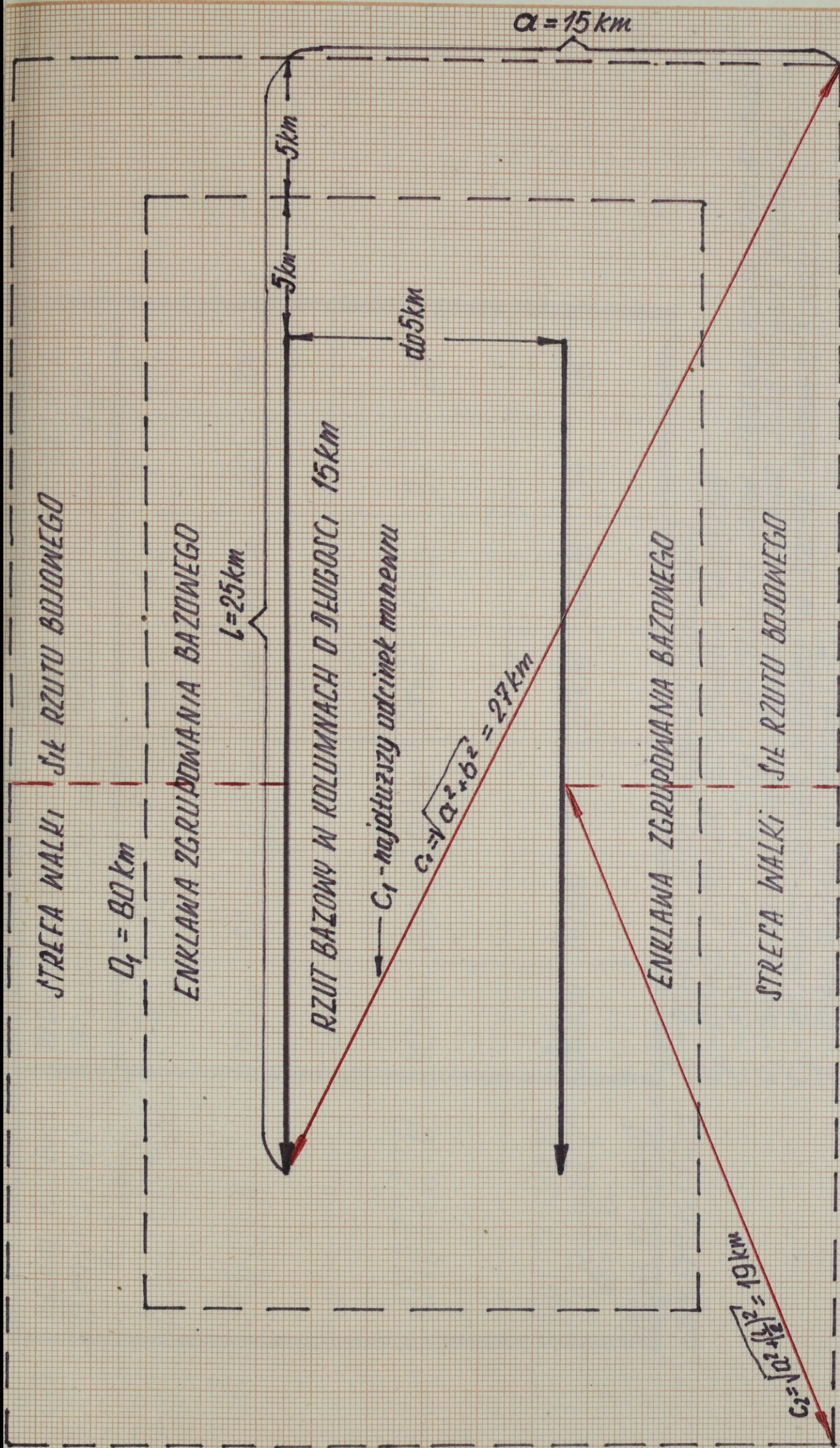
$O_1 = 2 \times 3,14 \times 10,5 \text{ km} = \underline{\underline{66 \text{ km}}}$

Rys. 1 PARAMETRY PRZESTRZENNE TWORZONE PRZEZ MODEL REJONU BAZOWEGO W Kształcie KOŁA.

EKSPERYMENT DRUGI

Rys 2. PARAMETRY PRZESTRZENNE TWORZONE PRZEZ MODEL REJONU BAZOWEGO W KSZTAŁCIE KWADRATU

RYS 3. PARAMETRY PRZESTRZENNE TWORZONE PRZEZ MODEL ZGRUPOWANIA BAZOWEGO

REJON BAZOWY O POWIERZCHNI 100 km ² W KSZTAŁCIE:	PARAMETRY CZASOWO - PRZESTRZENNE WYWIERAJĄCE WPŁYW NA MOŻLIWOŚCI OBRONY RZUTU BAZOWEGO						
	D ₁	D ₂	C	C ₁	C ₂	T	T ₁
KOŁA	35 km	66 km	10,5 km	31 km	12 km	62'	24'
KWADRATU	40 km	80 km	14 km	42 km	14 km	84'	28'
PROSTOKĄTA O WYMIARACH 15 x 5 km (MODEL KOLUMNY)	40 km	80 km	—	27 km	19 km	54'	38'

Легенда:

- D₁ - ОБВОД РЕJОНУ БАЗОВЕГО (КОЛУМНЫ)
- D₂ - ОБВОД ЕНКЛАВЫ ЗГРУПОВАНИЯ БАЗОВЕГО
- C - ПРЯКАТНА (СРЕДНИЦА) - НАЈДЕУШЗА ДРОГА МАНЕВРУ ДЛА СЯ РЗУТУ БОJОВЕГО
- C₁ - НАЈДЕУШЗЫ ОДЦІНЕК МАНЕВРУ В ЕНКЛАВЕ ЗГРУПОВАНИЯ БАЗОВЕГО
- C₂ - НАЈДЕУШЗЫ ОДЦІНЕК МАНЕВРУ В СТРЕФІ ОDPОВЕДЖІАЛНОŚCI
- T - ЧАС ПОКОНАНИЯ ОДЦІНКА C₁
- T₁ - ЧАС ПОКОНАНИЯ ОДЦІНКА C₂

TABELA nr 1: ZESTAWIENIE WYNIKÓW Z EKSPERYMENTÓW 1, 2, 3.

PARAMETRY PRZESTRZENNE							
REJONU BAZOWEGO				ENKLAWY ZGRUPOWANIA BAZOWEGO			
długość	szerokość	powierzchnia	wyjściowy odcinek manewru	długość linii obrony okrężnej	długość	szerokość	długość linii obrony okrężnej
km	km	km ²	km	km	km	km	km
6	17	102	18	46	16	27	86
7	15	105	16	44	17	25	84
8	14	112	16	44	18	24	84
9	13	117	15	44	19	23	84
10	10	100	14	40	20	20	80
11	9	99	14	40	21	19	80
12	8	96	14	40	22	18	80
13	7	91	14	40	23	17	80

TABELA nr 2. PARAMETRY PRZESTRZENNE TWORZONE PRZEZ REJON BAZOWY
O POWIERZCHNI, OKOŁO 100 KM²

INDEKS LOTNICZYCH ŚRODKÓW WALKI PAŃSTW NATO
 RAŻĄCYCH SIŁĘ ŻYwą W REJONACH I NA DROGACH MARSZU^{1/}

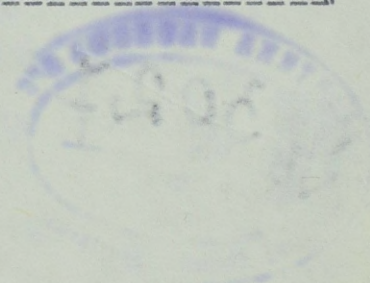
A/ BOMBY NAPALMOWE

Oznaczenie i nazwa /użytko- wnicy/	Masa całko- wita kg	Rodzaj masa /kg/ materiału wybucho- wego	Wys. zrzutu max min	Typ samolotu - nosiciela /liczba zabie- ranych bomb/
	396	NP2 lub NP3 365	1000 100	Samoloty myśl-bombowe i szturmowe /4-24/
BLU-279/B /A/	396	napalm B 358	1000 100	Samoloty myśl-bombowe i szturmowe /4-24/
BLU-32 C/B /A/	267	napalm B 240	1000 100	Samoloty myśl-bombowe i szturmowe /4-38/

1/ Na podstawie: Kompendium ... wyd. cyt.

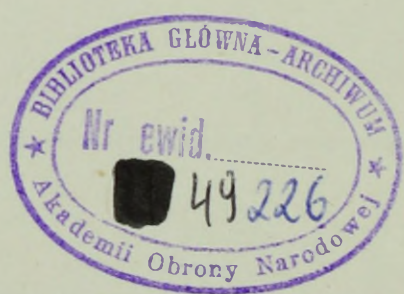
B/ DO MINOWANIA NARZUTOWEGO

Oznaczenie i nazwa /użytkownicy/	Masa całkowita kg	Ładunek bomby: liczba, typ i rodzaj małych bomb /min/	Wys. zrzutu $\frac{\text{max}}{\text{min}}$	Pole rażenia dł x szer m	Typ samolotu - nosiciela /liczba zabieranych bomb/
CBU-84/B GATOR/A	970	170 min ppanc BLU-91/B i 170 min ppiech BLU-92/B	$\frac{1200}{60}$	100x150	Samoloty myśl-szturmowe /6-38/
CBU-86/B GATOR/A	435	72 miny ppanc BLU-91/B i 22 miny ppiech BLU-92/B	$\frac{1200}{60}$	50x100	Samoloty myśl-szturmowe /6-38/
MW-1STREDO /NZ/	4600	672 miny/MUSA/ MUSPA lub 896 min MIFF lub MIX2	$\frac{100}{30}$	500 x 2500	Tornado /1/

5 DO KINOWANIA MARCELOWEGO

Typ kalendarza kalendarz kalendarz	Forma kalendarz	Wyd. 1990	Wydanie 1990	170 min 170 min 170 min	170 min 170 min 170 min
Typ kalendarza kalendarz kalendarz	Forma kalendarz	Wyd. 1990	Wydanie 1990	75 min 75 min 75 min	75 min 75 min 75 min
Typ kalendarza kalendarz kalendarz	Forma kalendarz	Wyd. 1990	Wydanie 1990	60 min 60 min 60 min	60 min 60 min 60 min

Wydrukowano w 5 egz.
Egz. 1-5 - ASG WP
Wyk. ppłk Z. Stepa
Druk. MF, dn. 24.04.1990 r.
Nr PF84/S

Wydrukowano dodatkowo w 3 egz z nr. 1
PF84/s

egz. nr. 6-7 ASG WP
egz. nr. 8 Bibl. Główna WSOWP

wydano wg. rozdz. aktowego kanc. szko
PF7/90 dn. 27.04.90

Marcestrawono w bibliotece tajnej
egz. nr. 8 RWD 651/PF5 pod poz.
PF 588/PD.

